

**ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
LIUDVIKOS IR STANISLOVO DIDŽIULIŲ
VIEŠOJI BIBLIOTEKA**

2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Patvirtinta: Anykščių rajono savivaldybės
Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių
Viešosios bibliotekos direktoriaus
2023-03-22 Įsakymu Nr. V-13

ANYKŠČIAI

2022

TURINYS

BENDROJI DALIS	4
I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS	7
1.1. Bibliotekų skaičius	7
1.2. Tinklo pokyčiai	7
1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas	8
1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas	8
1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje.....	9
II. FONDO FORMAVIMAS	10
2.1. Fondo formavimas.....	10
2.2. Parama	13
2.3. Fondų būklė	14
2.4. Aprūpinimas dokumentais	14
2.5. Dokumentų gavimas.....	15
2.6. Dokumentų nurašymas	17
2.7. Dokumentų fondo judėjimas	18
2.8. Fondo panaudojimas.....	18
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	19
3.1. Vartotojų telkimas.....	19
3.2. Vartotojų skaičius	19
3.3. Vartotojų sudėtis	21
3.4. Apsilankymų skaičius	22
3.5. Dokumentų išduotis	23
3.6. Skaitomumas	25
3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius	26
3.8. Vartotojų mokymas.....	26
3.9. Prieiga ir sąlygos	26
3.10. TBA aptarnavimas	27
3.11. Mokamos paslaugos	27
3.12. Renginiai	28
3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas	40
IV. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS	42
4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje	42
4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje	43
4.3. Vaikų vartotojų telkimas	43

4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas.....	45
4.5. Dokumentų išduotis	46
4.6. Skaitomumas	49
4.7. Renginiai vaikams	49
4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla	66
V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA.....	73
5.1. LIBIS PĮ diegimas	73
5.2. Informacinis fondas.....	74
5.3. Katalogų ir kartotekų būklė.....	74
5.4. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas.....	74
5.5. Internetas	76
5.6. Kraštotyros veikla	76
VI. PERSONALAS	89
6.1. Personalo išsilavinimas	89
6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai.....	92
VII. MATERIALINĖ BAZĖ.....	93
7.1. Patalpų būklė.....	93
7.2. Techninis aprūpinimas	93
VIII. FINANSAVIMAS	93
IŠVADOS.....	94

BENDROJI DALIS

Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka (toliau Biblioteka) yra visiems prieinama viešoji įstaiga, kaupianti ir sauganti universalų bendruomenės poreikius tenkinantį dokumentų fondą, aptarnaujanti visus visuomenės narius viešaisiais informacijos šaltiniais, teikianti skaitybos, informacijos, savišvietos ir kultūros kitas paslaugas, siekianti būti informacijos sklaidos, mokslo ir savišvietos, kultūros ir laisvalaikio centru. Šiandien Biblioteka yra dinamiška ir daugiafunkcinė institucija, viena iš socialinių institucijų, sudarančių galimybes asmenybei tobulėti, padedančių individui integruotis į visuomenę, tapti atsakingu ir sąmoningu atviros visuomenės piliečiu. Tai vieta, kur užtikrinamos informacinės paslaugos, diegiamos naujos technologijos, garantuojama prieiga prie išteklių internete. Biblioteka yra ta vieta, kur žmonės ateina ne tik pasiskolinti knygų ar paskaityti laikraščių, žurnalų. Biblioteka – tai intelektualinės veiklos centras, tai erdvė, kur ne tik gilinamos žinios, bet ir keičiamasi jomis su kitais, tenkinami socialiniai poreikiai.

- **Bibliotekos tikslas** – skatinti žinių visuomenės raidą, užtikrinant teisę į informaciją, raiškos laisvę, suteikiant galimybę visiems ir kiekvienam rajono gyventojui naudotis bibliotekos informaciniais ištekliais ir paslaugomis, padidinti bibliotekų įvaizdžio patrauklumą visuomenei ir socialiniams partneriams, išryškinti bibliotekų tinklo privalumus, atskleisti daugialypių bibliotekų teikiamų paslaugų plėtros ir naudos visuomenei potencialą.
- **Pagrindinės veiklos kryptys ir uždaviniai:**
 - ✓ Prisidėti prie informacinės visuomenės plėtros kaupiant, saugant dokumentų fondą ir sudarant galimybes naudotis informacijos ištekliais.
 - ✓ Kurti Biblioteką, kaip bendruomenės traukos centrą, formuoti Bibliotekos, kaip patrauklios informacijos, švietimo ir kultūros įstaigos įvaizdį.
 - ✓ Informuoti visuomenę apie Bibliotekos teikiamas paslaugas, naujas knygas, elektronines knygas, garsinius dokumentus, akcijas, renginius. Atskleisti Bibliotekų teikiamų paslaugų svarbą ir naudą visuomenei.
 - ✓ Bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimas, profesionalumo bei kompetencijų ugdymas, siekiant darbo kokybės.
 - ✓ Užtikrinti Bibliotekos paslaugas jaunimui, vaikams atitinkančias jų poreikius ir prioritetus. Per edukacinius užsiėmimus skatinti vaikų kūrybiškumą, iniciatyvą, saviraišką.
 - ✓ Aktyviai dalyvauti valstybės skaitymo skatinimo ir kalbos įgūdžių ugdymo politikoje, ugdant sąmoningą, kultūringą ir kūrybingą Lietuvos pilietį.

- ✓ Skatinti gyventojų skaitymą įvairiomis knygų populiarinimo formomis: organizuojant parodas, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginius, reklamuojant naujas knygas ir spaudą.
- ✓ Kraštotyros ir etninės veiklos aktyvinimas ir plėtra, rašytinio paveldo, įvairios informacijos apie kraštą ir jo žmones kaupimas ir sklaida, ryšių su kraštiečiais puoselėjimas.
- ✓ Ugdyti vartotojų bibliografinį raštingumą, formuoti bibliografinės paieškos įgūdžius.
- ✓ Prisidėti prie neformaliojo suaugusiųjų švietimo, tęsti gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus.
- ✓ Ieškoti galimybių papildomam finansavimui gauti, dalyvaujant įvairiose programose ir projektuose.
- ✓ Plėsti tarpinstitucinius bendradarbiavimo ir partnerystės ryšius su kultūros, švietimo, savivaldybės institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, vietos bendruomenėmis.

2022 m. Viešojoji biblioteka minėjo savo gyvavimo 85-mečio jubiliejų. Ta proga organizuota rankraščių, nuotraukų bei bibliotekos išleistų knygų paroda „Biblioteka istorijos vingiuose“, kuri veikė visus metus. Parengtas straipsnis „Anykščių biblioteka praeityje ir šiandien“, kuris buvo publikuotas Anykščių kraštui skirtame naujienų portale: <<https://nyksciai.lt/anyksciu-viesoji-biblioteka-praeityje-ir-siandien>>. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu organizuotas Bibliotekos jubiliejui skirtas renginys, kuris buvo apjungtas su Anykščių kraštotyrininkų sambūrio „Draugaukime – bendraukime – bendradarbiaukime“ 10-mečio bei kraštotyros veiklos Anykščiuose 60-mečio paminėjimu.

2022 m. Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešosios bibliotekos plane numatytos veiklos beveik įgyvendintos. Mažiausias įvykdymo plano procentas yra sietinas su gyventojų sutelkimu, o ypač su vaikų. Kaimo filialuose vaikų sutelkimas įvykdytas 94 %, vaikų vartotojų – 90 % ir išdavimas vaikams – 89 %. Kiti pagrindiniai rodikliai įvykdyti 100 %. Įtakos plano vykdymui ir rezultatų pasiekimui turėjo metų pradžioje tebegaliojanti valstybės lygio ekstremali situacija, kuri pristabdė Bibliotekos skaitytojų aptarnavimą. Aktuali išlieka ir rajono senėjimo bei skolininkų problema. Praėjusiais metais modernizavus LIBIS sistemą ir vis ją tobulinant, bibliotekininkams reikėjo daugiau atidumo ir pastangų naujai pritaikyti žinias ir supažindinti, išmokyti naudotis vartotojus.

Liepos mėnesį dalis patalpų buvo neatlygintinai išnuomos Anykščių jaunimo klubui. Ten buvęs Informacijos išteklių formavimo skyrius perkeltas į Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus patalpas. Sumažėjo abiejų skyrių erdvės ir pablogėjo darbo sąlygos ne tik darbuotojams bet ir skaitytojams. Nežiūrint pasikeitusių darbo sąlygų, Bibliotekos darbuotojai organizavo parodas bei renginius, teikė informaciją nutolusiems vartotojams, populiarino Bibliotekos dokumentų fondus ir paslaugas, aktyviai dalyvavo akcijose, programose ir kėlė kvalifikaciją. Ypatingas dėmesys buvo

skirtas LR Seimo nutarimu paskelbtiems Jono Meko, Ievos Simonaitytės metams, Lietuvos krepšinio 100-mečio, Lietuvos universitetų, Gyvūnų gerovės metams ir kt. Pažymint šiuos metus bibliotekose organizuoti renginiai: literatūros, meno, personalinės, teminės parodos, piešinių, meninio skaitymo konkursai, edukacinės programos, viktorinos, popietės, susitikimai, pilietiškumo akcijos. Bibliotekose ataskaitiniais metais surengta daug įdomių tradicinių bei netradicinių renginių, virtualių parodų bei susitikimų. Renginiams buvo išnaudojamos netradicinės erdvės. Bibliotekininkai organizavo renginius, akcijas nukreiptus prieš karą Ukrainoje ir skirtus palaikyti ukrainiečius bei pabėgėlius iš Ukrainos, apsistojučius Lietuvoje. Džiugu, kad Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė „Tvari biblioteka“ startavo balandžio 23 d. Anykščiuose jau tradiciniu tampančiu Bibliotekininkų žygiu. Beveik 300 Lietuvos bibliotekininkų ir bibliotekų bičiulių lietingą dieną aplankė Anykščių rajono savivaldybės Liudviko ir Stanislovo Didžiulių viešąją biblioteką bei pėsčiomis įveikė 12 kilometrų vaizdingomis Anykščių apylinkėmis. Daug prasmingų darbų nuveikla kraštotyros veikloje. Visame rajone parengtas 71 kraštotyros darbas. Padaryti ir neplanuoti darbai – gavus finansinę paramą, išleista šviesaus atminimo literatės Janinos Cibienės 90-osioms gimimo metinėms paminėti skirta jos poezijos rinktinė „Jaunystės godos“ (2022 m.), kuri Bibliotekos salėje pristatyta Anykščių rudens šventės „Obuolinės“ ir Turizmo naktis metu. Toliau vyko asmeninių bibliotekų tyrinėjimai – atlikta apklausa, siekiant išsiaiškinti, kokią seniausią ir rečiausią knygą anykštėnai saugo savo namų bibliotekose. Labai gaila, tačiau 2021 m. Ukrainos tyrėjų iniciatyva pradėtas tyrimas ir apklausa „Happy Readers“, kuriame dalyvavo Biblioteka, liko neužbaigtas. Tai projekto „Happy Readers“ dalis, remiamo Ukrainos „House of Europe“. Pagrindinis tyrimo tikslas, kad kiekvienas skaitytojas gautų maksimalų pasitenkinimą tuo, ką būtent jis skaito. Šis projektas buvo sustabdytas vasario 24 d. Rusijai užpuolus Ukrainą.

Biblioteka aktyviai prisijungė prie iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ ir penktus metus iš eilės yra pripažinta kaip aktyviausias ir kūrybingiausias – pasiūlęs įdomiausių veiklų, iniciatyvos dalyvis. Džiaugiamės Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės Jurgitos Šiugždinienės padėka už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje bei prizų – įspūdinga edukacine kelione į Estiją, Saremos (Saaremaa) salą.

Anykščių rajono savivaldybė (toliau Savivaldybė) 2022 m. kultūrinės veiklos išlaidoms Bibliotekai skyrė 3 000 Eur, iš to skaičiaus 2 000 Eur Antano Baranausko literatūrinės premijos organizavimui. 2022 m. iš Savivaldybės finansavimas projektams nebuvo skirtas.

- **Bibliotekoje vykdyti projektai.**
- Filialo Istorijų dvarelis projektai:
- Lietuvos kultūros tarybai pateiktas 2021 m., finansuotas ir vykdytas 2022 m. projektas „Vaikų ir jaunimo literatūros festivalis Vaikų knygų fiesta“ (gauta 8 000 Eur);

- Viešosios bibliotekos projektai nebuvo vykdomi, nes nebuvo gautas finansavimas.

Plačiau apie Viešosios bibliotekos projektus bei Bibliotekos personalą duomenų nėra.

➤ **Pagrindiniai veiklos vertinimo kriterijai rajono bibliotekose**

Eil. Nr.	Priemonės	Planuota 2022 m.	Įvykdyta 2022 m.	Įvykdymo proc.
1.	Gyventojų sutelkimo procentas bibliotekose	29,3	28	96
2.	Registruotų vartotojų skaičius	6 580	6 276	95
3.	Apsilankymų skaičius	99 700	109 031	109
4.	Dokumentų išduotis	162 100	165 453	102
5.	Gauti ir sutvarkyti dokumentai	9 000	8 510	95
6.	Prenumeruoti periodiniai leidiniai (pav.)	30	40	133
7.	Organizuoti renginiai, iš jų:	1 010	1 100	109
	žodiniai	390	515	132
	vaizdiniai	620	585	94
8.	Atsakyta į skaitytojų užklausas	2 400	2 733	114

I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

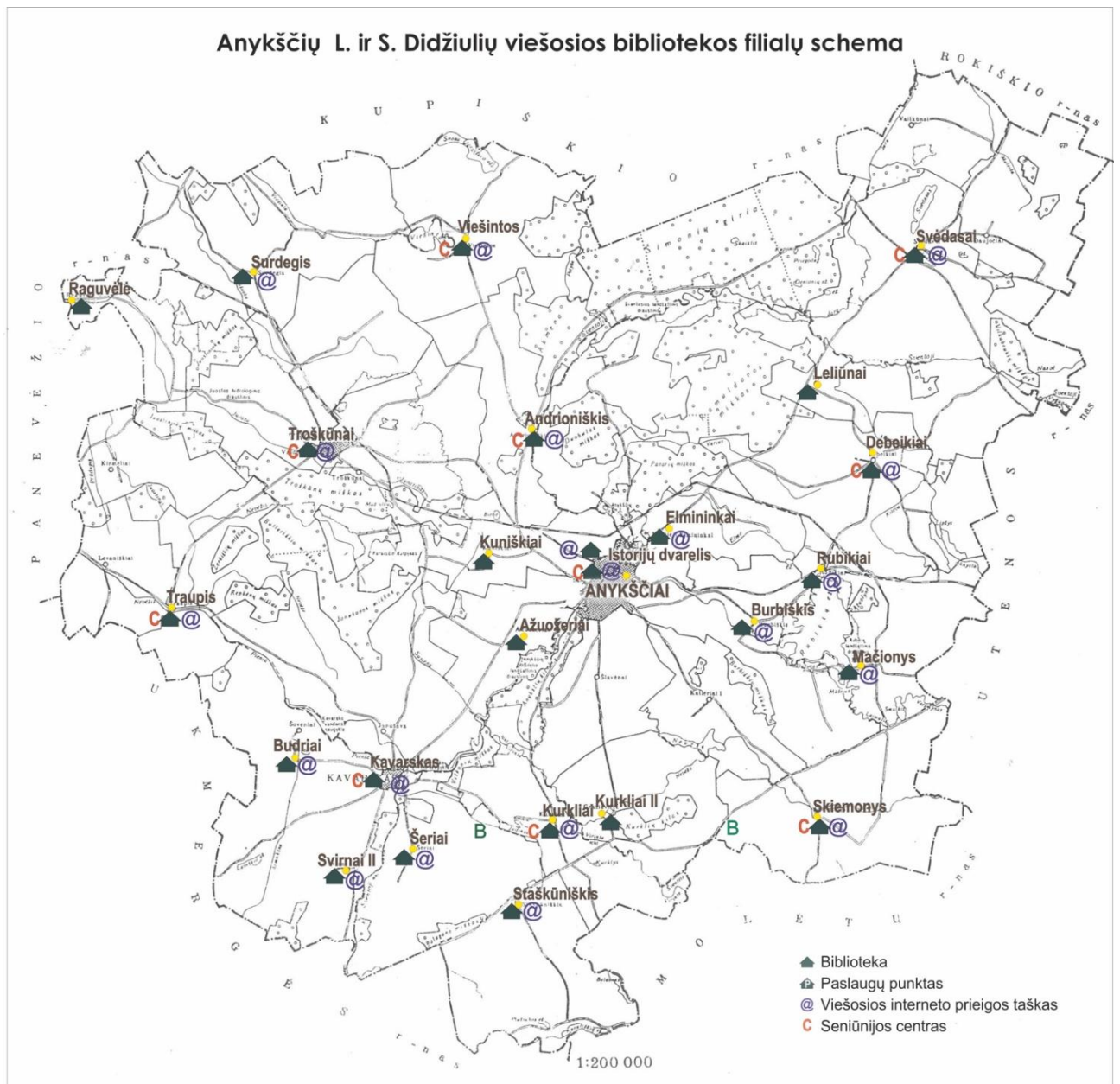
1.1. Bibliotekų skaičius

- Iš viso – 24;
- Viešųjų bibliotekų – 1;
- Miesto filialų – 2;
- Kaimo filialų – 21.

Bibliotekų tinklo tankumo koeficientas rajone 1,1. Lyginant su praėjusiais metais nežymiai sumažėjo (-0,01). Didžiausias atstumas tarp bibliotekų yra 15 km., mažiausias – 4 km. Vienai bibliotekai vidutiniškai tenka 946 (+41) gyventojai, vienam filialui – 617 (+31) gyventojų.

1.2. Tinklo pokyčiai

- Uždarytų filialų – yra. Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. Nr.1-TS-85 sprendimo 1 ir 4 punktais panaikintas Vaitkūnų filialas.
- Sujungtų bibliotekų – nėra;
- Atidarytų filialų – nėra.

1.3. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

Savariai knygnešiai aptarnaudami senyvo amžiaus ir neįgaliuosius skaitytojus namuose talkina rajono bibliotekininkams jau daugelį metų. Bibliotekoje ir filialuose sutelkti 253 knygnešiai, lyginant su praėjusiais metais 28 knygnešiais mažiau. Knygnešiai knygas, periodinius leidinius nešė 531 gyventojui, lyginant su praėjusiais metais 69 mažiau. Jiems išduota 13 779 fiz. vnt. dokumentų, lyginant su praėjusiais metais išduotis sumažėjo 1 521 fiz. vnt. Daugiausia knygnešių turi Debeikių filialas – 38, Kavarsko ir Troškūnų miestų filialai – 28 ir 30, Kurklių – 26, Svėdasų – 13. Dažnai knygą ar periodinius leidinius gyventojams neša bibliotekininkės, šeimos nariai, kaimynai.

1.4. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (LASS) narių aptarnavimas

Garsinėmis knygomis ir knygomis Brailio raštu aprūpina Panevėžio aklųjų ir silpnaregių biblioteka. Per metus gauta 202 garsinės knygos bei žurnalai, 79 knygos Brailio raštu. Tai

pastaraisiais metais naujai pasirodžiusios knygos ir žurnalai. Žmonėms su regėjimo negalia sunku ateiti iki bibliotekos. Jiems knygas neša į namus jų artimieji ir bibliotekininkė Danutė Dudonienė. Taip pat, darbuotoja du kartus nešė įgarsintas knygas ir žurnalus į LASS Anykščių dienos centrą, kur kiekvieną ketvirtadienį aklieji ir silpnaregiai atvykdavo iš kaimų ir miestelių. 2022 m. D. Dudonienė paskirta iniciatyvos „Biblioteka visiems“ koordinatoriumi, atsakinga už teikiamas paslaugas žmonėms su negalia.

2022 m. užsiregistruota 18 skaitytojų, lyginant su praėjusiais metais vienu daugiau. Naujai užregistruoti – du skaitytojai. Brailio raštu skaito vienas skaitytojas. Viso išduota 509 fiz. vnt., 104 fiz. vnt. daugiau. Iš jų: 442 garsinių knygų bei 67 fiz. vnt. Brailio raštu. Apsilankė 80 lankytojų, penkiais lankytojais daugiau nei 2021 m. Akliesiems ir silpnaregiams skirta programa ELVIS naudojasi mažai LASS skaitytojų, kaip jie sako, dėl sudėtingo prisijungimo. Nors ši programa buvo atnaujinta ir supaprastintas prisijungimas. ELVIS – elektroninių leidinių valdymo informacinė sistema, skirta centralizuotai kaupti, tvarkyti ir teikti skaitytojams garsinius ir kitus skaitmeninio formato leidinius. Prisijungus prie programos, galima klausytis įgarsintas knygas, esančias ELVIS sistemoje. Šios grupės skaitytojų nėra daug, nes Aklių bibliotekos knygas įstatymas labai griežtai reikalauja išduoti tik turintiems regėjimo negalią arba kitas negalias, dėl kurių žmogus negali skaityti tradicinių knygų. Jei žmogus neturi regėjimo negalios, bet turi kokią nors akių ligą, ar yra po insulto, tokiems galima išduoti garsines knygas, nesvarbu, kad jie nėra LASS nariai. Kartais skaityti nori tokie žmonės, kuriems su amžiumi atsiranda regėjimo sutrikimai, tada reikia atnešti iš šeimos gydytojo pažymą, kad tikrai yra regėjimo problemų. Žmogui sulaukusiam 80 metų galima duoti garsines knygas be jokių apribojimų, nes jau natūraliai regėjimas būna nusilpęs.

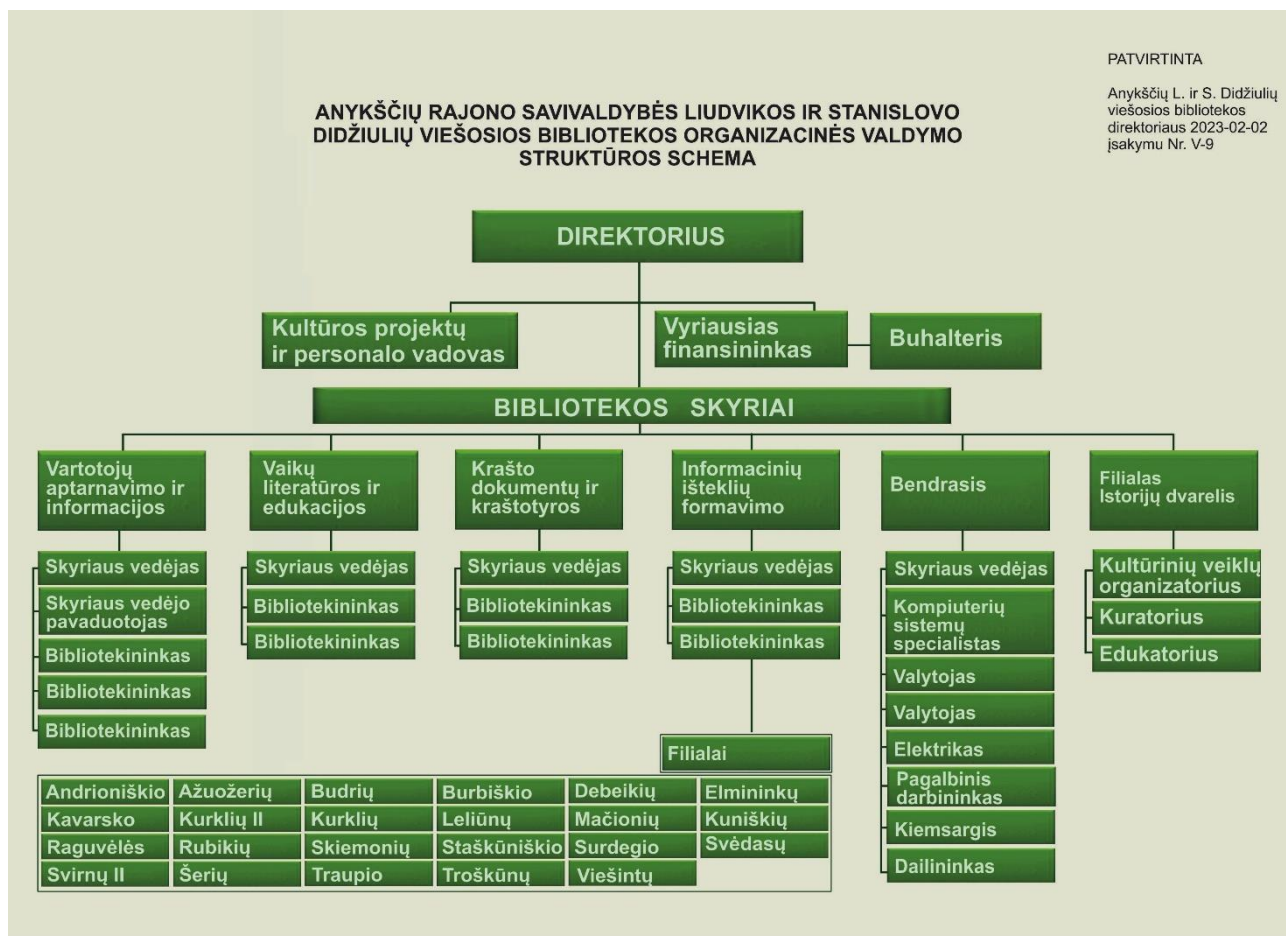
1.5. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai viešojoje bibliotekoje

Bibliotekos organizacinę valdymo struktūrą sudaro:

- Direktorius;
- Kultūros projektų ir personalo vadovas;
- Vyriausias finansininkas;
- Buhalteris;
- 5 Struktūriniai padaliniai (skyriai): Bendrasis skyrius; Informacijos išteklių formavimo skyrius; Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius; Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius; Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius;
- Paslaugų punktas – Istorijų dvarelis;
- 23 filialai.

Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2019 m. rugsėjo 26 d. Nr. 1-TS-284 įsteigtas Bibliotekos filialas – Istorijų dvarelis, kurio buveinė Paupio g. 10, Anykščiai. Kadangi naujai įsteigtas Istorijų dvarelis pagal savo nuostatus neatlieka visų filialui būdingų funkcijų, jis jau ketvirtus

metus priskirtas Viešajai bibliotekai kaip paslaugų punktą. Visi veiklos rodikliai yra priskaičiuojami prie Viešosios bibliotekos.

II. FONDO FORMAVIMAS

2.1. Fondo formavimas

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų fondai buvo papildyti 8 510 fiz. vnt., 1 272 pav. dokumentų už 36 466,55 Eur. Tame skaičiuje į bendrąją visuminę apskaitą įtraukti 2021 metų periodiniai leidiniai (4 530 fiz. vnt., 40 pav., tame tarpe 4 431 fiz. vnt., 33 pav. žurnalų ir 99 kompl., 7 pav. laikraščių; jie neinventorinami ir jų lėšos į visuminę apskaitą neįtraukiamos). Gauta ir suinventorinta 3 980 fiz. vnt., 1 232 pav. dokumentų už 36 466,55 Eur, tame tarpe suinventorinti 5 fiz. vnt., 2 pav. už 98,00 Eur neterminuoto saugojimo periodiniai leidiniai, kurie saugomi Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje.

Kultūros ministerija iš valstybės biudžeto bibliotekiniams dokumentams įsigyti skyrė 28 040,00 Eur, lyginant su 2021 m. 1 169 Eur daugiau, rajono Savivaldybė periodikos prenumeratai – 14 999,37 Eur, mažiau – 858,02 Eur.

- Už valstybės biudžeto lėšas įsigyta 2 622 fiz. vnt., tai yra 65,9 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;

- Už Savivaldybės lėšas užprenumeruota 4 530 fiz. vnt. 40 pav. periodinių leidinių, kurie sudaro 53,2 % visų įsigytų bibliotekinių dokumentų, tame skaičiuje 5 fiz. vnt. kraštotyrinių periodinių leidinių už 98,00 Eur, kurie yra inventorinami ir sudaro 0,1 % suinventorintų bibliotekinių dokumentų;
- Ataskaitiniais metais knygoms pirkti Savivaldybė lėšų neskyrė;
- Paramos gauta 1 327 fiz. vnt. už 8 154,76 Eur, tai yra 33,3 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų;
- Vietoje skaitytojų prarastų gauta 26 fiz. vnt. už 173,79 Eur, tai yra 0,7 % visų įsigytų suinventorintų bibliotekinių dokumentų.

Bibliotekos fondai naujais dokumentais papildomi, remiantis Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kas savaitę leidžiama bibliografinė informacija „Informacija apie Lietuvoje išleistus leidinius, gautus Nacionalinėje bibliotekoje“, leidyklų bei knygynų atsiunčiamais naujų knygų sąrašais bei kitais informacijos šaltiniais.

Remiantis Bibliotekos direktoriaus 2022 m. vasario 4 d. įsakymu Dėl viešųjų pirkimų vykdymo Nr. V–6, buvo vykdomi bibliotekinių dokumentų (spaudinių ir susijusių produktų) mažos vertės viešieji pirkimai. Kiekvienam pirkimui buvo pasirenkami tiekėjai, atsižvelgiant į mažiausios kainos kriterijų. Per ataskaitinį laikotarpį buvo atlikti 80 bibliotekinių dokumentų viešųjų pirkimų, ir du periodinių leidinių viešieji pirkimai.

2022 m. už Valstybės biudžeto lėšas buvo nupirkta 2 622 fiz. vnt. bibliotekinių dokumentų iš šių tiekėjų:

„Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla“	- 121 fiz. vnt. už 1 479,60 Eur
UAB „Patogu pirkti“	- 162 fiz. vnt. už 1 910,54 Eur
UAB „Baltų lankų leidyba“	- 140 fiz. vnt. už 1 475,85 Eur
UAB „Jotema“	- 278 fiz. vnt. už 2 567,66 Eur
UAB „Tyto alba“	- 264 fiz. vnt. už 2 804,58 Eur
UAB „BALTO leidybos namai“	- 122 fiz. vnt. už 1 710,01 Eur
UAB „Vagos prekyba“	- 145 fiz. vnt. už 1 653,15 Eur
UAB „Lectio divina“	- 88 fiz. vnt. už 742,19 Eur
UAB „Sofoklis“	- 159 fiz. vnt. už 1 781,69 Eur
UAB „Nieko rimto“	- 120 fiz. vnt. už 921,89 Eur
UAB „Alma littera sprendimai“	- 570 fiz. vnt. už 6 836,79 Eur,
UAB „Svajonių knygos“	- 183 fiz. vnt. už 1 484,99 Eur
VšĮ „Terra Publica“	- 60 fiz. vnt. už 487,20 Eur
UAB „BALTO trader“	- 25 fiz. vnt. už 337,43 Eur
UAB „Diemedžio leidykla“	- 5 fiz. vnt. už 49,05 Eur

K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“	- 113 fiz. vnt. už 1 149,73 Eur
MB „Tikra knyga“	- 14 fiz. vnt. už 94,95 Eur
MB „Misteris Pinkmanas“	- 6 fiz. vnt. už 60,00 Eur,
UAB „Presvika“	- 20 fiz. vnt. už 147,20 Eur
Knygynas „Pegasas“	- 1 fiz. vnt. už 49,00 Eur
Kiti tiekėjai	- 26 fiz. vnt. už 296,50 Eur

Daugiausiai bibliotekinių dokumentų už Valstybės biudžeto lėšas nupirka iš UAB „Alma littera sprendimai“ – 570 fiz. vnt., 218 pav.; UAB „Jotema“ – 278 fiz. vnt., 40 pav.; UAB „Tyto alba“ – 264 fiz. vnt., 54 pav. Iš šių tiekėjų buvo nupirka 42,4 % bibliotekinių dokumentų. Kadangi viešieji pirkimai buvo vykdomi remiantis mažiausios kainos kriterijumi, dažniausiai knygos buvo perkamos iš tų leidyklų, kurios pačios išleido Bibliotekai reikalingas knygas. Kasmet vis daugėja leidyklų, kurios prekiauja savo išleistomis knygomis, todėl galime pirkti knygas be tarpininkų tiesiogiai iš leidyklų, o tai leidžia sutaupyti lėšų.

2022 m. Anykščių rajono Savivaldybė knygoms pirkti lėšų neskyrė. 14 999,37 Eur Savivaldybės lėšų buvo panaudota periodinių leidinių prenumeratai. Užprenumeruoti 40 pavadinimų (33 pav. žurnalai ir 7 pav. laikraščiai) periodiniai leidiniai. Iš jų:

- VB – 40 pav.
- Vidutiniškai 1 miesto filialas gavo 13 pav.
- Vidutiniškai 1 kaimo filialas gavo 10 pav.

2022 m. periodinių leidinių užprenumeravome 2 pav. daugiau, negu 2021 m. tačiau kai kurie leidiniai buvo leidžiami ne visus metus, todėl fiz. vnt. skaičius sumažėjo (2021 m. buvo 4 965, 2022 m. – 4 530). Daugiausiai periodinių leidinių gavo Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 30 pav. (23 pav. žurnalų ir 7 pav. laikraščių). Dėl nepakankamo finansavimo mažai užsakome periodinių leidinių, skirtų vaikams. Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius gavo 10 pav. periodinius leidinius. Kai kurių leidinių prenumeratos atsisakėme, nes gauname juos paramos būdu („Vakaro žvaigždėlė“, „Rubinaitis“, „Lututė“). Viešajai bibliotekai ir visiems filialams užprenumeruoti Anykščių krašto periodiniai leidiniai „Anykšta“, „Aukštaitiškas formatas“ ir dienraštis „Lietuvos rytas“ – šie leidiniai yra populiariūs tiek tarp miesto, tiek tarp kaimo skaitytojų. Periodinių leidinių prenumeratos viešojo pirkimo sutartis pasirašyta su AB Lietuvos paštas. Šis tiekėjas yra vienintelis Anykščių rajone platinantis Bibliotekai reikalingus žurnalus ir laikraščius ir pristatantis juos ne tik į Viešąją biblioteką, bet ir į kaimuose esančius filialus. Tame tarpe už 98,00 Eur buvo užprenumeruoti ir suinventorinti 6 Anykščių krašto periodiniai leidiniai.

2.2. Parama

2022 m. Bibliotekos fondai buvo pildomi ne tik už Valstybės biudžeto lėšas ir Anykščių rajono savivaldybės skirtas lėšas pirktais, bet ir paramos būdu gautais bibliotekiniais dokumentais. Iš viso paramos buvo gauta 1 327 fiz. vnt. už 8 154,76 Eur. Šie dokumentai buvo įkainoti, suinventorinti ir paskirstyti rajono bibliotekoms.

Parama 2022 m. buvo gauta iš šių tiekėjų:

➤ Privatūs asmenys	-213 fiz. vnt., 1 273,00 Eur
➤ LR Kultūros ministerija	-134 fiz. vnt., 1 136,61 Eur
➤ Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka	-40 fiz. vnt., 121,49 Eur
➤ Valstybinė lietuvių kalbos komisija	-4 fiz. vnt., 38,00 Eur

Kiti tiekėjai (įvairios organizacijos, leidyklos, skaitytojai, Bibliotekos svečiai) – 936 fiz. vnt., 5 585,66 Eur.

Daugiausiai paramos gavo:

- Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 309 fiz. vnt.,
- Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius – 208 fiz. vnt.,
- Svėdasų filialas – 154 fiz. vnt.,
- Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 95 fiz. vnt.,
- Ažuožerių filialas – 92 fiz. vnt.

2022 m. Bibliotekos fondus papildė kraštiečių dovanotos knygos. Vygandas Račkaitis padovanojo 20 fiz. vnt. savo kūrybos knygų „Balti vilties šešėliai“, Ramunė Landsbergienė – 23 fiz. vnt. Vytauto V. Landsbergio bei kitų autorių kūrinių, Bronius Šablevičius – 8 fiz. vnt. savo kūrybos knygų „Lietuvos pievų, pelkių ir miškų orchidėjos“. Bibliotekos skyrių ir filialų fondai pasipildė 26 fiz. vnt. Bibliotekos pagal projektą išleistomis Janinos Cibienės knygomis „Jaunystės godos“.

Anykščių krašto garbės ambasadoriaus Ukrainoje Virginijaus Strolios rūpesčiu Biblioteka gavo 25 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba. Ukrainietiškomis knygomis Biblioteką parėmė ir Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka – 40 fiz. vnt., Valstybinė lietuvių kalbos komisija – 2 fiz. vnt. Pagal projektą „Vasara su knyga“ gavome 9 fiz. vnt. ukrainietišκών knygų. Iš viso Bibliotekos fondai pasipildė 76 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba. Didžioji dalis šių knygų buvo skirta Vaikų literatūros ir edukacijos skyriui (56 fiz. vnt.), po 5 fiz. vnt. gavo Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius, Kavarsko, Troškūnų ir Svėdasų filialai.

2022 m. rajono bibliotekų fondus papildę paramos būdu gauti dokumentai sudaro 33,3 % visų fondus papildžiusių dokumentų (išskyrus periodinius leidinius). Periodinių leidinių gavome paramos iš Kultūros ministerijos, Radijo ir televizijos spaudos rėmimo fondo bei kitų rėmėjų. Iš viso gavome 44 pav. (2021 m. – 56 pav.) periodinius leidinius (8 pav. laikraščius ir 36 pav. žurnalus). Tai – daugiausiai kultūriniai, švietėjiški leidiniai: „Akiratis“, „Dailė“, „Indraja“, „Kultūros

barai“, „Krantai“, „Kinas“, „Literatūra ir menas“, „Metai“, „Muzikos barai“, „Naujasis židinys“, „Nemunas“, „Nepriklausomybės sąsiuviniai“, „Septynios meno dienos“, „Šiaurės Atėnai“, „Bičiulystė“, „Tremtinys“, „Voruta“ ir kt. Tarp dovanotų periodinių leidinių buvo ir du skirti vaikams: „Lututė“, „Vakaro žvaigždėlė“. Dauguma šių leidinių buvo išdalinti kaimo filialams, nes jų gavome po keletą fiz. vnt. Gaila, tačiau kai kurie rėmėjų dovanoti leidiniai kaimo filialuose nėra paklausūs, jais daugiau domisi Viešosios bibliotekos skaitytojai, todėl realius kaimo filialų skaitytojų poreikius tenkina nepilnai. Iš viso 2022 m. paramos būdu buvo gauta 8 kompl. laikraščių ir 842 fiz. vnt. žurnalų. Tiesa, kai kurių pavadinimų leidinių komplektai biblioteką pasiekė nepilni.

2.3. Fondų būklė

- Iš viso RSVB fonde yra 198 337 fiz. vnt., 38 551 pav. Iš jų:
 - ✓ VB – 85 584 fiz. vnt., 34 611 pav.,
 - ✓ Miesto filialuose – 18 417 fiz. vnt., 9 039 pav.,
 - ✓ Kaimo filialuose – 94 336 fiz. vnt., 2 966 pav.,

- Iš viso RSVB fonde yra grožinės literatūros 126 150 fiz. vnt., 63,6 %. Iš jų:
 - ✓ VB – 50 211 fiz. vnt., 58,7%,
 - ✓ Miesto filialuose – 12 114 fiz. vnt., 65,8 %,
 - ✓ Kaimo filialuose – 63 825 fiz. vnt., 67,7 %.

- Iš viso RSVB fonde yra šakinės literatūros 67 657 fiz. vnt., 34,1 %. Iš jų:
 - ✓ VB – 34 951 fiz. vnt., 40,8 %,
 - ✓ Miesto filialuose – 5 866 fiz. vnt., 31,9 %,
 - ✓ Kaimo filialuose – 26 840 fiz. vnt., 28,5 %.

- Iš viso RSVB fonde periodinių leidinių yra 4 530 fiz. vnt., 2,3 % (žurnalų – 4 431 fiz. vnt., laikraščių – 99 kompl.). Iš jų:
 - ✓ VB – 422 fiz. vnt., 0,5 % (žurnalų – 415 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.),
 - ✓ Miesto filialuose – 437 fiz. vnt., 2,4 % (žurnalų – 429 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
 - ✓ Kaimo filialuose – 3671 fiz. vnt., 3,9 % (žurnalų – 3587 fiz. vnt., laikraščių – 84 kompl.).

2.4. Aprūpinimas dokumentais

- 1 gyventojui tenka dokumentų:
 - ✓ Rajone – 8,74 fiz. vnt. Iš jų:
 - ✓ Mieste – 9,39 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ✓ Kaime – 8,11 fiz. vnt.

- 1 gyventojui tenka naujai gautų dokumentų:
 - ✓ Rajone – 0,37 fiz. vnt. Iš jų:
 - ✓ Mieste – 0,3 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ✓ Kaime – 0,45 fiz. vnt.

- 1 gyventojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų:
 - ✓ Rajone – 0,08 fiz. vnt. Iš jų:
 - ✓ Mieste – 0,15 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ✓ Kaime – 0,01 fiz. vnt.

- 1 gyventojui tenka elektroninių ir kitų skaitmeninių dokumentų:
 - ✓ Rajone – 0,006 fiz. vnt. Iš jų:
 - ✓ Mieste – 0,010 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ✓ Kaime – 0,002 fiz. vnt.

- 1 vartotojui tenka dokumentų:
 - ✓ Rajone – 31,6 fiz. vnt. Iš jų:
 - ✓ Mieste – 36,83 fiz. vnt. (VB+MF)
 - ✓ Kaime – 27,33 fiz. vnt.

2.5. Dokumentų gavimas

Iš viso RSVB per metus įsigyta dokumentų 8 510 fiz. vnt., 1 272 pav. (tame skaičiuje 4 431 fiz. vnt., 33 pav. žurnalų ir 99 kompl., 7 pav. laikraščių už 14 999,37 Eur; periodikos lėšos į bendrąją visuminę apskaitą neįtrauktos). Be periodikos gauta 3 980 fiz. vnt., 1 232 pav. už 36 466,55 Eur dokumentų (tame tarpe užpajamuoti 6 fiz. vnt. Anykščių krašto periodiniai leidiniai už 98,00 Eur neterminuotam saugojimui).

- Iš viso gauta (inventorintų dokumentų) 3 980 fiz. vnt., 1 232 pav. Iš jų:
 - ✓ VB – 2 237 fiz. vnt., 1 123 pav.,
 - ✓ Miesto filialuose – 317 fiz. vnt., 134 pav.,
 - ✓ Kaimo filialuose – 1 426 fiz. vnt., 234 pav.

- Per metus RSVB įsigyta grožinės literatūros (inventorintų dokumentų) 3 011 fiz. vnt., 787 pav. Iš jų:
 - ✓ VB – 1 604 fiz. vnt., 717 pav.,
 - ✓ Miesto filialuose – 229 fiz. vnt., 96 pav.,
 - ✓ Kaimo filialuose – 1 178 fiz. vnt., 161 pav.

- Per metus RSVB įsigyta šakinės literatūros (inventorintų dokumentų) 969 fiz. vnt., 443 pav.
Iš jų:
 - ✓ VB – 633 fiz. vnt., 404 pav.,
 - ✓ Miesto filialuose – 88 fiz. vnt., 38 pav.,
 - ✓ Kaimo filialuose – 248 fiz. vnt., 73 pav.

- Per metus RSVB įsigyta periodinių leidinių 4 530 fiz. vnt., 40 pav. (žurnalų – 4 431 fiz. vnt., laikraščių – 99 kompl.). Iš jų:
 - ✓ VB – 422 fiz. vnt. (žurnalų – 415 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.),
 - ✓ Miesto filialuose – 437 fiz. vnt. (žurnalų – 429 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
 - ✓ Vidutiniškai gavo MF – 219 fiz. vnt., 13 pav.,
 - ✓ Kaimo filialuose – 3 671 fiz. vnt. (žurnalų – 3587 fiz. vnt., laikraščių – 84 kompl.),
 - ✓ Vidutiniškai gavo KF – 175 fiz. vnt., 10 pav.

- Per metus RSVB gavo dokumentų (su periodika) 8 510 fiz. vnt., 1 272 pav. Iš jų:
 - ✓ VB – 2 559 fiz. vnt., 1 163 pav.,
 - ✓ Vidutiniškai gavo vienas MF – 377 fiz. vnt., 80 pav.,
 - ✓ Vidutiniškai gavo vienas KF – 236 fiz. vnt., 21 pav.,

Daugiausiai inventorintų dokumentų gavo Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyrius – 1 014 fiz. vnt., Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius – 677 fiz. vnt., Svėdasų kaimo filialas – 241 fiz. vnt., Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrius – 240, Saugykla – 206 fiz. vnt.

2022 m., palyginus su 2019, 2020 ir 2021 m., visi Bibliotekos filialai ir skyriai vidutiniškai gavo mažiau dokumentų:

- 2019 m. – vidutiniškai 220 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos),
- 2020 m. – vidutiniškai 197 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos),
- 2021 m. – vidutiniškai 161 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos),
- 2022 m. – vidutiniškai 142 fiz. vnt. dokumentų (be periodikos).

Kaip matosi iš pateiktų skaičių, Bibliotekos aprūpinimas naujais bibliotekiniais dokumentais kiekvienais metais mažėja. To priežastis – stipriai brangstančios knygos ir beveik nesikeičiantis finansavimas.

- Pagal paskirtį gauta dokumentų:
 - ✓ Ikimokykliniam amžiui – 284 fiz. vnt., 129 pav.,
 - ✓ Moksleiviams – 630 fiz. vnt., 230 pav.,
 - ✓ Jaunimui – 6 fiz. vnt., 1 pav.,

- ✓ Suaugusiems – 3056 fiz. vnt., 868 pav.,
- ✓ Kita – 4 fiz. vnt., 2 pav.

- Pagal kalbas gauta dokumentų:
- ✓ Lietuvių kalba – 3 901 fiz. vnt.,
- ✓ Anglų kalba – 1 fiz. vnt.,
- ✓ Vokiečių kalba – 2 fiz. vnt.,
- ✓ Kitos kalbos – 76 fiz. vnt.

- RSVB fonde naujai gautų dokumentų procentas yra 4,3 %.
- ✓ VB fonde – 3 %,
- ✓ MF fonduose – 4 %,
- ✓ KF fonduose – 6 % .

- Lėšos, tenkančios 1 gyventojui dokumentams įsigyti rajone:
- ✓ Iš viso – 2,26 Eur (su periodika),
- ✓ Kultūros ministerijos lėšos – 1,24 Eur,
- ✓ Savivaldybės lėšos – 0,66 Eur (periodikai),
- ✓ Kiti šaltiniai – 0,37 Eur (parama ir skaitytojų vietoje prarastų).

2023 m. sausio 1 d. iš viso RSVB fonde yra dokumentų 198 337 fiz. vnt., 38 551 pav. už 647 897,88 Eur. Per metus fondas sumažėjo 9 172 fiz. vnt., 663 pav., tačiau piniginė fondo vertė padidėjo 22 984,18 Eur. Taip atsitiko todėl, kad buvo nurašyta daug fizinių vienetų senų dokumentų, kurių piniginė vertė yra labai maža.

2.6. Dokumentų nurašymas

2022 m. rajono bibliotekose nurašyta 17 682 fiz. vnt., 1 935 pav. dokumentų už 13 482,37 Eur. Tame skaičiuje nurašyti periodiniai leidiniai (4 965 fiz. vnt.): žurnalai – 4 862 fiz. vnt., laikraščiai – 103 kompl. Be periodikos nurašyta 12 717 fiz. vnt., 1 897 pav.

- Nurašyta dokumentų (su periodika):
- ✓ VB – 3 406 fiz. vnt., 1 173 pav.
- ✓ MF – 3 008 fiz. vnt., 1 666 pav.
- ✓ KF – 11 268 fiz. vnt., 3 115 pav.

- Nurašyta periodinių leidinių:
- ✓ Iš viso RSVB – 4 965 fiz. vnt., 38 pav. (žurnalų – 4 862 fiz. vnt., 33 pav., laikraščių – 103 kompl., 7 pav.),

- ✓ VB – 374 fiz. vnt. (žurnalų – 367 fiz. vnt., laikraščių – 7 kompl.),
- ✓ Miesto filialuose – 416 fiz. vnt. (žurnalų – 408 fiz. vnt., laikraščių – 8 kompl.),
- ✓ Kaimo filialuose – 4 175 fiz. vnt. (žurnalų – 4 087 fiz. vnt., laikraščių – 88 kompl.).

➤ Daugiausiai dokumentų buvo nurašyta:

- ✓ Vaitkūnų filiale – 4 800 fiz. vnt., 3 115 pav. (panaikintas filialas),
- ✓ Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje – 2 484 fiz. vnt., 1 162 pav. fiz. vnt.,
- ✓ Kavarsko miesto filiale – 2 484 fiz. vnt., 1 666 pav.

Tik periodinius leidinius nurašė: Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius, Kurklių, Viešintų, Raguvėlės, Ažuožerių, Andrioniškio, Šerių, Staškūniškio, Traupio, Leliūnų, Svirnai II, Budrių, Rubikių filialai.

➤ Nurašymo priežastys:

- ✓ Susidėvėję ir skaitytojų sugadinti dokumentai – 9 420 fiz. vnt., 53,27 %,
- ✓ Praradę aktualumą dokumentai – 1 075 fiz. vnt., 6,08 % (be periodikos),
- ✓ Skaitytojų prarasti dokumentai – 20 fiz. vnt., 0,11 %,
- ✓ Dėl kitų priežasčių (panaikintas Vaitkūnų filialas) – 2 202 fiz. vnt., 12,45 %,
- ✓ Periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui – 4 965 fiz. vnt., 28,08 %.

Palyginus su 2021 m. (3 497 fiz. vnt.), 2022 m. nurašytų dokumentų skaičius išaugo net 14 185 fiz. vnt. Taip atsitiko todėl, kad dėl LIBIS programinės įrangos techninių trikdžių 2021 m. buvo nurašyti tik periodiniai leidiniai, be to 2022 m. buvo panaikintas Vaitkūnų filialas.

2.7. Dokumentų fondo judėjimas

Bibliotekos	Fondo dydis 2022-01-01	Gauta per metus	Nurašyta per metus	Fondo dydis 2023-01-01
Rajono bibliotekose	207 509	8 510	17 682	198 337
Viešojoje bibliotekoje	86 431	2 559	3 406	85 584
Miestų filialuose	20 671	754	3 008	18 417
Kaimų filialuose	100 407	5 197	11 268	94 336

Dokumentų fondas per metus sumažėjo 9 172 fiz. vnt., iš to skaičiaus viešojoje bibliotekoje – 847 fiz. vnt., miesto filialuose sumažėjo 2 254 fiz. vnt., kaimų filialuose – 6 071 fiz. vnt.

2.8. Fondo panaudojimas

- Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose – 0,8;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje – 0,6;
- ✓ Miestų filialuose – 1,0;
- ✓ Kaimų filialuose – 1,0.

Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose ir kaimo filialuose išliko nepakitęs. Padidėjo Viešojoje bibliotekoje +0,1 ir miestų filialuose +0,1.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

3.1. Vartotojų telkimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis rajone gyvena 22 697 gyventojai.

Bibliotekos	Gyventojų skaičius					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	22 697	22 623	23 038	23 602	24 149	24 416
Viešojoje bibliotekoje	8 496	8 566	9 083	9 546	9 764	9 877
Miestų filialuose	2 575	2 580	2 590	11 463	2 647	2 710
Kaimų filialuose	11 626	11 477	11 365	2 593	11 738	11 829

Bibliotekos	Gyventojų sutelkimo %					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	28,0	29,1	31,7	34,0	34,6	35,3
Viešojoje bibliotekoje	24,0	25,3	27,7	29,4	28,8	28,8
Miestų filialuose	29,0	28,4	29,8	31,5	36,5	38,6
Kaimų filialuose	30,0	32,1	35,4	38,4	38,9	39,9

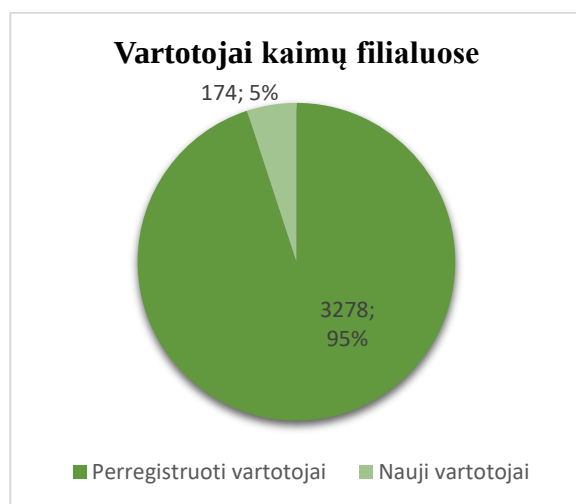
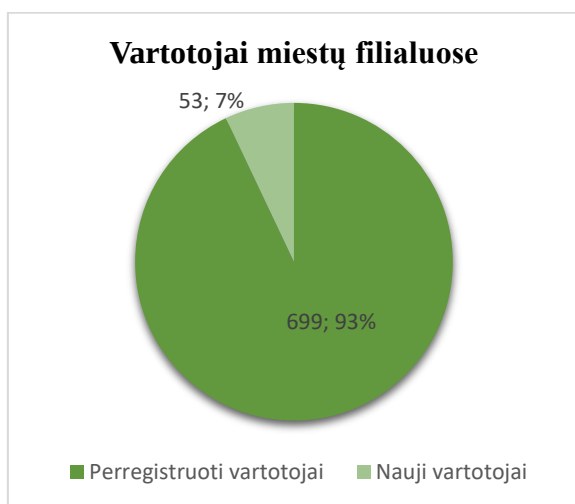
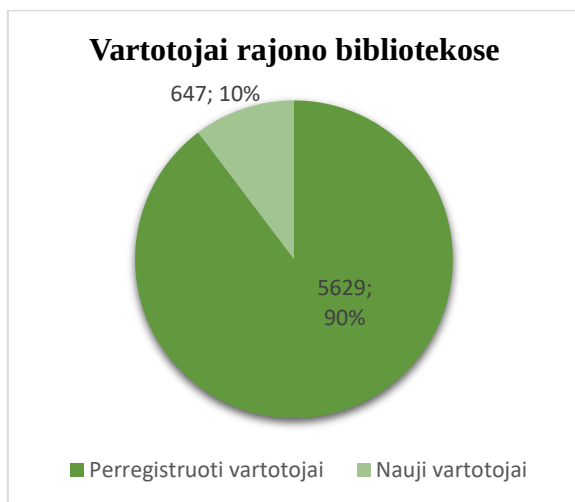
Filialų tarpe aukščiausias gyventojų sutelkimo procentas Budrių ir Ažuožerių filialuose – 64 ir 63 proc., Šerių filiale – 56 proc., Rubikių – 52 proc. Mažiausias gyventojų sutelkimo procentas yra Svėdasų filiale 15 proc., Viešintų ir Kuniškių, Elmininkų filialuose – 23 ir 25 proc. Šių bibliotekų aptarnaujami mikrorajonai platūs savo teritorija, nepatogia geografinė padėtimi. Problema išlieka – skaitytojai skolininkai, tiek suaugę, tiek skaitytojai vaikai. Skolininkų yra ir Viešojoje bibliotekoje ir filialuose. Skolininkams siunčiami raginimai grąžinti Bibliotekai knygas, bibliotekininkės skambina jiems telefonu, tenka lankytis pas skolininkus ir namuose bei mokyklose. Vartotojų aptarnavimo informacijos skyriuje per ataskaitinį laikotarpį, peržiūrint skaitytojų registracijos korteles, buvo nustatyti 123 skaitytojai skolininkai, pas kuriuos buvo 143 egz. spaudinių. Pavyko susigrąžinti 87 knygas. Paklausus skaitytojų, kodėl taip atsitinka, tai didžioji dalis atsakė, kad neakivaizdžiai mokosi ir tų knygų (dauguma psichologinė ir filosofinė literatūra) reikia ilgą laiką. Moksleiviai dažnai „pamiršta“ grąžinti programinės literatūros knygas. Dar viena įsiskolinimo priežastis, kai skaitytojas paima itin populiarią knygą, perskaito pats ir paleidžia ją per draugų rankas, negalvodami nieko blogo, juk vis tiek knyga yra skaitoma. Yra nemaža skaitytojų grupė, patirianti skaitymo sunkumų, vyresnio amžiaus žmonės, kuriems atsiranda sveikatos ir kitų problemų, tiesiog per mėnesį nespėja perskaityti išduotų spaudinių, tokiu būdu ir jie tampa skolininkais. Šiam kontingentui pratęsiame išduotų spaudinių skaitymo terminą, suprasdami, kad mėgavimasis knyga daugeliui ilgai lieka vienintelė pramoga.

3.2. Vartotojų skaičius

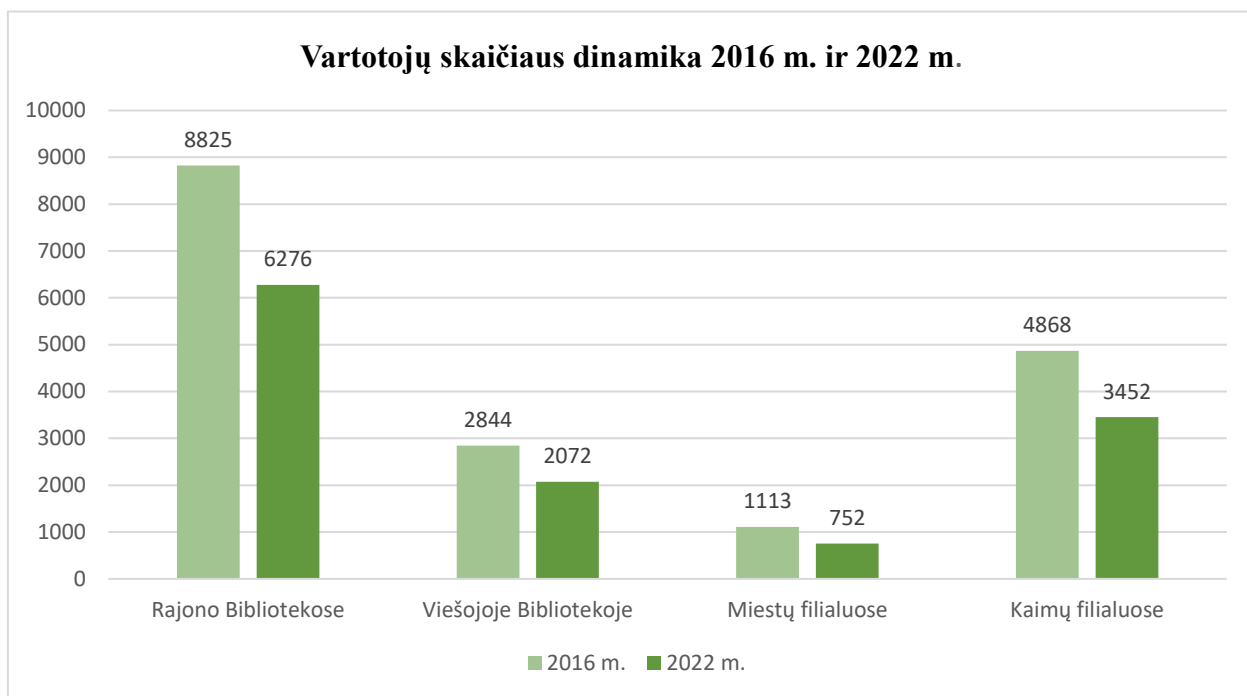
2022 m. rajono bibliotekose registruoti 6 276 vartotojai, 311 vartotojų mažiau nei praėjusiais metais. Perregistruotų vartotojų rajone sumažėjo 531, bet užsiregistravusių naujai

padidėjo – 220. Svarbiausios rajono vartotojų mažėjimo priežastys yra realus mažėjantis gyventojų skaičius, mažėjantis gyventojų vaikų skaičius ir mokyklų uždarymas kaime, spartus gyventojų senėjimas ir emigracija.

Bibliotekos	Vartotojų skaičius					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	6 276	6 587	7 310	8 023	8 353	8 613
Viešojoje bibliotekoje	2 072	2 166	2 512	2 805	2 815	2 848
Miestų filialuose	752	732	771	818	967	1 047
Kaimų filialuose	3 452	3 689	4 027	4 400	4 571	4 718

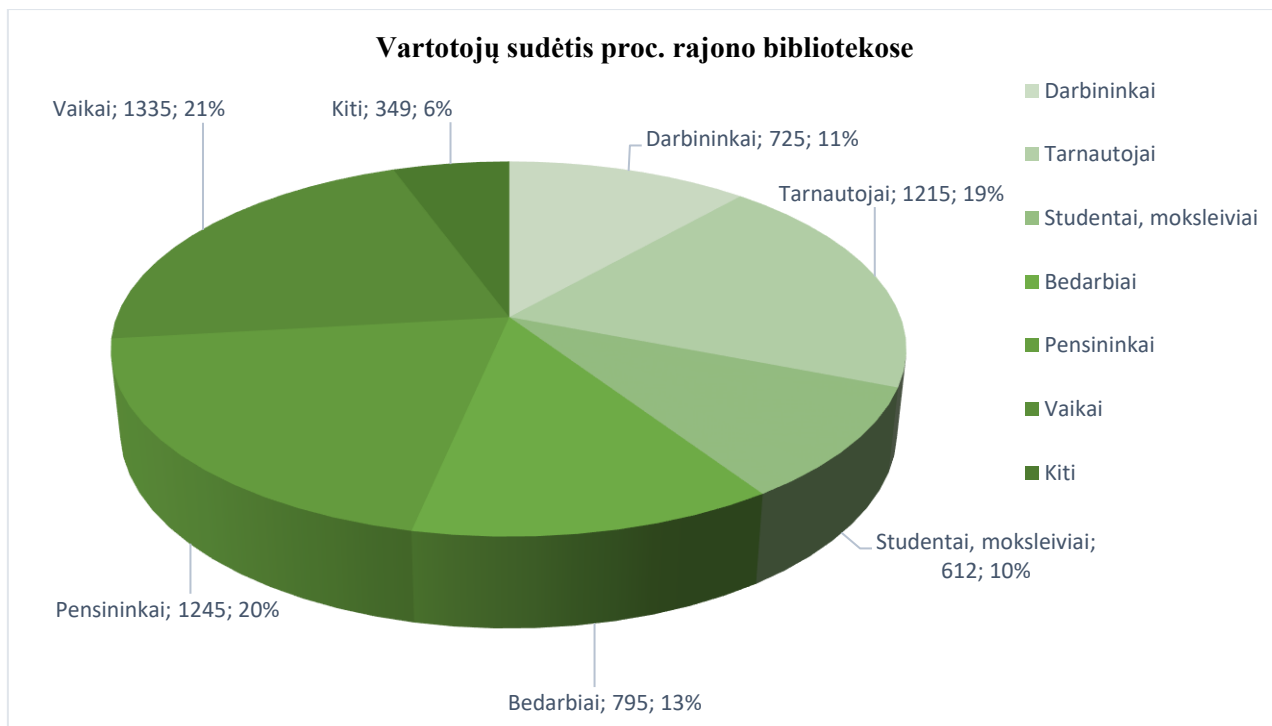

2022 m. Bibliotekos Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje užsiregistruota 18 muzikos skaitytojų, kuriems išduota – 111 fiz. vnt. Bibliotekoje įrengta vieta, kur galima klausytis muzikinių CD bei vinilinių plokštelių. Tam yra skirta speciali aparatūra: CD bei vinilinių plokštelių grotuvai. Fonotekoje yra įvairių žanrų vinilinių plokštelių bei muzikinių CD įrašų: klasikinė ir šiuolaikinė vokalinė bei instrumentinė muzika, džiazas, lietuvių bei kitų tautų folkloras, dainuojamoji ir skaitomoji poezija ir kitų įvairių epochų, stilių, žanrų muzikos kūrybinio palikimo įrašų.

3.3. Vartotojų sudėtis

Esminių vartotojų sudėties pokyčių per aptarnaujamus metus nebuvo. Visos skaitytojų sudėties kategorijos tolygiai mažėjo, išskyrus vaikus vartotojus, kurių 26 padaugėjo. Modernizavus LIBIS sistemą nebeliko galimybės išskirti vartotojų sudėties grupių, pagal anksčiau išskiriamas grupes. Panaikintos ūkininkų, virtualių vartotojų grupės. Nėra tikslus vartotojų sudėties paskirstymas ir pagal esamas išskirtas grupes. Visgi, didžioji dalis vartotojų yra vaikai t. y. 21 proc., pensininkai – 20 proc.

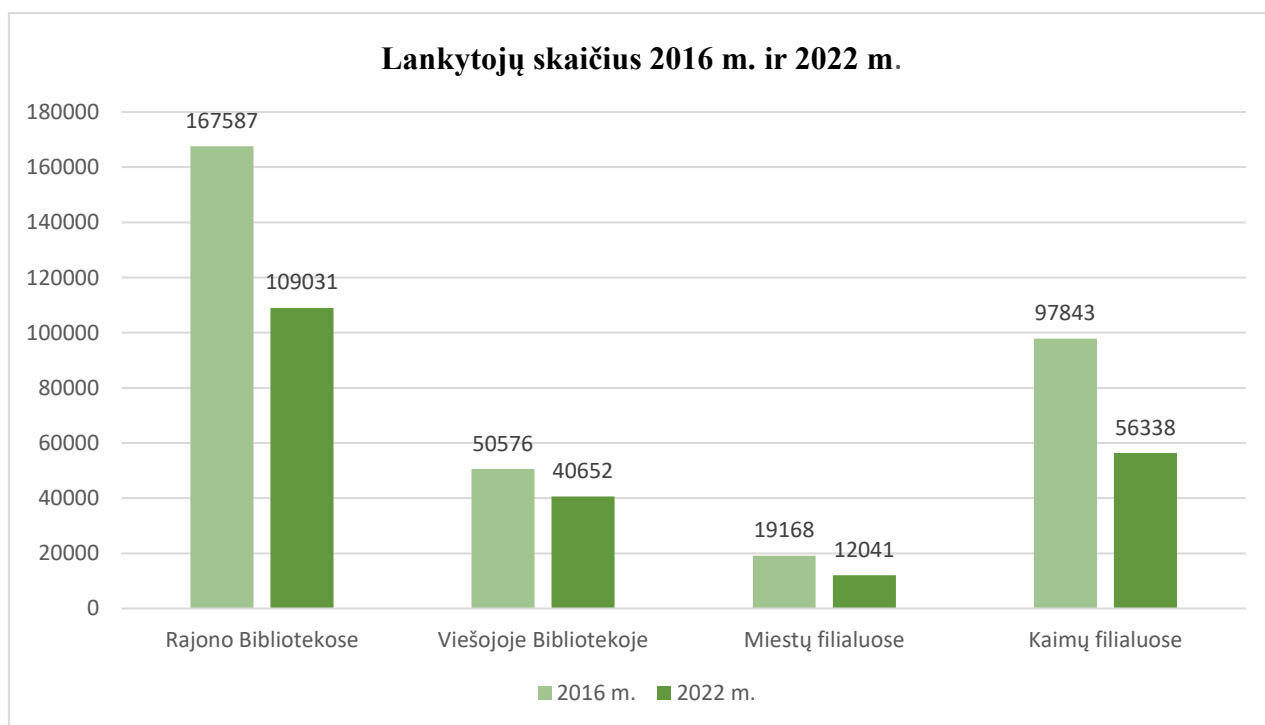
3.4. Apsilankymų skaičius

Metų eigoje rajono bibliotekose apsilankė 109 031 lankytojas, 9 094 lankytojais daugiau nei praėjusiais metais. Džiugu, kad Bibliotekos apsilankymų skaičius, po keleto metų mažėjimo, pradėjo augti. Pasibaigus COVID-19 pandemijai ir panaikinus draudimus, skaitytojai vis aktyviau lankosi Bibliotekoje. Padidėjus apsilankymui, pakilo lankomumas Viešojoje bibliotekoje, miestų filialuose ir kaimų filialuose. Lyginant su 2017 m. apsilankymų skaičius sumažėjo 41 844.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	109 031	99 937	116 274	155 880	157 091	150 875
Viešojoje bibliotekoje	40 652	33 272	37 768	54 265	50 794	45 805
Miestų filialuose	12 041	10 544	13 239	15 571	16 374	18 251
Kaimų filialuose	56 338	56 121	65 267	86 044	89 923	86 819

Bibliotekos	Lankomumas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	17,4	15,2	16,0	19,4	18,8	17,5
Viešojoje bibliotekoje	19,6	15,4	15,0	19,3	18,0	16,1
Miestų filialuose	16,0	14,4	17,2	19,0	17,0	17,4
Kaimų filialuose	16,3	15,2	16,2	19,5	19,7	18,4

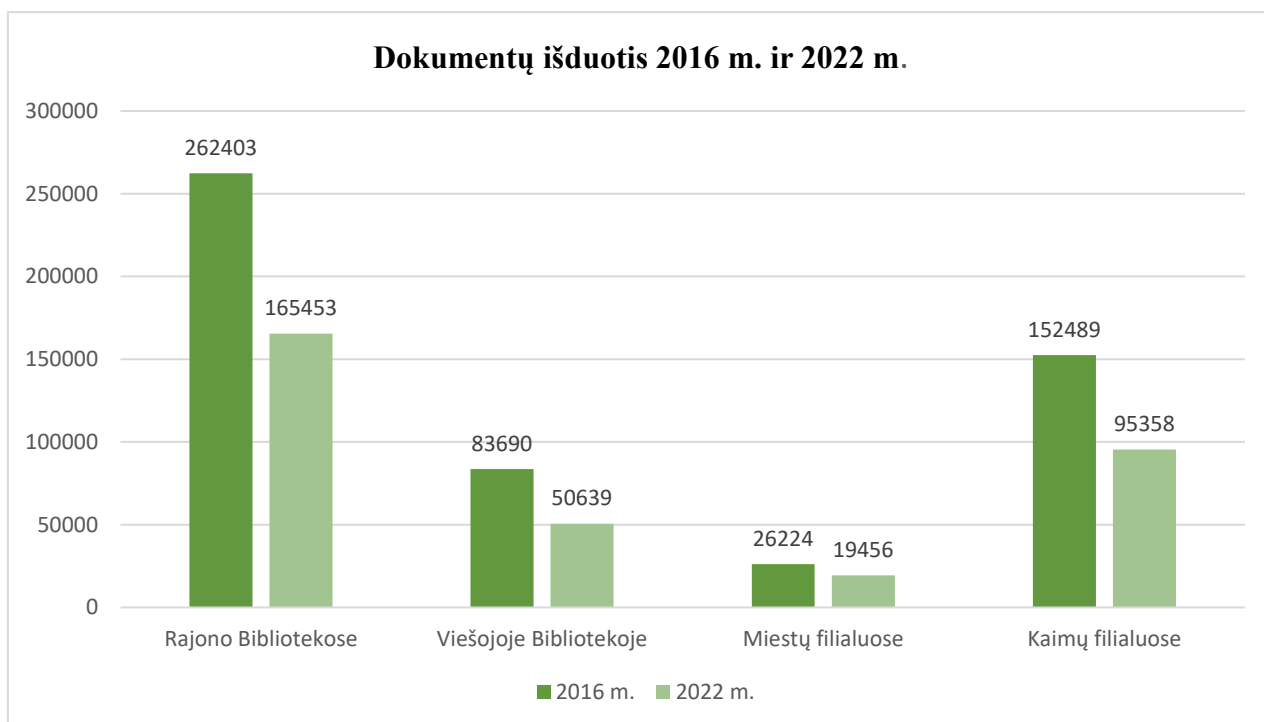
Aukščiausias lankomumo rodiklis pasiektas Budrių filiale – 40, Kurklių filiale – 32, Andrioniškio ir Kuniškių filialuose – 23. Rečiausiai lankytojai lankėsi Rubikių filiale – 5, Traupio – 10, Mačionių, Surdegio, Svėdasų ir Skiemonių filialuose – 11.

3.5. Dokumentų išduotis

2022 m. rajono bibliotekose skaitytojams išduota 165 453 fiz. vnt. dokumentų, 3 365 fiz. vnt. dokumentų daugiau nei praėjusiais metais. Išduoties padidėjimo priežastis – didesnis apsilankymų skaičius. Lyginant su 2017 m. išduotis sumažėjo 84 709.

Bibliotekos	Išdavimas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	165 453	162 088	185 139	237 589	249 537	250 162
Viešojoje bibliotekoje	50 639	40 040	57 467	79 439	78 824	80 431
Miestų filialuose	19 456	18 508	17 637	22 074	23 913	25 120
Kaimų filialuose	95 358	103 540	110 035	136 076	146 800	144 611

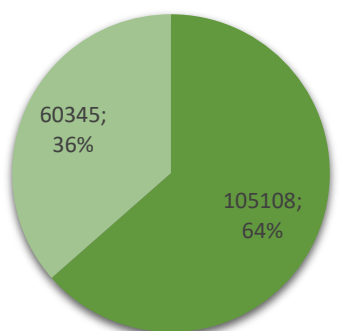
2022 m. skaitomiausia Bibliotekos prenumeruota spauda: „Anykšta“, „Lietuvos rytas“, „Vakaro žinios“, „Respublika“, „Valstiečių laikraštis“, „Nacionalinė geografija“, savaitiniai žurnalai „Žmonės“, „Ji“, „Stilius“, „Moters savaitė“, mėnesiniai žurnalai „Moteris“, „Iliustruotasis mokslas“, „Psichologija tau“, „Sodo spalvos“, „Kelionės ir pramogos“, „Burda“, „Edita“, „Kinas“, literatūriniai – „Metai“, „Literatūra ir menas“, „Nemunas“.

Skaitytojai pageidavo daugiausiai asmeninio tobulėjimo, finansų tvarkymo, sveikatos priežiūros literatūros. Ieškojo naujų ir seniau išleistų grožinės literatūros knygų. Knygų, kurių 2022 m. Biblioteka neturėjo: L. Stonkutė „Subtilieji kūnai ir čakros“, J. Dispenza „Atsikratykite įpročio būti savimi“, T. Ferris „Titanų įrankiai“, D. Harris „10 % laimingesni“, A. Robbins „Įvaldyk pinigų žaidimą“, I. Deviatnikovaitė „Administracinė teisė“, Užduočių knyga poroms „Dviese“, B. Graham „Protingas investuotojas“, D. Miklovitz „Bipolinis sutrikimas“, G. Eberlein „Autogeninė treniruotė ir sveikata“, S. Salzberg „Laimė ir meditacija“, S. Bak „Nutapyta žodžiais“, A. Švedas

„Vilties testamentas“, L. Marklund „Poliarinis ratas“, M. Sosič „Balerina, balerina“, J. Waldner „Demonai, kurie mane saugo“ ir kt.

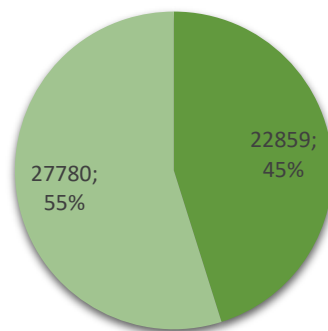
- Skaitomiausia grožinė literatūra: D. Owens „Ten, kur gieda vėžiai“, K. Swan „Slaptoji įlanka“, S. Montefiore „Čia ir dabar“, L. Riley „Dingusi sesuo: Meropės istorija“, D. Chamberlain „Šešėlyje“, L. Jewell „Nematoma mergina“, M. Lindstein „Rūko sala“, H. Coben „Vinas“, K. Sabaliauskaitė „Petro imperatorė“, I. Buivydaitė „Rožių dvaras“.
- Skaitomiausia dalykinė literatūra: N. Paltinienė „Tu ateik į pasimatymą“, J. Brėdikis „Kelionė“, I. Staškevičius „Pasaulis jų akimis: pokalbiai iš esmės“, R. Petrauskas „Poltava“, M. Messner „Vienas į Everestą: krištolinis horizontas“, D. Dargis „Holivudo monstras iš Lietuvos: kruvinasis greitkelis: nuo Kalvarijų turgaus iki Los Andželo“, R. Vanagaitė „Renkuosi vasarą“, B. Sokolov „Antrojo pasaulinio karo mitai ir tiesa“, D. Christian „Didžioji istorija, arba Pasakojimas apie Visatos, Žemės ir žmonijos kilmę“, L. Worsley „Karalienė Viktorija: duktė, žmona, motina, našlė“.

Išduotis rajono bibliotekose

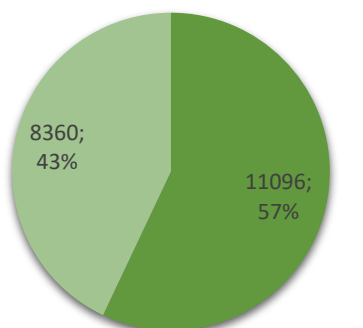
■ Išduotis į namus ■ Išduotis vietoje

Išduotis viešojoje bibliotekoje

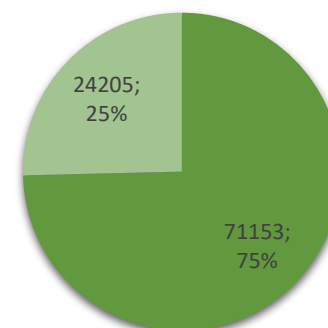
■ Išduotis į namus ■ Išduotis vietoje

Išduotis miestų filialuose

■ Išduotis į namus ■ Išduotis vietoje

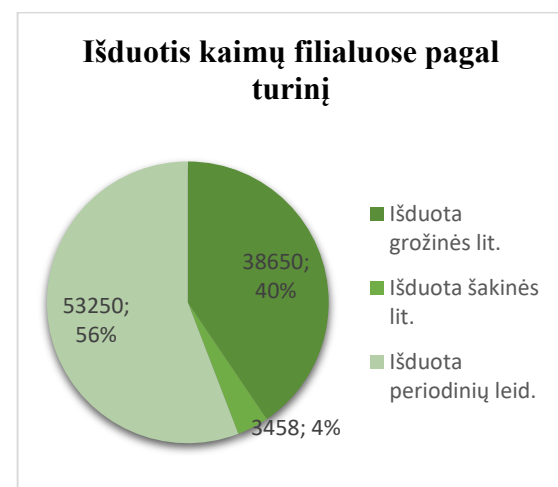
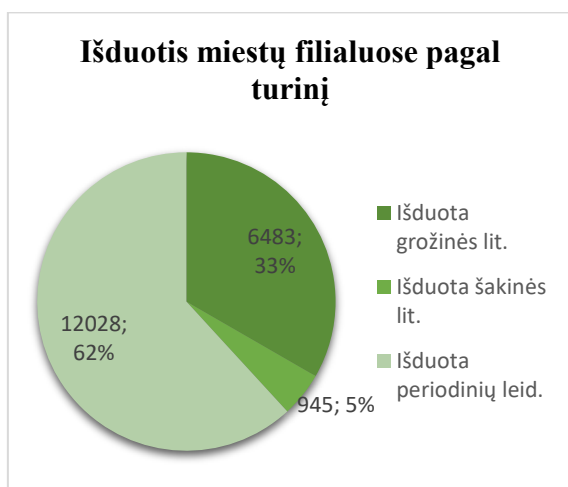
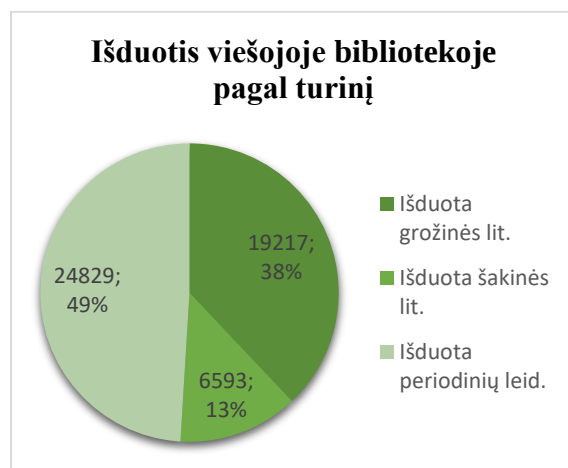
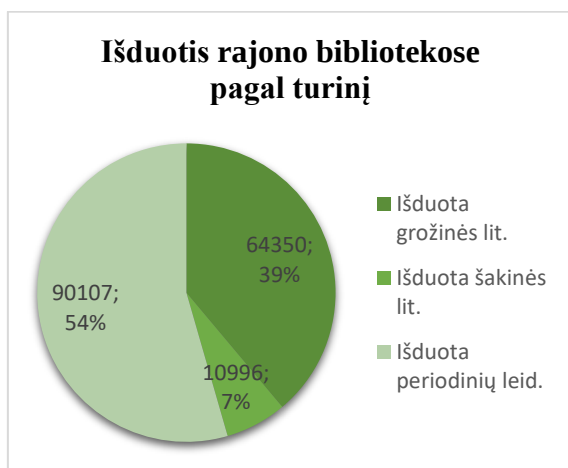
Išduotis kaimų filialuose

■ Išduotis į namus ■ Išduotis vietoje

Rajono bibliotekose didžiąją dalį išduoties sudaro išduotis į namus – 64 %. Tik Viešojoje bibliotekoje išduotis į namus yra mažesnė, nei vietoje. Vietoje išduotis, lyginant su 2021 m., kada

buvo COVID-19 pandemijos ribojimai, išaugo 18 %. Daugiausia, 75 %, į namus išduota kaimų filialuose.

Rajono bibliotekose lyginant su praėjusiais metais mažiau išduota grožinės literatūros (-4 594), šakinės literatūros (+533) ir periodinių leidinių (+7 426) išduota daugiau. Viešojoje bibliotekoje mažiau išduota grožinės literatūros (-836), tačiau daugiau šakinės (+194) literatūros ir periodikos (+11 241). Periodikos išdavimas žymiai išaugo, todėl, kad išaugo išdavimai vietoje, o vietoje dažniau vartotojai skaito laikraščius ir žurnalus. Miestų filialuose mažiau išduota grožinės literatūros (-1 155), o periodinių leidinių (+1 826) ir šakinės literatūros (+277) daugiau. Kaimų filialuose sumažėjo išdavimas grožinės literatūros (-2 603) ir periodikos (-5 641), šakinės literatūros nedaug išaugo (+62).

3.6. Skaitomumas

Po keletą metų iš eilės skaitomumo mažėjimo, 2022 m. padidėjus apsilankymų skaičiui ir išdavimui, skaitomumas rajono bibliotekose padidėjo (+1,8). Skaitomumo rodikliai ženkliai pakilo Viešojoje bibliotekoje (+5,9). Aukščiausias skaitomumo rodiklis Kurklių II filiale – 45, Andrioniškio filiale – 44, Troškūnų – 42, Budrių – 40. Žemiausias skaitomumo rodiklis Rubikių filiale – 9, Viešintų – 13.

Bibliotekos	Skaitytomumas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	26,4	24,6	25,3	29,6	29,9	29,0
Viešojoje bibliotekoje	24,4	18,5	22,9	28,3	28,0	28,2
Miestų filialuose	26,0	25,3	22,9	27,0	24,7	24,0
Kaimų filialuose	27,6	28,1	27,3	31,0	32,2	30,7

3.7. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

	Darbo vietų skaičius vartotojams				Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius darbuotojams
	Iš viso	Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius			
		Iš viso	Prijungtų prie tinklo	Su interneto prieiga	
Rajono bibliotekose	314	99	99	99	50
Viešojoje bibliotekoje	53	19	19	19	24
Miestų filialuose	24	12	12	12	4
Kaimų filialuose	237	68	68	68	22

3.8. Vartotojų mokymas

2022 m. Bibliotekos skaitytojai buvo mokomi naudotis portalu iBiblioteka (ieškoti, užsisakyti, prasidesti ir rezervuoti leidinius) ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis. Konsultuota tokiais klausimais: prisijungimo prie el. valdžios vartų, svetainės Ignitis.lt, elektroninės bankininkystės, mokesčių mokėjimo internetu, elektroninės prekybos, darbo paieškos internete, skelbimų įkėlimo į nemokamus portalus, gyvenimo aprašymų rašymo ir t. t. Vartotojams nuolat reikia pagalbos sukuriant elektroninį paštą, jungiantis prie jo, sukuriant socialines paskyras, dirbant Microsoft Word ir Microsoft Excel programomis, dokumentų maketavimo, nuotraukų redagavimo vaizdų apdorojimo programa Adobe Photoshop Elements ir kitomis programomis.

Vartotojų mokymo naudotis paslaugomis, kompiuterine įranga ir kt. valandų skaičius:

- Rajono bibliotekose – 524 val.;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje – 48;
- ✓ Miestų filialuose – 43;
- ✓ Kaimų filialuose – 433.

3.9. Prieiga ir sąlygos

Viešosios bibliotekos darbo laikas pirmadieniais – penktadieniais nuo 8.00 val. iki 18.00 val., šeštadieniais nuo 8.30 val. iki 16.00 val. Žiemos laiku skaitytojus aptarnaujantys skyriai dirbo valandą trumpiau. Biblioteka dirbo vidutiniškai 57 val. per savaitę, 302 dienas per metus. Filialų darbo laikas skirtingas, atsižvelgiama į vietos gyventojų pageidavimus. Filialai dirbo 5 dienas per savaitę, 251 dieną per metus. Vidutinis darbo valandų skaičius per savaitę 40 val. 12 filialų dirbo ne pilną darbo dieną. Knygų (dokumentų) grąžinimo įrenginiu (DGI), esančiu išorėje, skaitytojai

naudojosi intensyviai, grąžino knygas ir žurnalus. Tai patogus bekontaktis būdas grąžinti knygas kai Biblioteka nedirba. Abonemento knygų savitarnos grąžinimo-išdavimo įranga veikė su pertraukomis. Skaitytojų, grąžinusių savitarnos būdu – 151 (+93) ir skaitytojų, paėmusių savitarnos būdu – 81 (+59).

3.10. TBA aptarnavimas

- Išsiųsta užsakymų – 4
- Gauta dokumentų – 4

Iš jų:

- Originalų – 1
- Kopijų – 3

Nuo 2022 m. spalio mėnesio TBA paslauga, tai yra, siuntimas paštu tapo nemokamas. Kol kas, tokiu būdu užsakyta viena knyga: V. Lepeškienės „Geštaltinės psichoterapijos teorija ir praktika“ iš Panevėžio Elenos Mezginaitės viešosios bibliotekos. Gautas vienas užsakymas iš Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos: išsiųsta knyga N. Kurdiumovas „Santarvė vietoje kovos“. Kopijos atsiųstos iš žurnalo „Mūsų kraštas“, tai E. Elisono straipsniai apie J. Maigį. Viešosios bibliotekos darbuotojai intensyviai praktikavo knygų užsakymą iš rajono filialų. Taip pat, gavome užsakymų iš filialų darbuotojų ir jiems skolinome knygas. Knygų pristatymas vyko bibliotekininkų pagalba, tai yra, bibliotekininkai atliko kurjerių darbą. Daugiausiai užsakymų iš Svėdasų, Kavarsko, Andrioniškio, Traupio ir Elmininkų filialų.

3.11. Mokamos paslaugos

Mokamos paslaugos gyventojams teikiamos, vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-177 (2021 m. gegužės 27 d. Nr. 1-TS-177 redakcija; 2022 m. sausio 27 d. sprendimo Nr. 1-TS-19 redakcija; 2022 m. birželio 30 d. Nr. 1-TS-210 redakcija) patvirtintu sąrašu ir įkainiais. Mokamas paslaugas teikia tiek Viešoji biblioteka, tiek filialai. Už mokamas paslaugas 2022 m. gauta – 12 488,61 Eur, lyginant su praėjusiais metais pajamos išaugo 3 002,32 Eur

Iš to skaičiaus:

- Dokumentų kopijavimas ir skenavimas – 1 697,50 Eur
- Skaitytojų bilietai įsigijimas – 142,00 Eur
- Renginių aptarnavimas – 1 476,00 Eur
- Filialo Istorijų dvarelis patalpų nuoma – 2 423,41 Eur
- Filialo Istorijų dvarelis ekspozicijos lankymas – 2557,50 Eur
- Už nuotolines edukacijas pagal kultūros paso programą – 424,00 Eur
- Edukacinė programa – 1020,00 Eur
- Už vaikų vasaros stovyklą – 2 730,00 Eur
- Momentinė fotografija – 6,00 Eur

- Suvenyrų pardavimas – 2,00 Eur
- Kitos paslaugos – 10,20 Eur

3.12. Renginiai

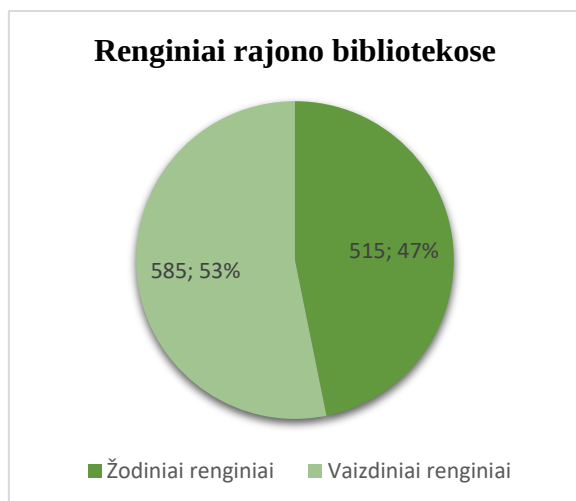
Bibliotekos	Viso renginių					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	1100	1 111	1 049	1 303	1 236	1 225
Viešojoje bibliotekoje	176	134	162	282	253	254
Miestų filialuose	123	111	109	131	112	105
Kaimų filialuose	801	866	778	890	871	866

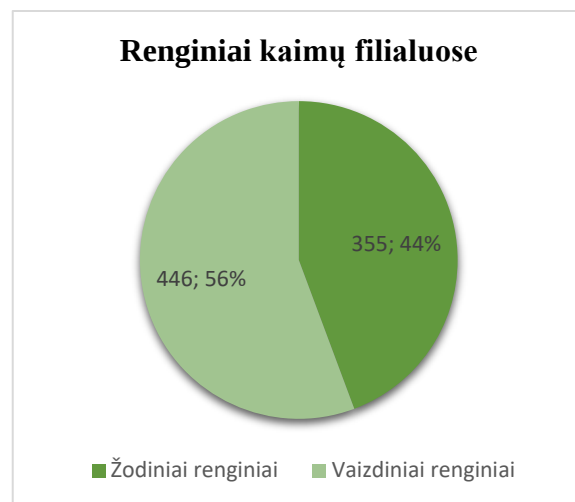
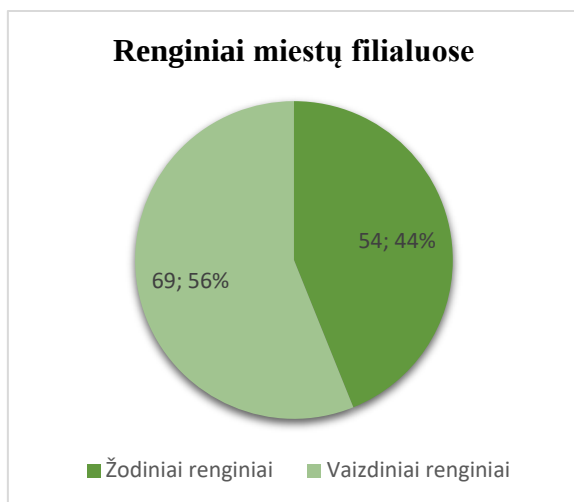
Lyginant su praėjusiais metais 2022 m. rajono bibliotekose suorganizuota 11 renginių mažiau.

Bibliotekos	Žodinių					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	515	471	490	658	567	531
Viešojoje bibliotekoje	106	80	94	192	160	143
Miestų filialuose	54	49	71	45	35	29
Kaimų filialuose	355	342	325	421	372	359

Bibliotekos	Vaizdinių					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	585	640	559	645	669	694
Viešojoje bibliotekoje	70	54	68	90	93	111
Miestų filialuose	69	62	38	86	77	76
Kaimų filialuose	446	524	453	469	499	507

Žodinių renginių rajono bibliotekose, lyginant su praėjusiais metais suorganizuota 44 daugiau, o vaizdinių – 55 mažiau. Viešojoje bibliotekoje suorganizuota žodinių ir vaizdinių renginių žymiai daugiau – 26 ir 16. Renginių skaičius pakilo, kadangi pasibaigus COVID-19 pandemijai, vartotojai nustojo bijoti lankytis Bibliotekoje ir atsirado poreikis aktyviai dalyvauti renginiuose. Miestų filialuose žodinių ir vaizdinių renginių 5 ir 7 daugiau. Kaimų filialuose daugiau žodinių renginių – 13, vaizdinių mažiau – 78.

Renginiai – operatyvi Bibliotekos ir knygos populiarinimo forma. Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose organizuoti renginiai, skirti populiarinti knygą, skaitymą, paminėti iškilų asmenybių, kraštiečių sukaktis, įsimintinus įvykius ir datas.

2022 m. renginiuose apsilankė 3 847 lankytojai daugiau, nei praėjusiais metais. Lankytojų daugiau, kadangi karantino ribojimų neliko, vartotojai noriai rinkosi į renginius ir įvairias veiklas organizuojamas Bibliotekoje.

Bibliotekos	Renginių lankytojų skaičius		
	2022	2021	2020
Rajono bibliotekose	26 581	22 734	33 169
Viešojoje bibliotekoje	11 686	9 312	9 071
Miestų filialuose	2 105	1 066	1 565
Kaimų filialuose	12 790	12 356	22 533

Bibliotekininkai organizavo virtualias parodas, renginius ir viešino jas Bibliotekos svetainėje bei Bibliotekos Facebook paskyroje. Džiugu, kad jau 20 filialų, iš 23, turi socialinę Facebook paskyrą, kur aktyviai dalinasi aktualia informacija, organizuoja renginius, dalinasi kraštotyros medžiaga, daro įvairias apžvalgas. Virtualūs renginiai vyko per vaizdo konferencijų ir pokalbių platformą Zoom, įvairiai veiklai skirtą platformą Microsoft Teams, YouTube platformoje. 2021 m. organizuota 47 virtualiais renginiais daugiau, nei 2020 m., o jau 2022 m. viso virtualių renginių – 76, net 124 mažiau. Viešojoje bibliotekoje neorganizuotas nei vienas virtualus renginys. Virtualių renginių ir virtualių apsilankymų (-58 411) sumažėjimas parodo, kad grįžtama prie fizinių renginių ir lankytojų. Džiaugiamės, kad vartotojai grįžta į Bibliotekas ir mieliau renkasi tiesioginį bendravimą.

Bibliotekos	Virtualūs renginiai					
	Iš viso		Iš jų vaizdiniai		Virtualūs apsilankymai	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Rajono bibliotekose	76	200	62	155	78 999	137 410
Viešojoje bibliotekoje	0	14	0	5	19 242	36 382
Miestų filialuose	6	20	6	15	10 272	18 488
Kaimų filialuose	70	166	56	135	49 485	82 540

➤ Renginiai Viešojoje bibliotekoje.

Kovo 28 d. Anykščių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius priėmė Ispanijos Karalystės ambasadorių Lietuvoje José Maria Robles Fraga. Susitikimą vainikavo Anykščių Vyskupo skvero Kalbų alėjoje atidengta plytelė su užrašu, sveikinsiančiu anykštėnus ir miesto svečius ispanų kalba – Buenos días. Ambasadorius atkreipė dėmesį į šalia pasisveikinimo esančią alyvuogės šakelę, kuri reiškia taiką. Susirinkusiems to ir linkėjo – taikos. Vizito baigiamasis akcentas „Gero kelio! Piligrimystė Šv. Jokūbo keliu“ parodos atidarymas Anykščių L. ir S. Didžiulių viešojoje bibliotekoje. Parodoje pristatomas nepaprastas piligrimystės į Santjago de Kompostelą kultūrinis ir dvasinis reiškiny, jo svarba Europos istoriniam paveldui ir reikšmė Lietuvai.

Balandžio 7 d. Bibliotekoje savo pirmąją knygą „Akmenų sergėtojai. Žemė-oras“ anykštėnams pristatė debiutuojantis rašytojas, praeityje labiau žinomas kaip radijo laidų ir renginių vedėjas Paulius Bukauskas. Ši knyga – pirmoji fantastinės nuotykių trilogijos dalis, autorius jau įpusėjo antrąją dalį ir patikino, kad iki metų pabaigos jis spės išleisti ir trečiąją. Paulius daug laiko skyrė savo paties prisistatymui. Svečias neslėpė ir ne tokių sėkmingų gyvenimo momentų – pats nepajuto kaip tapo priklausomas nuo azartinių lošimų, pralošė viską ir dėl skolų buvo įkalintas trims metams. Kalėjime kaip psichoterapinės priemonės ėmėsi rašymo, taip gimė pirmasis romanas. Mūsų svečio prisistatymą labai papuošė muzikinis apipavidalinimas: grojo ir dainavo Anykščių Meno mokyklos mokiniai.

Balandžio 13 d. Bibliotekoje anykštėnus supažindinome su debiutuojančia noveliste Dovile Raustyte ir jos pirmąją knygą „Tobulų žmonių istorijos“. Paklausta, iš kur atsirado noras rašyti, turint ir taip daug veiklos, Dvilė atsakė, kad turėjo pomėgį rašyti nuo mokyklos laikų, patiko užrašyti dienos ar metų įvykius dienoraščio puslapiuose, pasižymėti kažką svarbaus užrašų knygelėje. Savo novelėse autorė jautriai skverbiasi į savo kūrinių veikėjų pasąmonės užkaborius, subtiliai atskleidžia jų charakterius.

Gegužės 19 d. Bibliotekos bičiulius pakvietėme į gurmanišką pasimatymą su knyga, kuri pasirodė 2021 m. pabaigoje ir jau 2022 vasario mėnesį buvo paskelbta knyga rekordininke, „Vienos raidės istorijos“ buvo įtraukta į įdomiausių šalies rekordų sąrašą. Kame gi rekordas? Ogi tame, kad visos istorijos papasakotos, naudojant žodžius iš tos pačios raidės, apimant visą abėcėlę

nuo A iki Ž. Knygą pristatė leidyklos „Skanios knygos“ savininkė Lina Gudiniienė. Jai talkino parfumerijos edukatorė, lietuvių kilmės parfumerijos autorių ekspozicijos „Scent Syndicate“ prodiuserė Edita Vigelytė. Knygą puošia dailininkės Linos Videckienės iliustracijos. Vakaro metu susirinkusieji galėjo įsigyti patikusias knygas ir išbandyti visus pristatomus aromatus. Bibliotekos viešnios buvo maloniai nustebintos anykštėnų žingeidumu, kurie dar gerą pusvalandį po renginio klausinėjo įvairiausių dalykų apie kvėpalų kūrimą, jų pasirinkimą, kvėpinimosi etiketą.

Birželio 9 d. anykštėnai susitiko su legendinio filmo „Giminės“ scenariistu Broniumi Bušma. Bene pusantros valandos trukęs scenariisto pasakojimas apie tai, kaip buvo kuriami lietuviški televizijos serialai „Giminės“, „Atžalos“ ir „Giminės. Po dvidešimties metų“ bei kodėl kilo mintis parašyti knygą „Giminės. Taip jie jas kūrė“, tikrai nepailgo. Apie tai, kodėl kilo mintis parašyti knygą, režisierius trumpai tarstelėjo: „Kas, jei ne aš. Turėjau daug nuotraukų, gyvenau dviejų kambarių bute, kol rašiau, visos grindys buvo nuklotos laikraščiais su straipsniais apie filmus. Norėjau parašyti apie aktorius“.

Rugpjūčio 18 d. Bibliotekos terasoje festivalio „Purpurinis vakaras“ iniciatyva jau tradiciškai bendradarbiaujant su Biblioteka organizuota valanda, skirta poezijai. Šį kartą su skaitytojais susitiko poetė Erika Drungytė. Susitikimą vedė leidyklos „Slinktys“ vadovas Juozas Žitkauskas, dainavo Skuode gyvenanti bardė Živilė Mackevičiūtė, kuriai per festivalį buvo įteikta 12-oji Sauliaus Mykolaičio vardo premija. Anykštėnams ji perskaitė eilėraščių iš savo knygų, pasakojo ir apie tai, kaip tęsia anykštėno Antano Drilingos įsteigto žurnalo „Nemunas“ veiklą.

Rugsėjo 20 d. Bibliotekoje svečiavosi rašytoja Sandra Bernotaitė ir pristatė anykštėnams savo trečiąjį romaną „Akys chimeros“. Tai jau trečias Sandros Bernotaitės romanas. Beje, autorė tapo pirmąja Lietuvoje Lazdynų Pelėdos literatūros premijos laureate už geriausią metų romaną. Apie Salomėją Nėrį jau rašyta įvairių autorių ir, rodos, jos biografija jau įvairiapusiškai išnarstyta. Paklausta, ar nebijojo imtis dar kartą peržvelgti S. Nėries trumpą, bet ugningą gyvenimą, autorė sakė, kad pajuto užaugus „raumenį“ ir subrendo pateikti skaitytojams savąjį požiūrį į to meto įvykius. Labai įdomiai viešnia pasakojo, kaip rinko romanui medžiagą iš Smetonos laikų spaudos, netgi rado tris aprašomojo įvykio liudytojus. Rašytoja netgi apsigyveno Kaune, kad pajustų miesto dvasią, vaikštinėjo gatvėmis, kol savaip „prašnekino“ tarpukarį.

Spalio 17 d. Bibliotekoje dailininkė, pedagogė, medikė, psichologė, art-terapijos specialistė, neuroedukatorė Angelė Šimoliūnienė anykštėnams pristatė savo tapybos parodą „Praskleidus uždangą“. Buvo smalsu pamatyti, ką gi tapo tiek titulų turinti menininkė? Dabar dailininkė dirba su žmonėmis, į žmogų žiūri kaip į vieną visumą, padeda atrasti kelią sveikatos srityje ir gyvenime. Ir paveikslai atspindi dailininkės vidinę pasaulį, ji jaučia Žemę supančią energiją. Pabrėžė, kad labai svarbu, kad mūsų visų mintys ir poelgiai būtų švarūs, tuomet nepritrauksime

blogio, kuris labai greitai mus užvaldo. Paveiksluose daug mistikos: praeiti amžiai, inkvizicijos laikai, baroko epocha, išėjusieji mūsų artimieji, karas Ukrainoje ir daugybė kitų siužetų.

Spalio 25 d. Bibliotekoje svečiavosi pradedanti rašytoja, dabar gyvenanti Švedijoje, Renata Rehnstedt. Ji anykštėnams pristatė savo pirmąją knygą „Likimų katilai“. Knygoje 15 novelių, kurių veikėjai įvairaus amžiaus, įvairių likimų spalvingos asmenybės. Nuo 13 metų rašė dienoraštį, mėgo užrašyti, kas nutiko vieną ar kitą dieną, o rašymas visada tyliai šnabždėjo kažkur viduje, kol vieną dieną nepradėjo garsiai rėkti. Taip ir gimė pirmoji knyga, kurią 2 000 egz. tiražu išleido Švedijoje. Knyga papuosta puikiomis iliustracijomis. Susitikime dalyvavo ir jų autorė Živilė Kairytė. Abi viešnios renginio dalyviams skaitė novelių ištraukas.

Lapkričio 9 d. vakarą anykštėnus pakvietėme susitikti su Lietuvoje žinomu verslininku Igno Staškevičiumi. Dauguma jį pažįstame kaip verslo pasaulio atstovą, atvedusį į Lietuvą didžiuosius prekybos tinklus, kaip maratono bėgimo entuziastą, bet mūsų susitikimo tikslas buvo susipažinti su svečio parašytomis knygomis. Per pastaruosius tris metus I. Staškevičius išleido tris pokalbių žanro knygas: „Gyvenimas jų žodžiais“ (2020 m.), „Pasaulis jų akimis“ (2021 m.) ir „Laiko juosta jų žvilgsniais“ (2022 m.). Esame dėkingi anykštėnui Tomui Ivanauskui, kuris pasiūlė mums šią pažintį, parengė svečiui įdomių klausimų, parūpino, kad visi norintieji galėtų renginio metu įsigyti knygas. Susirinkusieji išpirko visas knygas, rikiavosi į eilutę autografui, dėkojo svečiui už skirtą laiką. Malonu, kad susitikime dalyvavo ir Rotary klubo nariai ir nupirko Bibliotekoje įkurtai Rotary klubo dovanotų knygų lentynai tris knygas, tad anykštėnai jau gali jas rasti Bibliotekoje.

Lapkričio 23 d. Bibliotekoje su anykštėnais susitiko filosofijos mokslų daktarė Jurga Jonutytė ir humanitarinių mokslų daktarė Giedrė Šmitienė. Viešnios atvyko pristatyti savo knygą „Gyvatės kojos: negalios samprata gyvenimo pasakojimuose“. Savo knygoje autorės kalbina 23 žmones su negalia ir pasakoja jų istorijas. Įdomi detalė, kad pati pirmoji kalbinta herojė yra anykštėnė Rita Skorochodovaitė.

Gruodžio 10 d. belaukiant Šv. Kalėdų, į Anykščių kultūrinį gyvenimą įsiliejo dar viena graži šventė – Istorijų dvarelyje jau dvyliką kartą buvo įteikta Antano Baranausko literatūrinė premija. 2022 m. laureatu paskelbtas poetas, publicistas iš Utenos Vytautas Kaziela už poezijos rinkinį „Sapnų slidininkas“. Antano Baranausko literatūrinė premiją 2010 m. įsteigė Anykščių rajono savivaldybė, bendradarbiaudama su Lietuvos rašytojų sąjunga. Premija skiriama už grožinės literatūros kūrinius, skiepijančius meilę Lietuvos gamtai ir A. Baranausko gimtinės aplinkai, atskleidžiančius žmogaus ir gamtos dvasinį ryšį, arba profesionalios literatūrologijos kūrinius, skirtus A. Baranausko kūrybai. Premija skiriama konkurso būdu, vertinamos per pastaruosius tris metus išleistos knygos. Laureatą renka Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos komisija. Tai solidžiausia (kaip rašytojų kraštui ir priklauso) tarp Lietuvos savivaldybių literatūrinių premijų. Premijos laureatais yra tapę ir trys anykštėnai: Rimantas Vanagas (2011 m. už dokumentinės prozos rinkinį „Peslių

akademija“), Antanas Verbickas premiją pasidalijo su Inga Liepaite (2017 m. už knygą „Antano Baranausko asmeninė biblioteka“) ir Valdas Papievis (2019 m. už romaną „Brydė“). Anykščių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius supažindino su dokumentu, liudijančiu naują A. Baranausko premijos laureato vardą, įteikė stilizuotą skulptūrėlę-slide, kurią pagamino anykštėnas tautodailininkas Valdas Pelegrimas. Sveikinimo žodžius tarė Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininko pavaduotoja Aušra Kaziliūnaitė, leidyklos „Kauko laiptai“ bendrasavininkas ir nominuojamos knygos redaktorius Viktoras Rudžianskas, Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius Vidas Žvinys, rašytojas Rimantas Vanagas ir A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus direktorius Antanas Verbickas. Pasibaigus sveikinimams, nuoširdų padėkos žodį tarė Vytautas Kaziela. Susirinkusiems saksofonu grojo Aurimas Matelis.

➤ **Akcijos.**

2022 m. Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė prasidėjo jau tradiciniu tampančiu bibliotekininkų pėsčiųjų žygiu. Bibliotekininkai iš visos Lietuvos kartu žygiavo 12 kilometrų trasa gražiomis Anykščių apylinkėmis. Prie žygeivių prisijungė Traupio filialo bibliotekininkė su skaitytojais. Kaip ir kiekvienais metais, šios savaitės metu naujiems skaitytojams įteikti nemokami skaitytojo pažymėjimai. Gyventojams organizuoti du renginiai.

Balandžio 26 d. Bibliotekoje rašytoja, muziejininkė Aldona Ruseckaitė anykštėnams pristatė savo naujausią knygą „Per žarijas“. Jau tapo gražia tradicija, kad Bibliotekoje rengiame visų A. Ruseckaitės knygų sutiktuves. Buvome įpratę, kad rašytoja supažindina mus su garsiais Lietuvos kūrėjais: Salomėja Nėrimi „Padai pilni vinių“, su Žemaite „Žemaitės paslaptis“, su Vytautu Mačerniu „Dūžtančios formos“. O pastarąją knygą muziejininkė paskyrė savo darbinei karjerai aprašyti, papasakoti, kiek visko nutiko per 30 metų, per 11000 darbo dienų. Paklausta, kas buvo akstinu, paskatinusiu atvirai papasakoti apie muziejuje praleistus ilgus metus, viešnia atsakė, kad pagrindinis impulsas buvo darbo kalendorius, kuriame fiksavo visas savo dienas. A. Ruseckaitė atsakė, kad, nežiūrint išgyventų rūpesčių, sunkumų, ašarų, nusivylimų, puolimų, pluoštas galingos šviesos buvo stipresnis.

Balandžio 28 d. Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginius vainikavo Anykščių rajono savivaldybės mero S. Obelevičiaus knygos „Nemokami vaistai ir maistas šalia mūsų“ pristatymas. Renginį moderavo Troškūnų K. Inčiūros gimnazijos biologijos mokytoja Rasytė Gaidienė. Žurnalistas Vidmantas Šmigelskas susirinkusiems sakė, kad yra žmonių, kurie rašo knygas, bet jų niekas neskaito, yra rašytojų, kurie rašo ir juos skaito, o S. Obelevičius priklauso tai rašytojų kategorijai, kuriuos „medžioja“ knygų leidyklos, nes mūsų rajono savivaldybės mero knygos neužsiguli knygynų lentynose, yra nepaprastai populiarios. Tą patį gali patvirtinti ir bibliotekininkai. Paklaustas apie ateities planus, meras vėl juokavo, sakydamas, kad jo svajonė būtų parašyti knygą pavadinimu „Kaip mes gyvensime, kai nebus elektros“, bet ji vis tiek būtų apie augalus.

Vasarą nepamiršti knygos ir skaitymo ragina Lietuvos bibliotekos, kviečiančios dalyvauti jau septintame skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“. Nuo birželio 1 iki rugpjūčio 31 d. visoje šalyje vykstanti skaitymo skatinimo akcija kvietė įvairaus amžiaus žmones skaityti penkias pasirinktas knygas pagal tam tikras temas. Skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“ dalyvauti buvo kviečiami ir skaitytojai, turintys regos negalią, autizmo spektro sutrikimų, disleksiją ar panašių sunkumų, dėl kurių jie negali skaityti spausdinto teksto. Virtuali biblioteka ELVIS (elvislab.lt), kurioje saugoma daugiau nei 14 000 pavadinimų leidinių buvo skirta tiems, kas negali skaityti įprastai. Kaip rodo ankstesnių metų patirtis, vienodai azartiškai knygas skaito ir moksleiviai, ir jų tėvai, ir senjorai. „Įkvėpk knygų magijos!“, – ragina skaitymo akcija „Vasara su knyga 2022“. Šį projektą organizuoja Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio apskričių viešosios bibliotekos ir Lietuvos aklujų biblioteka drauge su Lietuvos savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, prie kurių šiemet prisijungė iniciatyvos ambasadorė Jurga Šeduikytė. Projektu „Vasara su knyga“ siekiama skatinti visuomenę domėtis literatūra, skaitymu – turiningu ir smagiu užsiėmimu. O pasiryžę dalyvauti iššūkyje ir jį įveikę, varžytuvių pabaigoje buvo apdovanoti vertingais prizais.

Vasaros pradžioje Biblioteka ir 21 filialas pakvietė knygų bičiulius dalyvauti smagiame vasaros nuotykyje „Skaitymo iššūkis 2022“ ir įveikti 5 skaitymo užduotis. Mūsų rajono skaitytojai noriai dalyvavo skaitymo varžytuvėse. Džiaugiamės, kad šiais metais „Skaitymo iššūkį“ priėmė daugiau kaip 180 anykštėnų. Tačiau organizatorių pateiktas užduotis sėkmingai įveikė 164 skaitytojai. Skaitymo akcijos dalyviai iš viso perskaitė daugiau nei 867 knygas. Aktyviausi dalyviai Svėdasų filialo (bibliotekininkė Rūta Neniškienė) skaitytojai. Čia skaitymo varžytuvėse dalyvavo 26 knygų skaitytojai. Džiugu, kad skaitymo užduotis sėkmingai įveikė ir 16 Viešosios bibliotekos skaitytojų. Nemažai dalyvių pritraukė Traupio filialas – 18 (bibliotekininkė Ramunė Musteikienė), Viešintų (bibliotekininkė Jolanta Mameniškienė) – 16, Elmininkų (bibliotekininkė Diana Šermukšnienė) – 13, Skiemonių (bibliotekininkė Danguolė Gaidukevičienė) – 12, Kurklių ir Staškūniškio (bibliotekininkė Gražina Adomavičiūtė) po 9, Debeikių (bibliotekininkė Ingrida Markunė) – 8, Šerių (bibliotekininkė Virginija Jakučionienė) 7 skaitytojus. Skaitymo iššūkį priėmė ir kitų bibliotekos filialų skaitytojai. Šiuolaikiniame skubančiame gyvenime mūsų laisvalaikį vis labiau užgožia informacinės technologijos. Tačiau džiugina tai, kad žmonės skaito knygas, mėgaujasi jomis ir atranda skaitymo malonumą. Nuoširdžiai dėkojame visiems bibliotekos skaitytojams dalyvavusiems skaitymo akcijoje ir pakvietėme „Vasaros su knyga 2022“ skaitymo iššūkio dalyvius atsiimti diplomus bei organizatorių paskirtus skatinamuosius prizus – magnetinius spalvotus knygų skirtukus, kurie primins 2022 metų vasaros skaitymo iššūkį ir padės įkvėpti tikros knygų magijos.

Suaugusiųjų švietimo savaitės renginiai. Lapkričio 21–25 d. buvo organizuotas renginys, Bibliotekoje veikė parodos. Lapkričio 23 d. Bibliotekoje su anykštėnais susitiko filosofijos mokslų daktarė Jurga Jonutytė ir humanitarinių mokslų daktarė Giedrė Šmitienė. Viešnios atvyko

pristatyti savo knygą „Gyvatės kojos: negalios samprata gyvenimo pasakojimuose“. Tai knyga apie negalios problemas, apie tai, kaip svarbu apie jas kalbėti. Savo knygoje autorės kalbina 23 žmones su negalia ir pasakoja jų istorijas. Įdomi detalė, kad pati pirmoji kalbinta herojė yra anykštėnė Rita Skorochoodovaitė. Knygos autorės noriai atsakinėjo į renginio dalyvių klausimus, kurių buvo išties nemažai.

Bibliotekos filialai prisijungė prie Saugesnio interneto savaitės ir Skaitmeninės savaitės akcijų. Dalyvavo jau aštuntus metus vykstančioje nacionalinėje akcijoje „Lietuva skaito“ bei respublikinėje akcijoje Knygų Kalėdos. Biblioteka ir filialai prisijungia prie kasmetinės akcijos Laisvės gynėjų diena atminti.

➤ **Parodos formos ir tematika.**

Pagrindiniai tikslai – supažindinti su turtingais knygų fondais, parodyti kiek galima daugiau informacijos šaltinių. Supažindinti su rašytiniu palikimu ir šių dienų literatūros naujienomis, šiuolaikiniais rašytojais, priminti apie Lietuvos ir pasaulio asmenybes, nusipelnusias savo literatūrine kūryba, mokslinė, kultūrinė, meninė, politinė ir visuomeninė veikla. Svarbus tikslas – pažymėti Lietuvai svarbias istorines datas, įvykius, šventes. Parodos rengtos Viešosios bibliotekos salėje, skaitykloje, abonemente, muzikos ir meno fonde, fojė, skirtos personalijų jubiliejams, teminės, literatūrinės, naujoms ir vertingoms knygoms, tapybos, fotografijų, garsinių dokumentų. Populiarios išlieka jau septintus metus rengtos Šeimos relikvijų mini ekspozicijos. Kvietėme gyventojus parodyti tėvams ar seneliams tarnavusius daiktus, arba istorinį laikotarpį ar gyvenimo būdą atspindinčius daiktus, tame tarpe ir knygas. Per metus eksponuotos trys parodos: senųjų Velykinių atvirukų „Pavasaris žadina sielą“, Sergejaus Jovaišos asmeninių sporto trofėjų kolekcija „Lietuvos krepšiniui – 100 metų“, tautodailininkės Giedrės Cimbalistienės rankdarbių ekspozicija.

Bibliotekos salėje kovo mėnesį eksponuota tarptautinio ekslibrisų konkurso „Trakų Pusiasalio pilis: vienaragis – kultūrinio, istorinio paveldo simbolis“, laureatų darbų paroda. O kovo pabaigoje atidaryta paroda „Gero kelio! Piligrimystė Šv. Jokūbo keliu“, kurioje eksponuoti plakatai su vienu populiariausiu piligrimystės maršrutu Ispanijoje, Europoje, pasaulyje. Anykščių bendruomenė dėkinga Ispanijos Karalystės J. E. ambasadoriui Lietuvoje José Maria Robles Fraga, kad ši paroda buvo pristatyta ir ja galėjo iki balandžio mėnesio pabaigos pasidžiaugti gyventojai ir miesto svečiai. Birželio ir liepos mėnesiais Bibliotekos salėje eksponuota Lietuvos esperantininkų sąjungai padedant Liudvikui L. Zamenhofui skirta paroda, kuri jau pabuvojo UNESCO-galerijoje Vilniuje ir daugelyje šalies bibliotekų. 2017-uosius UNESCO buvo paskelbusi Liudviko L. Zamenhofo, esperanto kalbos kūrėjo, metais. 2019 m. sukako 160 metų nuo šio asmens gimimo. 2022 m. Esperanto kalbai sukanka 135 metai. Esperanto yra visavertė kalba, genialus XIX a. lingvistinis išradimas, puikiai gyvuojantis iki šiol.

Liepos 15 d. vidudienį įvyko roko muzikos festivaliui „Devilstone“ skirtos parodos „The Kids Are All Wild“ atidarymas. Parodą pristatė fotografijų autorius Linas Vaitonis, kuris papasakojo apie pačios parodos idėją ir koncepciją. Parodos amžiaus cenzas N-18. Paroda tęsėsi iki rugpjūčio mėn. vidurio.

Bibliotekoje parengta įvairių parodų: kino kūrėjui Jonui Mekui, Algimanto Zurbos, Jono Avyžiaus, Jono Mikelinsko, Kazio Sajos, Vytauto Bubnio jubiliejams ir kt. paminėti. Tapo įprasta parodyti anykštėnų sukurtus darbus. Buvo eksponuojami Anykščių Meno mokyklos absolventų darbai, parengtos 5 parodos: „Žiema po karantino“, „Atverkime pavasariui duris“, „Vasaros alsavimas ant šilko“, „Rudens ekvinokcija“ bei keramikos darbų paroda. 2022 m. muzikos ir meno tema parengta 12 parodų, 1 iš jų teminė. Parengtos dvi teminės parodos skirtos Ukrainos pabėgėliams, apsistojusiems Anykščiuose: „Mes su tavim, Ukraina!“ – knygų apie Ukrainą ir knygų ukrainiečių kalba, atsiųstų iš Ukrainos krašto bibliotekos parodos. Organizuota paroda populiarinti 2022 Metų knygų rinkimų knygas. Teminės lentynos „Skaitytojai rekomenduoja“, fotoalbumų paroda „Lietuva nuotraukose“. Nuolat atnaujintos naujų knygų CD ir DVD naujienų parodos.

➤ **Renginiai filialuose.**

Siekiama ne tik renginių gausos, bet ir jų kokybės bei įvairovės. Dažniausiai renginiai organizuojami rašytojų sukaktims paminėti, knygų pristatymai, tradicinėms Lietuvos šventėms paminėti. Filialuose eksponuotos rašytojų, žymių žmonių jubiliejams skirtos parodos: Ievai Simonaitytei, Algimantui Zurbai, Antanui Žukauskui-Vieniuoliui, Vladui Dautartui, Vytautui Račickui, Jonui Avyžiui, Kaziui Sajai, Valdui Papieviui, Maironiui, Bernardui Brazdžioniui, Aleksandrui Diuma, Astridai Lindgren ir kt. Renginiai filialuose organizuojami bendradarbiaujant su vietos bendruomenių tarybomis, Anykščių kultūros centro skyriais, seniūnijomis, moterų klubais, kitomis organizacijomis. Bendruomenės ir bibliotekos veiklos orientuotos neužmiršti senųjų Lietuvos tradicijų. Tuo tikslu filialuose organizuotos Užgavėnių, Šv. Kalėdų, Sekminių, Joninių ir Žolinių šventės. Andrioniškio filiale organizuojant renginius, popietes dažni svečiai kaimo kapela „Pelyša“, palaikoma bičiulystė su pasaulinio garso smuikininku Martynu Švėgžda von Bekkeriu, aplinkui gyvenančiais, poilsiaujančiais ir kuriančiais menininkais. Bibliotekininkė sulaukė Andrioniškio gyventojų, tikinčiųjų bendruomenės ir klebono Mindaugo Šakinio iniciatyvų. Organizuotos profesionalaus meno parodos: Daivos Abraškevičienės, Sigitos Jakutytės (Vilnius) tapybos darbų parodos, Giedrės Derenčienės (Vilnius) akvarelės paroda „Heacintum et Luteum“, Aušros Ramanauskienės (Vilnius) akvarelės, Agnės Gilytės (Vilnius) piešinių, skulptūros paroda, Povilo Šorio ir dukrėlės Vakarės Šorytės (Utenos r.) piešinių, mažosios skulptūros paroda „Žodynėlis“, Žemės meno paroda, virtualus susitikimas su Žemės ir aplinkos meno parodų kuratore Inga Raubaite (Vilnius). Ažuožerių filiale praėjusiais metais organizuota parodų knygų fondo populiarinimui, o informatyviai, kruopščiai parengtos parodos visada atkreipia dėmesį, padidina dokumentų išdavimą,

sudomina bibliotekos skaitytojus. Filialo bibliotekininkė 2022 m. nufilmavo ir sukūrė 20 filmukų apie Ažuožerių kaimo gyvenimą, renginius. Septyniolika filmukų buvo patalpinta į socialinį tinklą YouTube. Budrių filialas dirba kartu su vietos bendruomene. Išleido bendrą kasmetinį veiklos kalendorių ir organizavo renginius. Tai Užgavėnės, kai persirengėlių yra aplankomas kiekvieno kaimo namo gyventojai, Sekminės su teatralizuota kerdžiaus eisena pas ūkininkus, Joninės su gudruolių, žyniuonių, dviratininkų žygiu ir Dėdė Derlius ir jo teatralizuotas rudenėlio turgus. Renginys „Pečiaus diena“, pristatant gaspadinės knygą, surengtas jau šeštą kartą. Budrių bibliotekoje veikia jaunimo klubas „Atžalynas“, senjorų klubas „Gimtoji žemė“, žvejų klubas „Saulažuvė“. Budrių filiale įrengta meno dirbinių ir paveikslų galerija „Pienė“ bei patogi skaitytojams erdvė, įrengtas pažintinis gamtos pažinimo takas. Burbiškio ir Mačionių filialuose, kur dirba ta pati bibliotekininkė, organizuotas edukacinis-kūrybinis užsiėmimas „Pasidaryk pats“, kaip iš žvakių likučių pasigaminti žvakę, veikė septynios literatūrinės parodos. Visuomet būna nuoširdūs pasisėdėjimai prie arbatos puodelio, aptariamoms knygoms, autorių mintys. Pagrindiniu lūkesčiu išlieka, kad filialai ir toliau įsilietų į bendrą Burbiškio ir Mačionių kultūrinį gyvenimą. Aktyviai dalyvauta akcijoje „Knygų Kalėdos“, jos metu filialams padovanota 91 knyga. Debeikių filiale organizuota Simonos Bagdonaitės fotografijos darbų paroda „Pabėgimas“, „Angeliukų kolekcija 2022“ įkūrėjos Amber ceramics studio keramikos darbų paroda, Agnės Žiaukės kūrybinių darbų paroda, kišeninių kalendoriukų paroda „Kalendoriai skaičiuoja metus“ iš bibliotekininkės Ligitos Matulienės asmeninės kolekcijos. Vyko Atvelykio popietė „Čiupk margutį, bėk į šventę“, pažintinių popiečių ciklas „Augu su knyga“, literatūrinė popietė-viktorina „Ar viską žinai apie Lietuvos kalbininkus“. Elmininkų filialo darbuotoja Diana Šermukšnienė rašo eiles, jas publikuoja rinkiniuose, yra Anykščių rajono literatų klubo „Marčiupys“ narė, šio klubo renginių organizatorė ir vedėja. Bibliotekininkė kartu su klubu „Marčiupys“ organizavo tradicinį renginį „Kas švyti vasario nakties danguje?“. Renginys vyko dalinai nuotoliniu būdu: anykštėnai literatai ir bardai jungėsi internetiniu tiltu su Lietuvos literatais. Buvo paruošta ir vaizdinė medžiaga YouTube kanale. Bibliotekininkė dalyvavo Ukmergės, Kupiškio literatų renginiuose, taip pat, Kelmės literatų internetiniuose renginiuose: „Poezija, kvepianti arbata“ – tai kiekvieną mėnesį vykstantys susitikimai „Microsoft Teams“ programėlėje. Organizuotas jautrus ir gražus renginys „Atmintis: pasaulinei poezijos dienai“ – kolegos Antano Žviko atminimui. 2022 m. Utenos apskrityje Mažąja Lietuvos kultūros sostine paskelbtas Kavarskas. Ta proga miestelyje ir Kavarsko miesto bibliotekoje ištisus metus vyko įvairūs kultūriniai renginiai: knygų pristatymai, edukacinės veiklos, šventės, viktorinos, dirbtuvės, ir kt. Buvo parengta spaudinių parodų, bibliotekos galerijoje eksponuota tapybos, tautodailės darbų parodų. Tradicinis ir vienas iš populiariausių renginių – poezijos vakaras. Kaip ir kasmet Kavarsko miesto biblioteka kvietė poezijos kūrėjus ir mylėtojus prie Šv. Jono Krikštytojo šaltinio pasiklausyti eilių bei muzikos „Kavarske ir vėl skambėjo eilės“. Kuniškių filiale pagrindinės renginių formos ir

tematika: parodos, šventės, renginiai, edukacijos. Biblioteka turi savo tradicinius renginius, skirtus Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei, Šiaurės šalių bibliotekų savaitei, kalendorinėms šventėms ir t. t. Leliūnų filialo bibliotekininkė renginius organizuoja ne tik su Leliūnų kultūros skyriumi, bendruomene, bet ir Aknystų pensionato Leliūnų skyriumi. Raguvėlės filiale organizuoti netradiciniai skaitymai, skirti rašytojai Ievai Simonaitytei, kurie vyko įvairiuose Raguvėlės vietose: miestelio centre, prie upelio, prie koplyčios, prie bibliotekos ir t. t. Šerių filiale vyko bendri bibliotekos ir bendruomenės rengti renginiai: Adventinė popietė „Ir atbėga elnias devyniaragis“, jubiliatų pagerbimo popietė „Mes jauni, kol širdis jauna“ bei organizuota popietė-kūrybinės dirbtuvės „Kuriamė patys“, skirta Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei. Organizuotas renginys Tarptautinei šeimos dienai paminėti „Graži mūsų šeimynėlė“, popietė „Knyga – tai durys į pasaulį“, skirta suaugusiųjų mokymo savaitei. Skiemonių filialo lankytojai buvo sužavėti Kazimiero Tamošiūno tapybos ir simegrafijos paroda „Vizijos ir gamtos pojūčiai“. Bibliotekininkė kartu su vietos bendruomene ir Skiemonių kultūros skyriumi Kovo 11-ajai organizavo popietę „Tėvynę Lietuvą turiu“. Pirmoje popietės dalyje vyko viktorina apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo istoriją, antroje – spalvinama mandala naudojant tik tris Lietuvai brangias spalvas, trečioje – patiekalų iš trijų spalvų degustacija. Kasmet į filialą kviečiami vyresnio amžiaus žmonės aktyviai dalyvauti virtualiuose renginiuose „Senjorų dienos internete“. Šiais metais buvo aktualios temos: saugumas internete, naudojimas E. valdžios vartais, ir aišku kaip atpažinti internetinius sukčius. Organizuoti jau tradiciniais tapę renginiai: Adventinė edukacinė popietė, popietė Motinos dienai ir kt. Surdegio filiale, tik po darbuotojų kaitos, nuo birželio mėnesio pradėti organizuoti renginiai. Įvyko renginys-viktorina, skirtas Žemaitės kūrybai, susitikimas su poetu Povilu Lapeikiu, poetas pristatė savo naują knygą „Paringavimai“. Organizuota edukacinė popietė vaikams „Senoviniai Kalėdų papročiai“. Buvo surengtos parodos skirtos „Krepšiniui – 100“, kraštiečiui profesoriui Osvaldui Janoniui atminti, „Surdegis senose fotografijose“, senų atvirukų parodos ir didelė kalendorių paroda „Nuo vaikystės iki dabar“. Svėdasų filiale stengiamasi išlaikyti tradicinius renginius, pavyzdžiui „Moliūgiadienį“, Šiaurės šalių autorių skaitymus, kraštotyrininkų susitikimus, dalyvauti kasmet vykstančiuose projektuose „Atverk duris vasarai“ ir „Vasara su knyga“. Šįmet, pasikeitus darbuotojams, atsirado naujų idėjų ir naujų renginių, pvz. tradiciniu tampa nemokamas senjorų ir neįgaliųjų kirpimas, gana netradicinis renginys bibliotekai, bet labai populiarus ir reikalingas negalintiems nuvykti iki didesnių miestų senjorams ar neįgaliesiems, suaktyvėjo kūrybinė-poetinė veikla, surengta pagalbos akcija ukrainiečiams, aktyviai bendraujant su Svėdasų seniūnija, prisidėta prie „Radviliados“ renginio. Bibliotekininkių kvietimu atvyko vilniečių choras „Giedra“, pavyko suorganizuoti du renginius senelių namuose, vieną bažnyčioje. Vienas paminėtinų žodinių renginių – Lietuvių kalbos dienų renginys, apjungęs mokyklą, seniūniją ir biblioteką. Renginys skirtas pirmajam LDK leidėjui Pranciškui Skorinai, apie kurį papasakojo kviestinis svečias, leidėjas Virginijus Strolia. Jo klausėsi

būrys Svėdasų J. Tumo-Vaižganto gimnazijos mokinių. Taip pat, V. Strolia pasidalino ukrainietiškomis naujienomis, paliko bibliotekai eksponuoti savo leidyklos knygų apie Ukrainą. Iš vaizdinių renginių pavykusi paroda „Svėdasiškiai senose fotografijose“, sudaryta iš skaitytojo Roberto Grižo asmeninio albumo ir bibliotekos archyvuose saugomų nuotraukų. Praeitų metų pradžioje Svirnų II filialas prisijungė prie iniciatyvos „Atmintis gyva, nes liudija“, dalyvavo akcijoje „Vasara su knyga“. Per metus organizavo šešias skaitymo skatinimui skirtas popietes, penkias edukacines dirbtuves. Liepos 6 d. Antrųjų Svirnų bendruomenė ir biblioteka, pakvietė atvykti ant Svirnų (Žiogų) piliakalnio ir draugiškai sugiedoti Tautišką giesmę, taip prisijungiant prie iniciatyvos „Tautiška giesmė aplink pasaulį“. Traupio filialas subūrė skaitytojų komandą „Traupio bibliofilai“, dalyvavo Raguvos (Panevėžio r.) kultūros centro organizuotame protmūšyje „Visi ką nors žino, visko nežino niekas“ ir užėmė trečiąją vietą. Sudaryta bibliotekos komanda, kuri minėdama Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę, dalyvavo 12 km. bibliotekininkų žygyje po gražiąsias Anykščių apylinkes. Kita komanda Traupio kraštiečių šventei sukūrė floristinį kilimą „Išminties gijos“. Didžiausio susidomėjimo sulaukęs Traupio filialo renginys-popietė „Poezija – tai svajonė, jausmas ir muzika“, skirta Traupio kūrėjams, poetams. Į popietę susirinko vietiniai eiliuotojai ir tie, kurie mėgsta poetinį žodį. Ievos Simonaitytės metams filialas organizavo virtualų dailiausio žygio konkursą į kurį įsijungė ir kiti rajono filialai. Buvo rašoma ištrauka iš I. Simonaitytės kūrybos. Visiems dailiausio žygio konkurso dalyviams įteiktos padėkos ir vardiniai filialo rašikliai. Parengta paroda „Mažosios Lietuvos metraštininkei Ievai Simonaitytei – 125“. Traupiečiai skaitytojai jau eilę metų ištikimai dalyvauja konkurse „Vasara su knyga“. Džiugu, kad šią vasarą konkurse dalyvavo net 17 skaitytojų. Jauniausiam – penkeri, vyriausiam – 86-eri metai. Lietuvos valstybės atkūrimo diena bibliotekininkė sukūrė filmuką, kuriame traupietis A. Grimža skaitė Bernardo Brazdžionio eiles. Troškūnų filialo bibliotekininkės aktyviai dalyvauja ir prisideda prie kitų įstaigų, bendruomenių ir seniūnijos organizuojamų renginių, akcijų ir kitų iniciatyvų. Kartu organizuojami renginiai suteikia daugiau gražių idėjų, sulaukiama daugiau pagalbos, didesnio susidomėjimo ir įtraukiama daugiau žmonių. Praėjusiais metais prisidėjo prie Anykščių kultūros centro Troškūnų skyriaus organizuoto renginio „Švęskime Laisvę!“. Tai renginiai, skirti Kovo 11-ajai paminėti ir R. Guobio knygos „Anykščių krašto šauliai“ pristatymas. Gruodžio mėnesį kartu kūrė ir Kalėdų gatvę Troškūnuose. Vykde bendras veiklas su Troškūnų K. Inčiūros gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriumi ir su Anykščių socialinių paslaugų centro paramos šeimai tarnybos darbuotojomis Troškūnų seniūnijoje. Pradėjo bendradarbiauti su Troškūnų Kolpingo šeima ir spalio mėnesį kartu organizavo poezijos ir muzikos vakarą „Poezijos kalba ir muzikos garsai“. Vakaro metu dalyviai skaitė mylimiausių poetų eiles, dalinosi mintimis, ką jiems reiškia poezija, kokius jausmus sukelia eilėraščiai. Šio renginio video pristatytas ir paviestas Troškūnų filialo Facebook grupėje „Troškūnų miesto biblioteka“. Bibliotekininkės asociacijos „Kartų ratas“ nariams organizavo edukacinį tapybos ant drobės

užsiėmimą. Į svečius pakviesta dailininkė Aurelija Kilinskė, kuri leido edukacijos dalyviams pabūti menininkais ir susipažinti su tapybos „virtuve“. Metų pabaigoje organizuotas bibliotekos bičiulių vakaras. Viešintų bibliotekoje labiausiai pavykęs renginys: „Tautvilis ir jo septintoji knyga“. Renginyje dalyvavo jau septintos knygos antros dalies „Iš širdies – viešintiškiai“ autorius kraštiečių Tautvilis Uža. Knyga, skirta Viešintų seniūnijos žmonėms. Įdomiausios ir populiariausios parodos – „Pasaulis vaiko akimis“ bei viešintiškės moksleivės Dominykos Owczarzak tapybos darbų paroda. Filiale yra įrengtas buities muziejus, kuriame eksponuojami senoviniai buities rakandai, knygos, veikia lėlių teatriukas „Viešintukas“. Lėlės naudojamos pailustruoti garsinius skaitymus.

3.13. Bibliotekos įvaizdžio formavimas

Viešinimas – tai informacinė veikla, viena iš Bibliotekos populiarinimo būdų, kuri formuoja nuomonę apie šiuolaikinę Biblioteką, padeda atskleisti aktualias veiklas, pristato visuomenei paslaugas, įdiegtas naujoves, reklamuoja vykstančius renginius. Apmaudu, kad nepakankamai viešinamos kultūrinės veiklos, nes Bibliotekoje nėra sukurtos bendros kultūrinės veiklos viešinimo strategijos. Parašyta 107 straipsniais mažiau nei praėjusias metais.

➤ 2022 m. Bibliotekos darbuotojai parašė 400 straipsnių.

- ✓ Rajoninėje spaudoje 37;
- ✓ Respublikinėje – 17;
- ✓ Tarptautinėje – 0;
- ✓ Internetė – 346.

Bibliotekos darbuotojų parašyti straipsniai buvo skelbiami įvairiuose periodiniuose leidiniuose, interneto svetainėse bei portaluose. Straipsniai publikuoti: Utenos apskrities laikraštyje „Utenos apskrities žinios“ (*Nuo 2022 m. kovo mėn. nebeleidžiamas*), Anykščių rajono laikraštyje „Anykšta“, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos leidžiamame žurnale „Tarp knygų“, Naujienų portale Anykščių kraštui <<https://nyksciai.lt/>>, Viešosios bibliotekos svetainėje <<https://anyksciuvb.lt/>>, Anykščių rajono savivaldybės svetainėje <<https://www.anyksciai.lt/>>, elektroninėje Lietuvos krašto enciklopedijoje <http://www.grazitumano.lt/>.

2022 m. rugpjūčio mėnesį iš senosios Bibliotekos internetinės svetainės pradėtas informacijos perkėlimas į naujai ruošiamą Bibliotekos internetinę svetainę, kuri startavo jau gruodžio mėnesį. Bibliotekos veikla atsispindėjo Bibliotekos svetainėje bei socialinio tinklo Facebook paskyroje, sukurtų filialų Facebook paskyrose. Daugelis darbuotojų renginių viešinimui ir sklaidai naudojo savo asmenines paskyras. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos interneto svetainėje www.pavb.lt bei bibliotekos socialinio tinklo Facebook paskyroje ir bibliotekininkams skirtoje žinių dalijimosi erdvėje www.eduteka.lt buvo teikiama informacija apie bibliotekininkams organizuojamus seminarus, mokymus, bendras edukacines veiklas. Anykščių lopšelių-darželių „Spindulėlis“ ir „Eglutė“ socialinių tinklų Facebook paskyrose buvo informuojama

apie įvykusius nuotaikingus, kūrybinius ir edukacinius užsiėmimus Bibliotekoje. Apie filialo Istorijų dvarelį ir jo vykdomas veiklas buvo paskelbta interneto svetainėse <https://www.seimosgidas.lt/>, www.kulturos-miestas.lt/lt/anyksciai-dienorastis, <https://vaikuzeme.lt/>, socialinėje platformoje <https://welovelithuania.com/lietuva/naujienos/>, tinklaraštyje <https://nerablogooro.lt/> ir kt. Prieš filialo Istorijų dvarelį atidarymą buvo sukurtos paskyros socialiniuose tinkluose, bei internetinė svetainė, kurioje lankytojai pasirinkę jiems tinkamiausią būdą turi galimybę rasti informaciją apie vykdomas veiklas, naujienas, renginius ir kitą jiems aktualią informaciją, susijusią su turiningu vaikų laisvalaikiu, skaitymo skatinimu ir t. t. Informacijos šaltiniai:

1. Socialinio tinklo Facebook paskyra: <https://www.facebook.com/istorijudvarelis/>;
2. Socialinio tinklo Instagram paskyra: <https://www.instagram.com/istoriju.dvarelis/>
3. Internetinė svetainė: www.istorijudvarelis.lt;
4. Google platforma „Google my Business“ – google paieškoje suvesti „Istorijų dvarelis“.

Taip pat, filiale, buvo filmuojamos televizijos laidos ir daromi video reportažai: Lietuvos Respublikos finansų ministerija vykdė projektą, kaip per 20 metų ES investicijos pakeitė žinomiams žmonėms svarbius miestus. Anykščių mieste ir Istorijų dvarelyje lankėsi ir kartu vyko laidos filmavimas su architektu, vienu iš Sąjūdžio lyderiu, legendinių grupių „Antis“ ir „Kandis“ nariu Algirdu Kaušpėdu – „Šventojoje prie Anykščių rankomis gaudęs kuojas, A. Kaušpėdas tiki vaikystės miestelio atgimimu“.

Praėjusiais metais ne tik darbuotojos rašė straipsnius apie tai, kas vyko Bibliotekoje, bet ir LRT žurnalistai parodė dėmesį Viešosios bibliotekos kraštotyros veiklai. Kaip asmeninės bibliotekos praturtina viešųjų bibliotekų fondus, kodėl taip svarbu jas tyrinėti ir su kokiomis problemomis susiduria anykštėnai bibliotekininkai savo mintimis dalinosi Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė. Ją kalbino radijo laidoje „Ryto allegro“ žurnalistė Alma Valantinienė. <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000231550> (Įrašo pradžia nuo 36.14 min.). „Ryto allegro“ 2022 m. rugsėjo 9 d. 07.05 val. per LRT radiją. Apie Kraštotyros dokumentų fonduose saugomas anykštėno Nepriklausomybės akto signataro Stepono Kairio knygas apie Japoniją, išleistas 1906 m., LRT RADIJAS laidoje „Gimtoji žemė“ (ved. Arvydas Urba) kalbėjo bibliotekininkė Birutė Venteraitienė. 2022 m. vasario 16 d., 06.07 val. per LRT RADIJĄ. <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000201289/gimtoji-zeme-trakiniu-kaimas-lietuvos-istorijos-vingiuose>.

Vykdomas Facebook puslapio Anykščių kraštas senose fotografijose administravimas. Per praėjusius metus šis puslapis pasipildė virš 1 780 narių ir šiai dienai jų turi – 6 305.

Renginiams 2022 m. parengta 270 kvietimų, 200 skelbimų, o skrajučių, įvairių lankstinukų bei dalijamosios medžiagos – 1150, A4 formatu – 940, A3 – 210. Buvo platinami

mokyklose, darželiuose, Anykščių rajono savivaldybėje ir kitose labiau gyventojų lankomose vietose, kur yra skelbimo lentos. Lankytojai į Bibliotekose organizuojamus renginius kviečiami ir telefonu, informuojami elektroninėmis trumposiomis žinutėmis.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIS VAIKAIS

Skaitymas – tai galimybė susipažinti su mus supančiu pasauliu. Anglų rašytojas, bibliofilas Rychardas de Bury yra rašęs: *Knygos yra mokytojai, kurie moko be lazdų ir rykščių, be riksmo ir pykčio, be dovanų ir pinigų. Kada tik ateitum – nemiega, ko tik paklaustum – neslepia, jei suklysi – nemurma, jei nežinosi – nesišaipto.* Tai vienintelė sugrįžtanti investicija. Vaikai, kuriems nuo mažumės yra skaitoma, o vėliau patys pradeda skaityti, lankytis bibliotekoje, visam gyvenimui susiformuoja įgūdžius, kurių neįmanoma įgyti žiūrint televiziją ar naudojantis kompiuteriu. Jie išmoka geriau klausyti ir būna dėmesingesni mokykloje. Jų žodynas sparčiai plečiasi. Skaitymas, pagarba ir meilė knygai – tai išsilavinimo dovana kurią stengiamės įskiepyti savo jauniems skaitytojams.

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriui šie metai buvo darbingi, nors skaitytojų aptarnavimas nebuvo sklandus. Metų pradžioje tebegaliojanti valstybės lygio ekstremali situacija pristabdė skaitytojų aptarnavimą. Be to, liepos mėnesio pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje šiame skyriuje vyko persikraustymo darbai, todėl skaitytojams skirtos erdvės labai sumažėjo. Tiek patiems mažiausiems, tiek vyresniems skaitytojams teko labai „susispausti“ ir visiems glaustis toje pačioje erdvėje. Individualių zonų skaityti, bendrauti ar žaisti nebeliko.

4.1. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas Viešojoje bibliotekoje

Atsižvelgiant į mokyklų pateiktus rekomenduojamų knygų sąrašus bei skaitytojų pageidavimus užsakyta pačios reikalingiausios, populiariausios ir įdomiausios knygos. Šiais metais Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje literatūros gauta 81 fiz. vnt. mažiau nei pernai, todėl patenkinti visų norinčių skaityti poreikius buvo sunku. Atskirų mokyklų ir net atskirų klasių literatūros mokytojai sudaro skirtingus literatūros sąrašus, tad trūksta pageidaujamos literatūros, o Skyriuje reikalingo vieno pavadinimo dokumento gaunama ne daugiau kaip po vieną ar du egzempliorius. Skaitytojai nenori skaityti seno leidimo knygų, todėl dažniausiai pageidauja naujų leidimų. Kartais tam įtakos turi ir didesnis šriftas perleistuose leidimuose. Dažnai skaitytojai pageidauja knygų iš vienos ar kitos serijos. Tačiau Bibliotekoje populiariausios serijos dažniausiai nėra pilnai sukomplektuotos. Neretai trūksta vienos, dviejų ar trijų serijos (trilogijos) knygų. Skaitytojus labiausiai žavi „Nieko rimto“ leidyklos išleistos knygos vaikams ir paaugliams, tačiau paaugliams skirtos literatūros skyriuje ypatingai trūksta.

- 2022 m. iš viso yra fonde 25 732 fiz. vnt., 13 076 pav.
- Iš viso yra grožinės literatūros 19 750 fiz. vnt. – 76,8 %
- Iš viso yra šakinės literatūros 5 982 fiz. vnt. – 23,2 %

Iš viso yra periodinių leidinių 88 fiz. vnt. – 0,3 %

Lyginant su 2021 m. ir 2017 m. fondas padidėjo 677 ir 3 738 fiz. vnt.

- Vienam gyventojui vaikui tenka 21,82 fiz. vnt. dokumentų.
- Naujai gautų leidinių vienam gyventojui vaikui tenka 0,64 fiz. vnt. dokumento.
- Bendras fondo apyvartos rodiklis – 0,5, lyginant su praėjusiais metais padidėjo 0,1.

4.2. Dokumentų gautis ir nurašymas Viešojoje bibliotekoje

- Iš viso per metus įsigyta dokumentų 765 fiz. vnt., 382 pav.
- Per metus įsigyta grožinės literatūros 580 fiz. vnt.
- Per metus įsigyta šakinės literatūros 185 fiz. vnt.

Per metus gauta periodinių leidinių 9 fiz. vnt., 9 pav.

Iš viso naujai gauta dokumentų 3,0 %. Dokumentų fondą sudaro 3,0 % naujai gautų dokumentų.

Lyginant su praėjusiais metais ir su 2017 m dokumentų įsigyta mažiau 81 ir 151 fiz. vnt.

- Iš viso nurašyta 88 fiz. vnt., 11 pav.

Nurašymo priežastys:

- Susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai – nebuvo nurašyta.
- Praradę aktualumą dokumentai - 88 fiz. vnt.

Iš jų: 88 fiz. vnt. 11 pav. – periodiniai leidiniai

Jeigu lygintume dokumentų nurašymą (88 fiz. vnt.) ir dokumentų gavimą (765 fiz. vnt.)

– nurašyta palyginti labai mažai literatūros. Pasenusios, neaktualios, neskaitomos literatūros knygų fondo 2022 m. atsisakyta nepakankamai.

4.3. Vaikų vartotojų telkimas

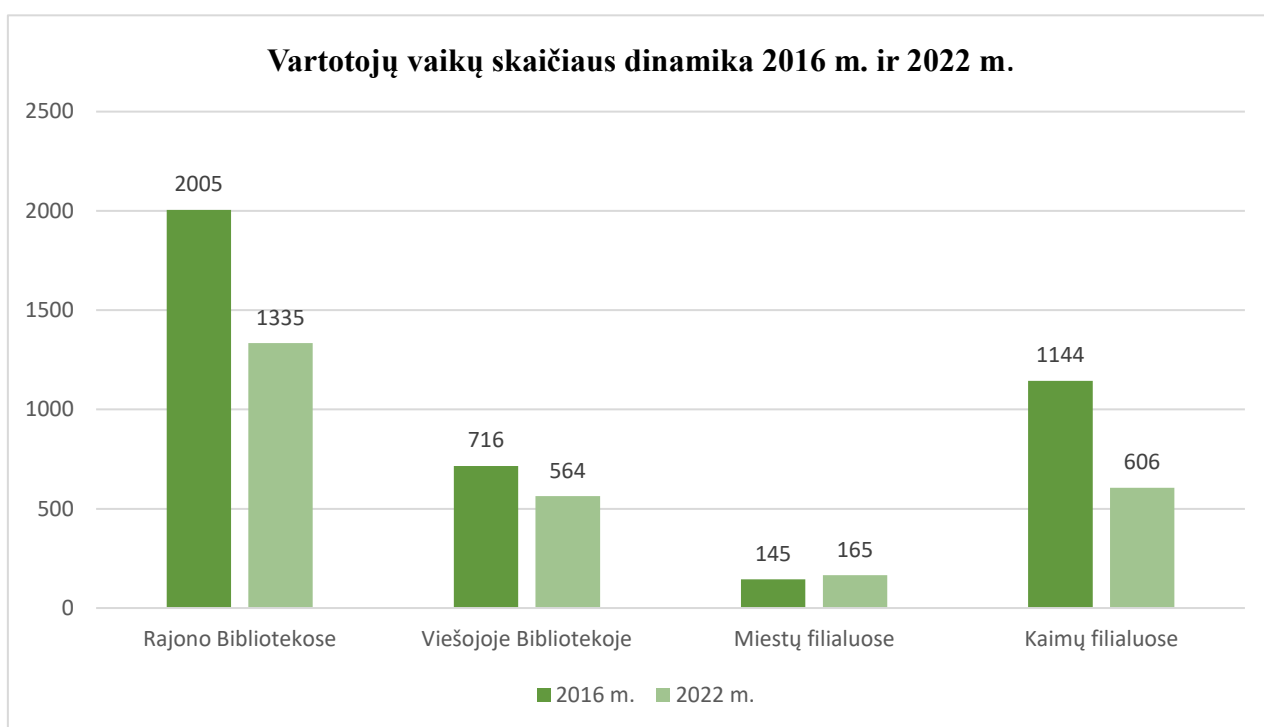
Lietuvos statistikos departamento duomenimis vaikų rajone gyvena 2 778 (-85), Bibliotekos Anykščių miesto aptarnaujamos bendruomenės vaikų – 1 179 (+153).

2022 m. rajono bibliotekose vaikų užregistruota 26 skaitytojais daugiau nei praėjusiais metais, Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje užregistruota daugiau 79 skaitytojais, 11 vaikų daugiau miesto filialuose. Kaimų filialuose skaitytojų sumažėjo 64. Lyginant su 2017 m. vaikų vartotojų sumažėjo 736 skaitytojais.

Bibliotekos	Vaikų vartotojų skaičius					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	1 335	1 309	1 589	1 849	1 972	2 071
Viešojoje bibliotekoje	564	485	636	742	738	756
Miestų filialuose	165	154	172	190	207	234
Kaimų filialuose	606	670	781	917	1 027	1 081

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje per praėjusius metus buvo perregistruoti 355, o naujai užregistruoti – 209 vartotojai vaikai. Dažniausiai į Biblioteką ateina 5–8 klasių mokiniai. Per metus jų registruota 238. Visai nedaug atsilieka – 236 registruota 1–4 klasių

moksleivių bei 57 – ikimokyklinukai. Iš 9–10 klasių yra registruota 26 vartotojai, o tarp 11–12 klasės mokinių – 7 registruoti vartotojai. Lyginant su praėjusiais metais, skaičiai padidėjo beveik visose pagrindinėse registruotų vartotojų grupėse. Ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius padidėjo 12 vartotojų. Šio amžiaus vaikų vartotojų skaičių lėmė kryptinga Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus veikla. Metų eigoje skatino vaikus kartu su tėveliais dažniau lankytis Bibliotekoje, o tėvelius – labiau domėtis vaikų literatūra bei Bibliotekoje organizuojama veikla. Daug suaugusiųjų, kurie domisi vaikų ir paauglių literatūra skyriuje lankėsi pirmą kartą. Per metus buvo registruota 70 tokių vartotojų.

Bibliotekos	Vaikų gyventojų sutelkimo %					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	48,0	48,6	57,5	62,9	63,7	63,7
Viešojoje bibliotekoje	48,0	47,3	58,6	61,7	59,2	58,1
Miestų filialuose	63,0	58,0	59,7	65,5	72,1	81,0
Kaimų filialuose	45,0	47,8	56,2	63,4	65,7	65,1

Gyventojų vaikų mažėjimas – viena opiausių rajono problemų. Tačiau, džiugu, kad pačiame Anykščių mieste vaikų skaičius pradėjo augti. Vaikų skaičiaus didėjimas nulėmė ir tai, kad vartotojų vaikų skaičius rajono bibliotekose, po keletą metų mažėjimo, pradėjo augti, o ypač Viešojoje bibliotekoje. Jaunųjų skaitytojų mažėjimui kaimo filialuose didelę įtaką turi gyventojų vaikų mažėjimas ir tai, kad 16 Viešosios bibliotekos filialų savo mikrorajonuose neturi mokyklų. Besimokantys Anykščių mokyklose mokiniai dažniau lankosi Viešojoje bibliotekoje, nei savo

gyvenamosios vietovės bibliotekoje – kaimo filiale. Skaitytojai vaikai sudaro 21,0 proc. visų skaitytojų.

Labai didelė problema – skolininkai, kurie padaro nemažai žalos. Dažniausiai jie paima reikalingas, vertingas knygas ir jų nebegrąžina. Pastaruoju metu dalis mokinių išvažiuoja į užsienį, kiti išvyksta gyventi į kitą miestą, tretį negrąžina knygų dėl atsakomybės jausmo stokos. Taip dingsta pačios reikalingiausios, populiariausios ir geriausios knygos. Metų eigoje vaikai skolininkai į Biblioteką grąžinti knygas buvo kviečiami įvairiausiais būdais: per klasės draugus, kurie dažnai ateina į Biblioteką, pažįstamus, kaimynus. Ne kartą skambinta tiesiogiai tėveliams, taip pat moksleiviams į rankas buvo įteikiami paraginimai su prašymu grąžinti knygas, nes jų labai laukia kiti vaikai. Įsisenėjusi skolininkų problema išlieka nežiūrint visų pastangų. 2023 m. pradžioje yra 198 skolininkai.

4.4. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Apsilankymų skaičius rajono bibliotekose 2022 m. padidėjo 3 044 apsilankymais. Padidėjo apsilankymai Viešojoje bibliotekoje – 4 611 ir miestų filialuose – 371. Mažiau lankėsi kaimų filialuose 1 938. Lyginant su praeitais metais, visame rajone pakilo lankomumo rodikliai. Džiugu, jog labai dažnai Bibliotekoje apsilanko vaikai, atvykę atostogauti pas senelius, dėdes, tetas iš kitų rajonų. Jie ne tik lankosi Bibliotekoje, noriai skaito knygas, bet ir dalyvauja renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose ar kitoje Bibliotekos organizuojamoje edukacinėje veikloje. Skyriaus jaunųjų lankytojų būrį papildė ir vaikai atvykę iš Ukrainos. Nors ir nedrąsūs, bet noriai bendraujantys, smalsiai nusiteikę, kartu su mamytėmis fonde ieškojo knygų ukrainiečių kalba. Kita priežastis – nustojusi galioti valstybės lygio ekstremalioji situacija. Žmonės pasijautė daug laisviau, pradėjo daugiau bendrauti, dažniau fiziškai lankytis bibliotekoje, dalyvauti įvairiose veiklose. Šiais metais skyriuje vyko ypatingai daug renginių, tačiau ne visuose dalyvių skaičius buvo pakankamai didelis. Pastaruoju metu vis dar jaučiama vaikų migracija, kuri įtakoja vaikų lankytojų skaičių Bibliotekoje.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	40 197	37 153	39 975	55 469	62 129	62 535
Viešojoje bibliotekoje	19 086	14 475	16 144	18 634	20 100	19 603
Miestų filialuose	4 314	3 943	3 497	7 165	7 921	8 888
Kaimų filialuose	16 797	18 735	20 334	29 670	34 108	34 044

Aktyviausiai vaikai lankėsi Budrių ir Svirnų II filialuose – 72, Kurklių filiale – 62, Staškūniškio, Ažuožerių ir Kuniškių filialuose lankomumas apie 40. Žemiausias vaikų lankomumo rodiklis Surdegio filiale – 3, Rubikių – 10, Andrioniškio filiale – 12.

Bibliotekos	Lankomumas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	30,0	28,4	25,2	30,0	31,5	30,2
Viešojoje bibliotekoje	33,8	30,0	25,4	25,1	27,2	25,9
Miestų filialuose	26,0	25,6	20,3	37,7	38,3	38,0
Kaimų filialuose	27,7	28,0	26,0	32,4	33,2	31,5

4.5. Dokumentų išduotis

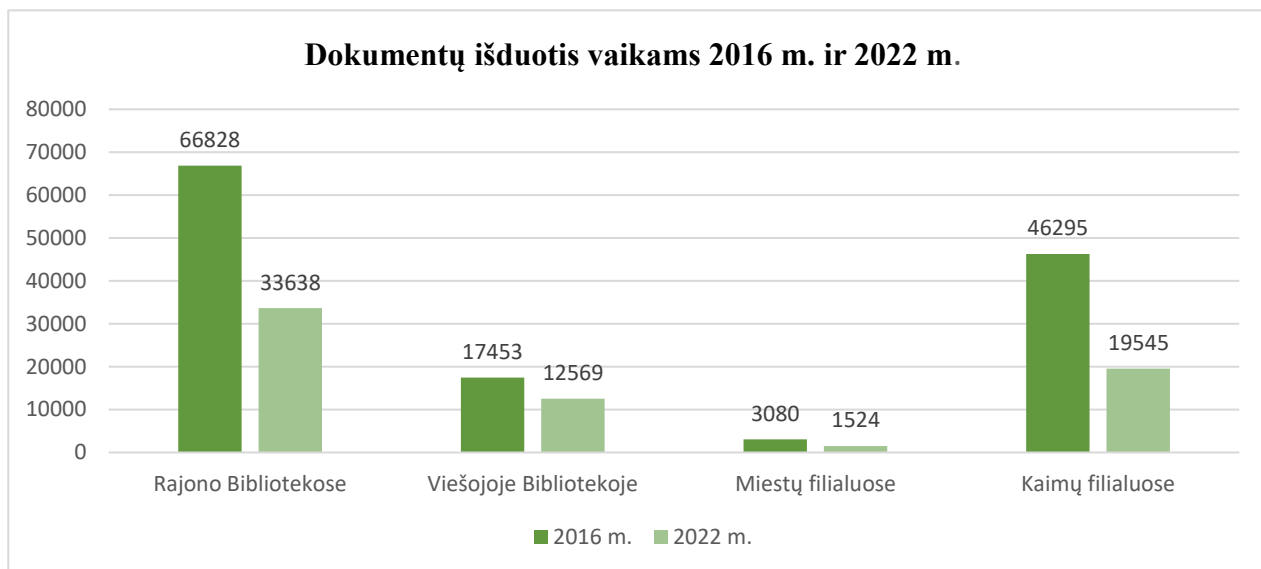
Skaitytojams vaikams 2022 m. rajono bibliotekose lyginant su praėjusiais metais dokumentų išduota mažiau 305 fiz. vnt. Išduotis mažėjo miestų ir kaimų filialuose – 406 ir 2 539 fiz. vnt. Viešojoje bibliotekoje išduotis išaugo – 2 640 fiz. vnt., kadangi išaugęs yra ir apsilankymų skaičius. Lyginant su 2017 m. išduotis rajone sumažėjo beveik per pusę – 28 163 fiz. vnt. Išdavimas rajone su kiekvienais metais mažėja ir tam įtakos turėjo šalyje paskelbtas karantinas ir dėl to ribojamas skaitytojų aptarnavimas. Ženklus aptarnaujamos bendruomenės gyventojų vaikų ir mokinių skaičiaus mažėjimas taip pat įtakoją dokumentų išdavimo procesus.

Bibliotekos	Išdavimas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	33 638	33 943	40 827	53 073	59 366	61 801
Viešojoje bibliotekoje	12 569	9 929	14 308	16 473	16 417	17 422
Miestų filialuose	1 524	1 930	2 304	2 575	2 220	2 857
Kaimų filialuose	19 545	22 084	24 215	34 025	40 729	41 522

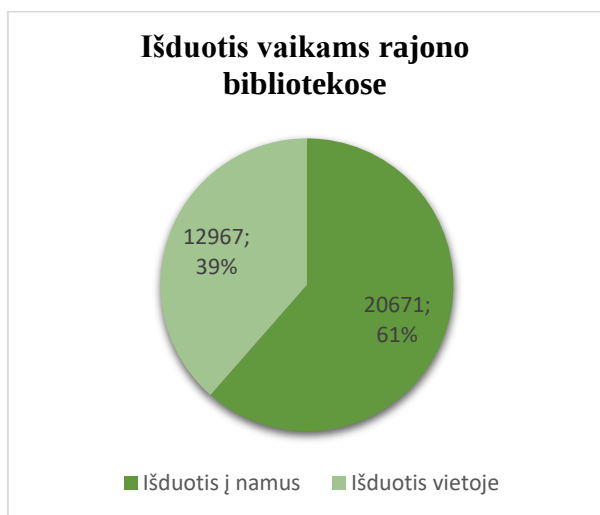
Dėl moksleiviams reikalingų ar populiarių knygų trūkumo, negalėjome patenkinti daugelio skaitytojų poreikių. Tėveliai, rūpindamiesi vaikų skaitymu, dažnai pageidavo pačių naujausių ir ką tik leidyklose pasirodžiusių knygų. Vieni jų kantriai laukdavo, kol nauji leidiniai papildys skyriaus knygų lentynas, o kiti reikšdavo nepasitenkinimą dėl tokios situacijos ir pageidaujamų knygų ieškodavo kitur. Pastaruoju metu moksleiviai dažniausiai informacijos ieško internete, nes iš pasenusių fondų nelabai ką galime pasiūlyti. Nemažai knygų mokiniai perskaito vietoje, taip jie išnaudoja laiką, laukdami eilės prie kompiuterio. Skaitytojų tėveliai ir patys vaikai dažniausiai literatūrą rinkosi pagal doc. dr. Kęstučio Urbos parengtą „Rubinaitis“ žurnalo priedo leidinį „Mokiniams rekomenduojamos knygos: 1–10 klasei“. Tačiau ne visus kūrinius, pateiktus šiame leidinyje, galima surasti Bibliotekos lentynose. Gaila, kad populiarių ir pageidaujamų knygų turime tik po vieną egzempliorių.

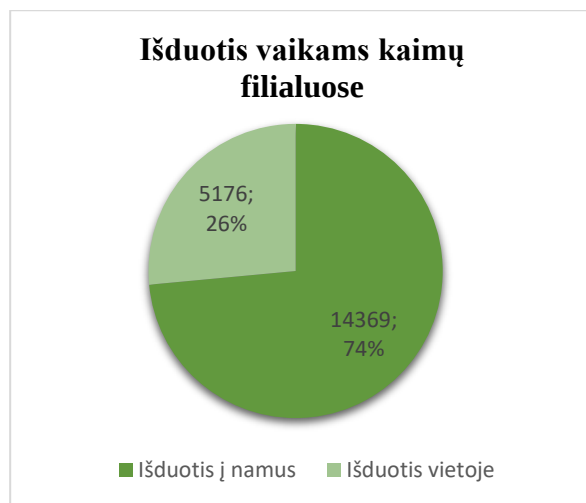
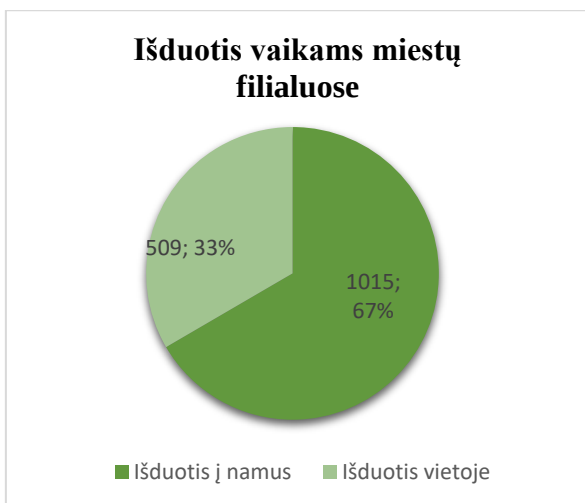
Nemažai mokinių, kurie skaito kūrinius pagal rekomenduojamos literatūros sąrašus, naudoja lietuviškos skaitmeninės bibliotekos „Literatūros kūriniai 5–8 klasėms“ paslaugomis, kur programinės literatūros kūriniai pateikiami skaitmeniniu formatu nemokamai adresu <http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt>. Kiti naudoja prieigą prie skaitmeninių www.vyturys.lt knygų. Todėl neretai mokiniai reikiamą literatūrą skaitė internetinėje erdvėje. Ypatingai vaikus domina

periodiniai leidiniai, kuriuos su malonumu skaito skaitykloje. Vaikams skirta periodinė spauda yra pakankamai brangi, todėl daugelis vaikų neturi galimybės jų įsigyti. Džiugu, kad vaikiškais periodiniais leidiniais domisi ir juos skaito tėveliai, seneliai, auklėtojai, mokytojai. Tėvai, atėję į Biblioteką kartu su savo vaikais, mielai leidžia laiką skaitydami periodinę spaudą. Gaila, kad vaikams skirtos periodinės spaudos gauname labai mažai ir neturime galimybės patenkinti visų norinčiųjų poreikių.

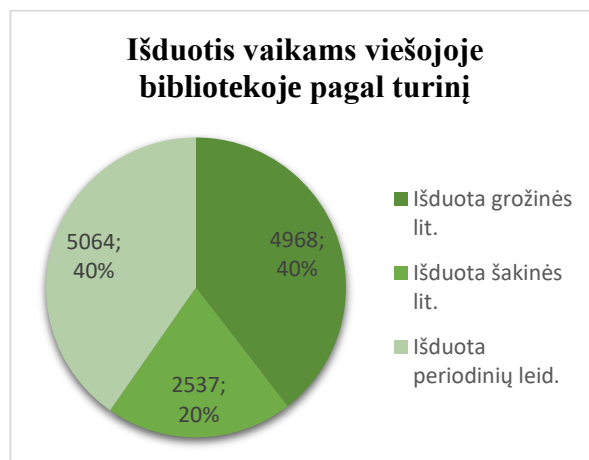
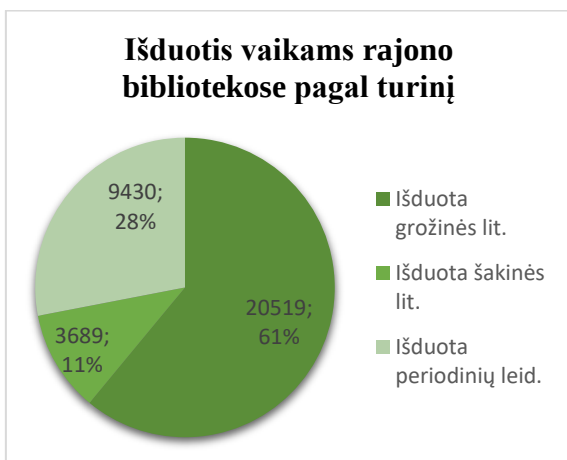
Rajono bibliotekose didžiąją dalį išduoties vaikams sudaro išduotis į namus, tai 61 %, palyginus su praėjusiais metais 6 procentais sumažėjo. Keletą pastarųjų metų Viešojoje bibliotekoje daugiau buvo skaitoma vietoje, tačiau 2020 ir 2021 m., dėl karantino, Viešojoje bibliotekoje daugiau išduota į namus. 2022 m. vėl grįžtama prie buvusių rodiklių – išduotis vietoje didesnė ir siekia 58 %.

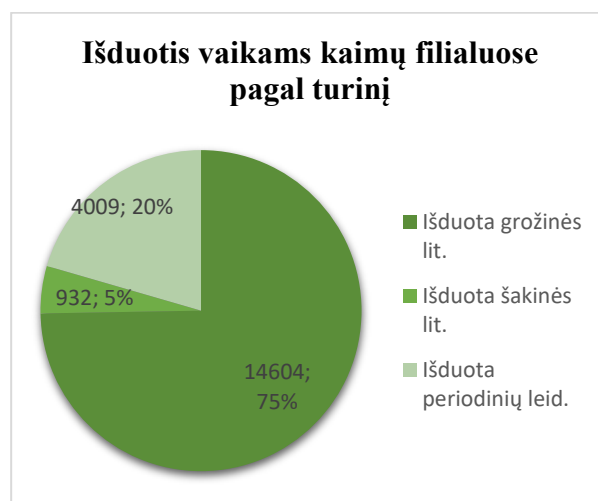
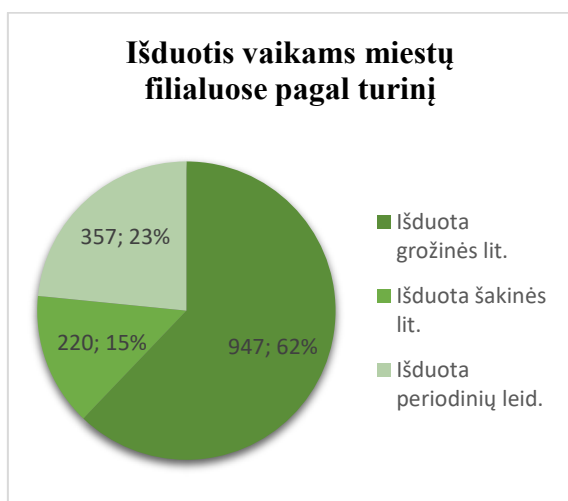

2022 m. Viešojoje bibliotekoje vaikams daugiausia knygų buvo išduota ukrainiečių kalba – 53 fiz. vnt. Tik 15 fiz. vnt. rusų kalba, o anglų kalba metų eigoje buvo išduota 11 fiz. vnt. Kitomis kalbomis (prancūzų ir vokiečių) vaikams literatūros išduota nebuvo. Suaugusiems buvo išduota knygų užsienio kalbomis: 6 fiz. vnt. ukrainiečių kalba, 4 fiz. vnt. rusų ir 3 fiz. vnt. anglų kalba. Kitomis kalbomis suaugusiems knygų išduota nebuvo. Bibliotekos bičiulė Rūta padovanojo apie 100 knygų ukrainiečių kalba, todėl atvykę vaikai iš Ukrainos galėjo skaityti knygas gimtąja kalba. Anykštėnės Kristinos Setliff ir Paulinos Zukaitės paskolintos vaikų knygos anglų kalba, labai domino skaitytojus. Užsienio kalbomis knygų išdavimas padidėja vasaros atostogų metu. Poilsiautojai atvykę į Anykščius iš įvairių šalių, su malonumu lankėsi bibliotekoje ir skaitė knygas užsienio kalba. Juos labiau domino knygos anglų kalba.

1 138 fiz. vnt. – buvo išduota knygų, skirtų ikimokyklinio amžiaus vaikams. Suaugusiems buvo išduota 194 fiz. vnt. ikimokyklinio amžiaus vaikams skirtų knygų.

4.6. Skaitomumas

Lyginant su 2021 m., visame rajone, išskyrus Viešąją biblioteką, šiek tiek sumažėjo vaikų skaitomumo rodikliai 0,8. Aukščiausias skaitomumas Budrių ir Kurklių filialuose – 83 ir 75, Kurklių II filiale – 60. Labai žemas vaikų skaitomumo rodiklis Troškūnų miesto filiale ir Surdegio filiale – 5, Viešintų – 10.

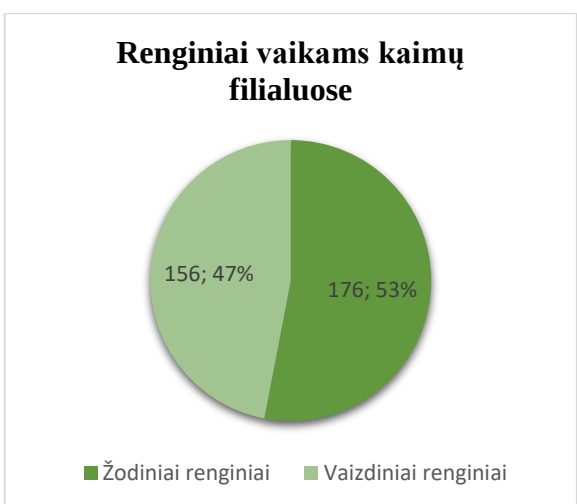
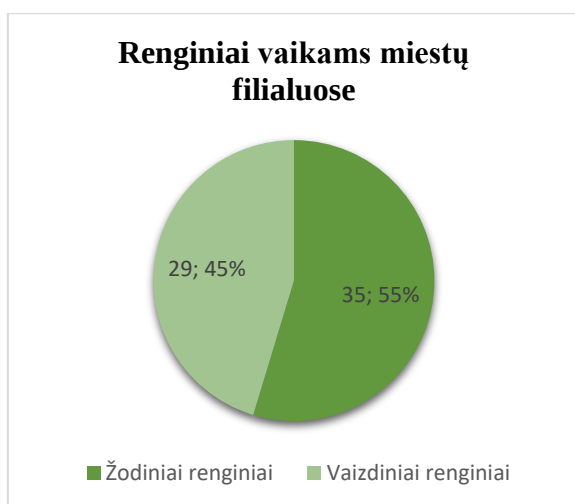
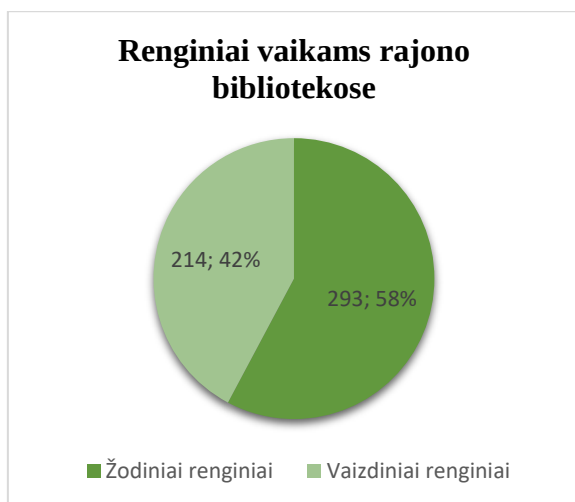
Bibliotekos	Skaitomumas					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	25,2	26,0	25,7	28,7	30,1	30,0
Viešojoje bibliotekoje	22,3	21,0	22,5	22,2	22,2	23,0
Miestų filialuose	9,2	12,6	13,4	13,5	10,7	12,2
Kaimų filialuose	32,3	33,0	31,0	37,1	39,7	38,4

4.7. Renginiai vaikams

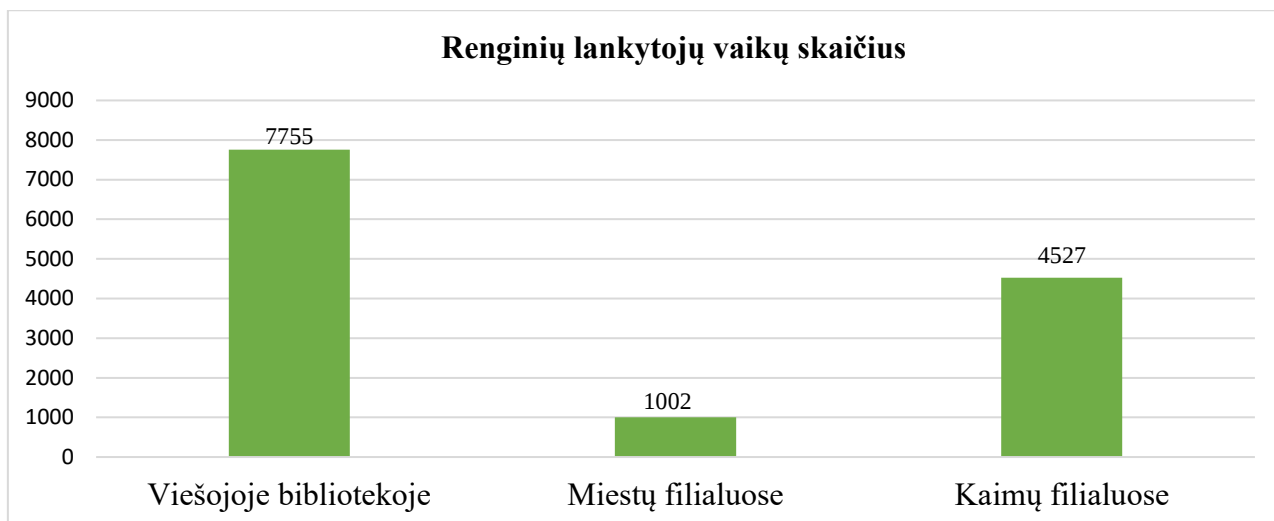
Lyginant su praėjusiais metais rajono bibliotekose vaikams suorganizuota 51 renginiu daugiau. 11 renginių mažiau tik kaimų filialuose.

Bibliotekos	Viso renginių					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	507	456	415	558	554	498
Viešojoje bibliotekoje	111	65	76	106	90	86
Miestų filialuose	64	48	33	56	52	44
Kaimų filialuose	332	343	306	396	412	368

Bibliotekos	Žodinių					Vaizdinių				
	2021	2020	2019	2018	2017	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	240	232	328	291	247	216	183	230	263	251
Viešojoje bibliotekoje	47	50	75	51	49	18	26	31	39	37
Miestų filialuose	21	15	23	21	17	27	18	33	31	27
Kaimų filialuose	172	167	230	219	181	171	139	166	193	187

Viso vaikų renginiuose apsilankė 13 284, lyginant su praėjusiais metais vaikų apsilankė 5 240 daugiau.

2022 m. organizuojamų renginių formos buvo įvairios: literatūrinės bei kūrybos darbų parodos, literatūriniai ir etnografiniai rytmečiai, skaitymo akcijos, robotikos užsiėmimai, vaikų gimtadienių šventės, edukacinės popietės, valandėlės, edukacinės pamokėlės, knygų pristatymai, kūrybinės improvizacijų valandėlės, garsiniai pasakų skaitymai, sensoriniai skaitymai, viktorinos, kūrybinės dirbtuvės, virtualios kūrybinės iniciatyvos ir kt. Tematika taip pat įvairi: kalendorinės ir valstybinės šventės, rašytojų jubiliejai, metų aktualijos, asmeninės šventės ir pan.

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius yra ta vieta, kur kiekvienas vaikas yra laukiamas, priimamas kaip asmenybė, stengiamasi patenkinti kiekvieną jo poreikį ir norą kuo daugiau sužinoti. Siekta, kad knyga ir skaitymas suteiktų vaikams galimybę žinoti, pažinti ir atrasti, kad skaitymas įsiliėtų į vaiko ar jauno žmogaus gyvenimą ir teiktų ne tik malonumą, bet ir skatintų jį „augti“, kad skaitydami vaikai ieškotų sprendimų savo gyvenime, įvertindami literatūrinių personažų klaidas ar siekius ir kad skaitymas būtų tikslingas, nuoseklus, gerai apgalvotas ir suplanuotas darbas.

Atsiliepdamas į Kultūros ministerijos kartu su Švietimo ir mokslo ministerija parengtą ir patvirtintą Skaitymo skatinimo programos 2022–2024 m. veiksmų planą, Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius 2022 m. ypatingą dėmesį teikė kultūrinei veiklai, formuojančiai teigiamą požiūrį į skaitymo vertę, skatinančiai neskaitančius ir/ar mažai skaitančius vaikus atrasti skaitymo džiaugsmą, stiprinančiai mokinių skaitymo gebėjimus, skleidžiant gerąją veiklos patirtį. Atsižvelgiant į lankytojų, jų tėvų, pedagogų bei projektų iniciatorių poreikius bei pageidavimus, 2022 m. išskirtinį dėmesį skyrė socialiai jautrių šeimų (socialinę riziką, socialinę atskirtį patiriančių, specialiųjų poreikių turinčių vaikų) socialinei, meninei bei kultūrinei įtraukčiai didinti.

Suprasdami įgimtą vaikų smalsumą ir kūrybiškumą, organizuodami renginius, įvairiais būdais ir priemonėmis siekėme raginti juos kuo daugiau skaityti, lavinti skaitymo įgūdžius, saviraišką. Susitikimams su skaitytojais esame parengę skirtingų aprangos variantų pagal pasakų

popiečių, pokalbių temas. Vaikai nemėgsta monotonijos. Kurdamos „gyvųjų knygelių“ įvaizdį pelnome artimesnį ryšį su jaunaisiais renginio dalyviais. Esame sukūrę drabužius, kuriuos naudojame teatralizuotų knygų pristatymų, švenčių, improvizuotų garsinių skaitymų, edukacinių veiklų metu. Renginių metu stengėmės sukurti tokią aplinką, kuri skatintų vaikus veikti, būtų prasminga ir palaikanti, leidžianti laisvai reikšti mintis. Tokioje aplinkoje vaikai noriai dalyvauja, džiaugiasi tuo, ką daro, mokosi iš aplinkinių bei vieni iš kitų. Manome, kad būtent taip galima ugdyti vaikų gebėjimą domėtis skaitymu. Knygų bėčiuliai anykštėnai visada laukia susitikimų su Bibliotekos katinu Pukiu Kutuliu. Todėl edukacinę programą „Gyveno kartą katinas...“ ne kartą teko pristatyti mažiesiems skaitytojams. Ši programa buvo labai populiari ne tik anykštėnų tarpe, ja domėjosi šeimos atvykusios iš Vilniaus, Kauno, Panevėžio ir kitų miestų. Geresnių skaitymo rezultatų galima sulaukti tik tada, kai jų tėveliai ar kiti šeimos nariai turi pakankamai tvirtus šeimos skaitymo įgūdžius. Todėl siekėme įgyvendinti vieną iš prioritetinių veiklos tikslų – skatinti tėvelius domėtis vaikiškomis knygomis bei vaikų biblioteka, siekti, kad tėvai šeimose savo vaikams ugdytų skaitymo įgūdžius, o vaikus skatintų kuo daugiau skaityti, lavintų jų skaitymo įgūdžius, kūrybiškumą, saviraišką. Į organizuojamus renginius kvietėme skaitytojus ateiti kartu su tėveliais, seneliais ar kitais artimais žmonėmis, kuriuos supažindinome su Bibliotekos veikla, mažiesiems skaitytojams skirtomis knygelėmis bei tėvams naudinga psichologine – pedagogine literatūra apie vaikų auklėjimą. Tėvai drauge su vaikais turėjo galimybę dalyvauti kūrybiniuose susitikimuose, edukacinėse veiklose, literatūrinėse popietėse, šventėse, improvizuotuose skaitymuose ir pan. Smagu, jog mūsų tikslas tapo realus. Daug skaitytojų ateina kartu su savo artimaisiais į Biblioteką, dalyvauja organizuojamuose renginiuose. Džiaugiamės, jog daugėja ikimokyklinio amžiaus skaitytojų.

Rūpindamiesi miesto vaikų vasaros užimtumu, jau septintus metus iš eilės dalyvavome Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos bei Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamoje iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“. Vasaros atostogų metu kiekvieną mėnesio ketvirtadienį buvo organizuojamos kūrybinės veiklos: garsiniai skaitymai vaikams, kūrybiniai – edukaciniai užsiėmimai, žaidimai lauke, interaktyvios teatrų programos, literatūrinės ir etnografinės išvykos, parodų pristatymai ir kt. Buvo organizuota 13 iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ užsiėmimų, kuriuose dalyvavo ikimokyklinio amžiaus vaikai, pradinė klasių bei vyresnių klasių mokiniai. Edukacinėse – kūrybinėse veiklose, teatrų programose kartu su vaikais noriai dalyvavo ir jų tėveliai, seneliai. Skyrius jau penktus metus iš eilės pripažintas kaip aktyviausias ir kūrybingiausias – pasiūlęs įdomiausių veiklų, iniciatyvos dalyvis. Smagu, kad tarp 270 šalyje registruotų nemokamų edukacinių erdvių, Anykščių L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka pateko į laureatų trisdešimtuką. Džiaugiamės Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės Jurgitos Šiugždinienės padėka už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ ir turiningų veiklų organizavimą vaikų vasaros

atostogų metu bei prizu – įspūdinga edukacine kelione į Estiją, Saremos (Saaremaa) salą. Į šią įspūdingą kelionę rugsėjo dienomis vyko skyriaus bibliotekininkė Rimvydė Urbonienė.

Mūsų renginių kokybė labai priklauso nuo mokinių aktyvumo, geranoriškumo. O kas, jei ne mokytojas tai įžiebia vaikams? Nuoširdus bendravimas, pagarba, supratimas mus siejo su visų miesto mokyklų pradinių klasių mokytojais. Jų pagalba, geranoriškas bendravimas skatino mus ieškoti naujesnių, įvairesnių bendravimo formų. Bendradarbiavome su visomis miesto mokyklų bendruomenėmis. Glaudūs ryšiai sieja su Anykščių kūrybos ir dailės mokyklos bendruomene bei Anykščių A. Barausko pagrindinės mokyklos 2B klasės mokiniais ir mokytoja Daiva Barauskiene. Mokiniai dalyvavo organizuojamų parodų pristatymuose, edukaciniuose renginiuose. Jie kūrybiškai papildė renginių programą, suteikė įvairovės, išradingumo.

Kažkas iš filosofų yra pasakęs, kad: „Gauti galima imant, gauti galima duodant To, ką gausi duodamas – niekas neatims“. Labai džiugu, kad praėjusiais metais turėjome visą būrį žmonių, kurie jautė pareigą ir malonumą dovanoti Bibliotekai naujų vaikiškų knygų. Tai ištikimiausias skyriaus skaitytojas A. Barausko pagrindinės mokyklos 5A klasės mokinys Liudas Žemaitis ir jo sesė Augustė, skyriaus bičiulė Karolina Beleškienė, A. Barausko pagrindinės mokyklos 6A klasės mokinys Dominykas Seniūnas ir jo sesė Kotryna Seniūnaitė – tos pačios mokyklos 2A klasės mokinė, A. Barausko pagrindinės mokyklos 6A klasės mokinė Smiltė Veršelytė, A. Vienuolio progimnazijos 8A klasės mokinė Monika Janickaitė, mažasis skyriaus bičiulis iš Vilniaus miesto Erikas Prokofjevas su šeima ir kiti. Ypatingai džiaugiamės Rūtos padovanotomis ukrainietiškomis knygomis, nes Bibliotekoje šių knygų buvo didelis poreikis. Dovana skyriui – apie 90 egz. grožinės ir pažintinės literatūros, skirtos vaikams ir jaunimui ukrainiečių kalba. Šiuos žmones mes vadiname nuoširdžiausiais bičiuliais, žmonėmis, dalijančiais šviesą.

➤ **Vaizdiniai renginiai Viešojoje bibliotekoje.**

Vaizdiniai renginiai vyko įvairiomis temomis – rašytojų jubiliejams, knygų pristatymams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms bei kitomis vaikams aktualiomis temomis.

- ✓ Parengta teminių parodų: „Vasara su gera knyga“, „Kur vasara ėjo, ten gėlės žydėjo“, „Kalėdinė pasaka“ ir kt.
- ✓ Vaikų rašytojų jubiliejams paminėti parengtos literatūrinės parodos: „Pūkuotuko pasaulis“ (Alan Alexander Milne – 140 m.), „Jo knygos gimsta iš širdies“ (Vytautas Račickas – 70 m.), „Vaikystėje stebėjau per mamos petį, kaip gimsta iliustracijos“ (Taida Balčiūnaitė – 70 m.), „Taip ir neišėjęs iš vaikystės“ (Algimantas Zurbas – 80 m.), „Daugiausia išmokau iš gamtos“ (Antanas Vienuolis – 140 m.), „Pirko meškinas bites“ (Ona Mačiulienė – 90 m.), „Savo kraštui atnešusi garbę“ (Domicelė Tarabildaitė-Tarabildienė – 110 m.), „Kai mūzos išskrenda atostogų į Afriką“ (Vytautas V. Landsbergis – 60 m.), „Visuomet norėjau būti skaitytoja“

(Katherine Paterson – 90 m.), „Visą kraštą praskrisim“ (Ramutė Girkontaitė – 80 m.), „Turintiems gyvas širdis“ (Vilhelmas Haufas – 220 m.).

- ✓ Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms skirtos šios literatūros parodos: „Yra šalis brangi, sava, žinau jos vardas – Lietuva“ (Lietuvos valstybės atkūrimo ir Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo diena), „Knyga mus visus suveda į paslapčių ir vaizduotės žemę“ (Tarptautinei vaikų knygos dienai), „Žiedais išmargintą margutį Velykų paštas atridens“ (Šv. Velykoms), „Tavo rūpestėlis šildo kaip ugnelė“ (Motinos diena), „Jie viską supranta, bet kalbėti negali“ (Pasaulinei gyvūnų dienai).
- ✓ Organizuota Kavarsko pagrindinės mokyklos daugiafunkcio centro neformaliojo vaikų švietimo programos „Keramikos dirbtuvėlės“ 1–4 klasių mokinių kūrybos darbų paroda „Pražydęs pavasaris“, kuriems vadovavo dailės ir technologijų mokytoja Kristina Striukienė.
- ✓ Rimos Malickaitės knygos „Dvi karalienės“ iliustruotos Marijos Smirnovaitės iliustracijų paroda.
- ✓ Agnės Žiaukės kūrybinių darbų paroda.
- ✓ Vilniaus rajono Nemenčinės Gedimino gimnazijos mokinių kūrybinių darbų paroda „Kūrybos sparnai“. Šių darbų vadovė yra anykštėnė Dvilė Blažytė-Vanagienė.
- ✓ Menininkės Emos Trapikienės, kilusios iš Debeikių miestelio rankdarbių paroda, kurioje rištinės lėlės, iš medžiagos skiaučių sukurtos lėlytės ir jų drabužėliai.
- ✓ Veikė tradicinėms Obuolinėms skirta interaktyvi paroda „Spalvoti obuoliukai“. Obuoliukuose – mįslės, o teisingi atsakymai slėpėsi obels lapuose, kuriuos parodos lankytojai turėjo prisegti prie pasirinkto raudonskruosčio.
- ✓ Eksponuota, netradicinė mažųjų skaitytojų parašytų laiškų paroda „Aš turiu tave, tu turi mane“. Tai vaikų ranka rašyti laiškai skirti draugui arba labiausiai patikusiam perskaitytos knygos personažui. Laiškus į Biblioteką atsiuntė mažieji skaitytojai iš Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos.
- ✓ Eksponuota slaviškų rištinių lėlyčių paroda. Tai ištikimiausių skaitytojų Margirio, Vėtrės, Sirvydo ir Radvilės mamytės Inesos Laurinavičienės sukurtos lėlės iš medžiagos skiautelių. Autorės lėlės pagamintos seniausiu ir lengviausiu – rišimo būdu, nenaudojant jokių siūlų ir adatų.
- ✓ Bibliotekos erdves papuošė Anykščių meno mokyklos mažųjų dailininkų kūrybinių darbų paroda „Žiemos pasaka“. Jaunuosius kūrėjus subūrė dailės mokytoja Jūratė Vingrienė.
- **Akcijos. Iniciatyvos.**
- ✓ Organizuota teminė akcija Saugesnio interneto savaitė. Mažieji skaitytojai turėjo galimybę aktyviai įsitraukti ir dalyvauti akcijos veiklose: dalyvauti socialiniame tinkle „Facebook“ rengiamuose konkursuose „Iškeisk kibernetinio saugumo žinias į prizus“, nuotolinėje

pamokoje „Mokonomika”, virtualiose pamokose „Saugus bendravimas internete”. Tėveliai, mokytojai galėjo dalyvauti nuotolinėje diskusijoje „Vaikas ir internetas: kada jau laikas ir kaip?“.

- ✓ Prisidėjome prie Skaitymo skatinimo programos akcijos „Tėčiai skaito vaikams“. organizavome literatūrinę popietę „Aš skaitau, skaityk ir tu!“, kurioje dalyvavo skaitovas, tėtis Stanislovas Lotyš. Jis skaitė prieš daugelį metų parašytą istoriją apie ištikimą draugystę – ištrauką iš Antoine de Saint-Exupery knygos „Mažasis princas“.
- ✓ Biblioteka ir filialai dalyvavo skaitymo iššūkyje 2022 „Vasara su knyga“.
- ✓ Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius aktyviai prisijungė prie projekto „Knygų startas“ vykdymo ir sklaidos. Skyriaus erdvėse parengta specialiu „Knygų starto“ ženklų pažymėta lentyna, kurioje galima rasti 0–3 metų vaikams rekomenduojamas skaityti knygas. Kiekvieną su mažyliu perskaitytą knygelę galima simboliškai pažymėti Bibliotekoje esančiame plakate ir taip padėti kartu auginti „stebuklingąją“ pupelę – kuo daugiau knygų perskaitysite, tuo greičiau ją užauginsite.
- ✓ Iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ vasaros atostogų metu kiekvieną ketvirtadienį buvo organizuojamos kūrybinės veiklos, kurios vyko skirtingose erdvėse. Buvo organizuota 13 iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 258 lankytojai.
 - Tegyvuoja draugystė – Vive l'amitié. Frankofoniška popietė, kurioje visus sieja noras mokytis prancūzų kalbos, labiau pažinti Prancūziją, kultūrą, jos žmones. Vyko viktorina „Apie Prancūziją“.
 - Aš skaitau, skaityk ir tu! – garsiniai skaitymai su Bibliotekos katinu Pukiu Kutuliu. Taip pat, garsiniai pasakų skaitymai „Kartu su pasaka“.
 - 4 sensorinių skaitymų užsiėmimai.
 - Jaunosios kūrėjos Agnės Žiaukės akvarelės darbų parodos „Vaikystės spalvos“, kūrybinių darbų parodos „Kūrybos sparnai“, Emos Trapikienės rankdarbių parodos pristatymai.
 - Mažuosius skaitytojus bei jų tėvelius kvietėme į lėlių teatro „ČIZ“ spektaklį – žaidimą „Kur aš jį mačiau?“. Renginys vyko Bibliotekos lauko terasoje.
 - Į Anykščius atvyko gausus būrys jaunųjų skaitytojų iš Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos. Vaikai susitiko su smalsiais skaitytojais, „Atverk duris vasarai“ veiklų dalyviais iš Anykščių. O jau kitą sykį Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus skaitytojai smagiai leido laiką Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos erdvėse ir kiemelyje.

➤ **Edukacinė veikla.**

Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus edukacinė funkcija suprantama – kaip mokinių skaitymo skatinimas. Metų eigoje per kūrybines edukacines veiklas mokėmės interpretuoti, laviname komandinio darbo ir bendradarbiavimo įgūdžius, gebėjimą surasti ir atrinkti informaciją, suvokti priežasties ir pasekmės ryšius. Populiariausia renginio forma buvo edukacinis užsiėmimas. Jau keletą metų stebima tendencija – užsakovieji renginiai, kada užsakovai ne tik renkasi labiausiai patikusią skyriaus siūlomą renginių programą, bet ir patys teikia pageidavimus, pasiūlo naujų bendradarbiavimo idėjų. Tai džiugina, o kartu ir įpareigoja skyriaus darbuotojus nuolat kelti kvalifikaciją, kad įgytos kompetencijos suteiktų galimybę parengtas ir planuojamas renginių programas pritaikyti tikslinėms auditorijoms pagal įvairius kriterijus (amžiaus, išsilavinimo, socialinio statuso, sveikatos ir kt.). Bendradarbiaujant – vyksta kūrybinis procesas. Džiaugiamės, jog šiame procese su mokyklomis pavyksta atrasti bendrą viziją ir susitelkti bendram tikslui kartu vykdant edukacines veiklas. Sėkmingo bendradarbiavimo dėka pavyko organizuoti daug įsimintinų, prasmingų, skaitymą skatinančių veiklų.

Metų pradžioje Bibliotekoje buvo įkurta sensorinė penkių pojūčių erdvė. Džiugu, kad įrangą šiai erdvei paskolino Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Penkių pojūčių erdvė „Mėnulio žemėlapis“ – tai tamsus, kvapnus ir jaukus kambarys, su besikeičiančių spalvų šviesomis, su įvairiais garsais ir ekranu, kuriame galima pamatyti įvairiausių vaizdų ir naujausią vaizdo filmuką „Mėnulio žemėlapis“. Taip pat „Mėnulio erdvėje“ šviesos-smėlio stalas, šviečiantis molbertas, Mėnulio būgnas su lazdelėmis, šviečianti lavos lempa su žuvytėmis, projektorius, planšetė – priemonės, skirtos pojūčiams lavinti. Penkių pojūčių erdvėje audiovizualinių stimulų technologija su besikeičiančių spalvų šviesomis, įvairiais garsais bei ekranu leidžia susikurti norimą aplinką, ją valdyti, keisti ir taip stimuliuoti pojūčius, žadinti ar nuraminti emocijas. Visą sausio mėnesį pojūčių erdvėje buvo vykdomi sensoriniai užsiėmimai – edukacijos. Per mėnesį buvo įvykdyta 7 sensorinės edukacijos. Ši erdvė tapo mėgstama ir gausiai lankoma skyriaus skaitytojų, jų tėvelių bei pačių mažiausių Bibliotekos bičiulių ne tik iš miesto vaikų lopšelių-darželių, bet ir rajono. Anykščiuose gyvenančios šeimos, kurios augina vaikus su raidos ar kitokiais sutrikimais ypatingai pamėgo šią erdvę, o pavieniai lankytojai ir šeimos noriai rinkdavosi į pojūčių erdvę dalyvauti edukaciniuose užsiėmimuose, jaukiai praleisti laisvalaikį ar tiesiog pažaisti.

Metų eigoje vykdytos edukacinės programos: „Svečiuose pas Pukį Kutulį“, „Krosnies pasakos“, pasakojimo edukaciją pagal Ievos Babilaitės bežodę knygą „(Ne) vienas“, „Nešė velnias akmenį...“, sensorinių skaitymų edukacijos. Labiausiai įsiminė užsiėmimai pagal edukacinę programą „Svečiuose pas Pukį Kutulį“. Ši edukacinė programa buvo labai populiari ne tik anykštėnų tarpe, ja domėjosi šeimos atvykusios iš Vilniaus, Kauno, Panevėžio ir kitų miestų. Edukacinė programa „Svečiuose pas Pukį Kutulį“ vykdyta 5 kartus, buvo labai populiari ir lankytojų pageidaujama, o

edukacine programa „Krosnies pasakos“ lankytojai taip pat domėjosi. Prie krosnies smalsiems pasakų klausytojams pasakininkas sekė pasakas. Metų eigoje buvo organizuojamos vaikų gimtadienių šventės, kurių įvyko 5. Parengta animacinė programa „Nuotykių su Kliuve“ puikiai tiko švenčiant vaikų gimtadienius, nes yra įtraukiami visi svečiai. Jie žaidžia linksmus žaidimus, su katinu Pukiu Kutuliu šoka ratelius, patys dalyvauja inscenizuotame šventės vaidinime. Laukiant gražiausių žiemos švenčių Bibliotekoje vyko Kalėdiniai pasakų skaitymai šalia senovinės, Bibliotekos rūsyje esančios krosnies.

Metų eigoje buvo vykdomos edukacinės programos 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytos autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. Edukacijos yra parengtos pasitelkiant Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos parengtą metodinį leidinį „Išlaisvinti herojai: sensoriniai skaitymai bibliotekose“. „Sensorinių skaitymų“ tikslas – naudojant įvairias vizualines, taktilines ir kitokias sensorines priemones bei pasitelkiant pojūčius (regą, klausą, lytėjimą, uoslę ar skonį) perteikti teksto prasmę taip, kad vaikas bent iš dalies gebėtų suprasti pasakojimą. „Sensorinių skaitymų“ edukacijų eigą sudaro trys dalys – istorijos skaitymas pasitelkiant pojūčius, praktinė užduotis pagal knygos tekstą, žaidimai ir diskusija su tėvais, globėjais ar auklėtojais. Užsiėmimo metu vaikams atsiveria knygų skaitymo malonumas, plečiamas vaikų pažinimo akiratis, turtinamas žodynas, lavinami sensoriniai pojūčiai ir gerinami bendravimo įgūdžiai. Pastebėjome, kad skaitytojų tėveliai, vaikų lopšelių - darželių auklėtojai labai domisi sensoriniais užsiėmimais ir noriai registruojasi dalyvauti kartu su vaikais. Sensorinių skaitymų edukacijas vykdėme pagal Nicola Kinnear knygą „Kaip kiškis mokėsi drąsos“ bei Eduardo Mieželaičio knygą „Zuikis Puikis“. Per metus vyko daugiau nei 7 sensorinių skaitymų užsiėmimai.

Vasario 24 d. Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus bibliotekininkės Vilniaus knygų mugėje „Vaizdas kaip tekstas“ Bibliotekų erdvės Panevėžio regiono bibliotekų stende lankytojams pristatė pasakojimo edukaciją pagal Ievos Babilaitės bežodę knygą „(Ne)vienas“, kuriai edukacinių priemonių rinkinį sukūrė menininkė Neringa Minkevičienė.

Organizuoti edukaciniai užsiėmimai „Pažinkime neregimą pasaulį“. Skirtingomis valandomis vyko du renginiai. Edukacinės programos iniciatorė Eglė Jokužytė (VšĮ „Verslas ar menas“ vadovė, leidėja) – turinti ilgametę neformaliojo vaikų švietimo patirtį ir įgyvendinanti socialinius projektus su reginčiais ir neregiais. Jos leidžiamos knygos reginčiųjų ir Brailio raštu turi socialinį edukacinį poveikį vaikams bei įvertintos nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. 2019 m. „Geriausias vaiko draugas“, NVO; 2017 m. „Socialinio verslo lyderė“, LR Ūkio ministerija, 2016 m. Nacionalinės lygybės ir įvairovės „Metų proveržio“ apdovanojimas už regos negalią turinčių ir matančių žmonių suartinimą jaučiant knygas ir kt. Užsiėmimo, kurį vedė du skaitovai – regintysis ir

neregys, dalyviai turėjo išskirtinę progą susipažinti su unikaliomis knygomis, kurios skaitomos keturiais pojūčiais: rega, lytėjimu, klausa ir uosle. Eglė Jokužytė papasakojo, kaip neregiai kūrė kvapus reginčiųjų ir Brailio raštu išleistoms knygoms „Užsimerk“ (sudarytoja Eglė Jokužytė), kaip jaunasis neregys menininkas kūrė iliustracijas Viktoro Miliūno knygai „Neringa ir Naglis“, pristatė Sigitos Poškaus knygą „Baltijos valdovė“. Pasitelkdami skirtingus pojūčius, mokiniai atliko įvairias užduotis, susipažino su Brailio raštu ir pabandė suvokti iškiliąsias iliustracijas taip, kaip tai daro neregiai. Didelį įspūdį vaikams paliko pažintis su VŠĮ „Verslas ar menas“ kolektyvo nariu Grigu Sakaliu, kuris padėjo vaikams suprasti, kokia pagalba dažniausiai neregams reikalinga, sužinoti, kaip jiems sekasi tvarkytis su kasdienėmis užduotimis, siekti savo svajonių

➤ **Kiti renginiai.**

Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginių programą papuošė susitikimas su vaikų rašytoja, knygos „Kukū iš pašto dėžutės“ autore Alvile Rimaite. Bibliotekoje vyko edukacija – knygų dirbtuvės „Kuriame knygos dioramą“ ir knygos personažo KUKŪ kūrimas. Autorė vaikams papasakojo apie savo knygas, atsakinėjo į smalsių vaikų klausimus ir pakvietė visus kurti knygos dioramas. Pasak rašytojos, knygos diorama – tai tarsi miniatiūrinis pasaulis dėžutėje. O joje telpa viskas, kas mus supa ir ką sukuria vaikų vaizduotė. Vaikai aktyviai įsitraukė į kūrybinį procesą. Mokinių sukurti darbai Nacionalinės bibliotekų savaitės metu eksponuojami Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus Katinų svetainėje.

Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus Katinų svetainėje vyko kraštiečių, vaikų rašytojos, humanitarinių mokslų daktarės, Nukryžiuotojo Kristaus kongregacijos vienuolės ses. Rimos Malickaitės knygos „Dvi karalienės“ pristatymas. Tai jau antroji autorės knyga vaikams (pirmoji knyga „Mėlynas apsiaustas“ 2018 m.). Drauge su rašytoja atvyko ir šios knygos iliustratorė Marija Smirnovaitė. Mažiesiems skaitytojams buvo smalsu sužinoti, kaip yra sugalvojamos istorijos ir personažai.

Obuolinių šventės metu Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius pakvietė Vyskupo skvere gausiai susirinkusius vaikučius su tėveliais išspręsti painią obuolių bylą ir sudalyvauti detektyve „Surask obuolį! Nepaprasta kelionė“. Mažieji detektyvai atidžiai sekė obuolių pėdsakais.

Popietę „Užgavėnių linksmybės“ pradėjo pažintimi apie paskutinės žiemos šventės tradicijas, papročius, apeigas, ritualus. Vaikai sužinojo, kokie yra pagrindiniai šios šventės elementai, Rytų Aukštaitijoje dažniausiai kuriami personažai, klausėsi pasakojimo apie Gavėną, kurį vaizdinga kalba aprašė Juozas Tumas-Vaižgantas.

Anykščių Bibliotekos salėje vyko įspūdinga šventė vaikams. Pageidaujančių dalyvauti renginyje buvo tiek daug, kad net teko organizuoti du pasirodymus. Teatro vaikams „Pradžią“ aktoriai Paulė Giniotaitė ir Leonas Milius visus kvietė patirti interaktyvų, muzikalų ir vietoje užsisėdėti neleidusį teatro nuotyki. Jaunieji žiūrovai turėjo galimybę prisiliesti prie teatro pasaulio,

patys tapdami nuotaikingo pasirodymo dalimi ir įsitraukdami į muzika skambantį, žaisti kviečiantį, įdomiausią pasaką realybe akimirkai paverčiantį teatrinį pasirodymą „Kelionė į pasaulio kraštą“. Pasirodymo metu aktorių duetas sekė nuoširdžią pasaką apie mažytį ančiuką Mažylį, kuris labai norėjo sužinoti, kurgi teka upė.

Bibliotekos salėje mažuosius lankytojus bibliotekininkės pakvietė rašyti laiškus draugams iš Molėtų bibliotekos. Trečiokai ranka rašytuose savo laiškuose domėjosi, kaip sekasi jų bendraamžiams skaitytojams, ką jie mėgsta veikti laisvalaikio, ar daug skaito knygų, kokią mokyklą lanko. Papasakojo ir apie save.

Patys mažiausi Bibliotekos lankytojai – miesto lopšelių-darželių auklėtiniai. Daug susitikimų vyko su mažaisiais bičiuliais: edukacinės pamokėlės, Pukio Kutulio knygų lagamino pristatymai, pasakojimo edukacijos, sensoriniai skaitymai, naujų knygelių aptarimai, knygų rekordai, pasakų skaitymai ir kt. Metų eigoje, ne vieną kartą, Bibliotekoje lankėsi vaikų lopšelio-darželio „Eglutė“ ir „Spindulėlis“ auklėtiniai. Rečiau renginiuose lankėsi lopšelio-darželio „Žiogelis“ ir „Žilvitis“ vaikai. Aktyvūs Bibliotekos renginių lankytojai A. Baranausko pagrindinės mokyklos bei A. Vienuolio progimnazijos mokiniai. Jie aktyviai dalyvavo susitikimuose su vaikų rašytojais, knygų pristatymuose, literatūrinėse popietėse, valandėlėse, edukacinių programų veiklose, teatro pasirodymuose ir pan. Svarbu tai, kad daugelis organizuotų renginių vyko netradicinėje aplinkoje ir sulaukė didelio tiek vaikų, tiek jų artimųjų susidomėjimo. Juk visa kas nauja ir dar nepatirta vaikus traukia ir žavi. O tai leidžia labiau susikaupti, įsijausti į aplinką ir atsiskleisti.

Metų eigoje buvo organizuotos pažintinės ekskursijos po Anykščių L. ir S. Didžiulių viešąją biblioteką.

Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus lankytojai – tikrieji mūsų draugai. Džiaugiamės jog draugystės ratas kiekvienais metais vis labiau plečiasi. Ypatingai džiugina tai, kad Bibliotekos skaitytojų būrį gausiau papildo jaunųjų skaitytojų mamytės, tėveliai, močiutės, seneliai ar kiti jiems artimi žmonės. Juk abipusė bibliotekininkų ir skaitytojų draugystė teikia abipusę naudą. Įdomiai apie bičiulystę yra pasakęs rašytojas K. Džibranas: „Vieni esame lyg rašalas. Kiti – lyg popierius. Ir jei ne vienų juodumas, kiti būtume nebyliai. Ir jei ne vienų baltumas, kiti būtume akli“.

➤ **Dalyvavimas projektuose, programose.**

Užsimezgusi šilta kūrybinė bičiulystė tarp dviejų vaikų knygos propaguotojų kolektyvų: Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos skyriaus ir Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus, tęsėsi visus metus. Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąją biblioteką ir toliau tęsėme iniciatyvos „Biblioteka visiems“ veiklas. Taip pat, įkūrėme sensorinę „Penki pojūčiai“ erdvę, kurią paskolino Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Skaitytojams teikėme paslaugą – „Sensoriniai skaitymai“.

2022 m. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka baigė įgyvendinti Nordic Culture Point finansuojamą projektą „Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms“. Projektas skirtas plėtoti šiuolaikinį pasakojimo meną Lietuvoje ir partnerių iš Švedijos bei Norvegijos pagalba sukurti pasakojimo meno ir metodo taikymo modelį Lietuvos bibliotekoms, išbandyti ir įveiklinti jį kaip naują edukacinę paslaugą įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojams. Jau metų pradžioje skyriaus bibliotekininkai sėkmingai išbandė praėjusiais metais išmokus pasakojimo metodus ir skaitytojams metų eigoje entuziastingai vedė pasakojimo edukacijas. Bibliotekininkai vyko į Vilniaus knygų mugę 2022 ir ten vedė pasakojimo edukacijas. Čia pirmą kartą buvo naudojamas, ilgai lauktas, pasakojimo programos pagal Ievos Babilaitės bežodę knygą „(Ne) vienas“ išpūdingas edukacinis rinkinys (stiklo kortelės, saulė pasiūta iš medžiagos, iš siūlų pagamintas šuniukas ir kitos priemonės), kurį sukūrė menininkė Neringa Minkevičienė.

Jau metų pradžioje Biblioteka aktyviai įsitraukė į Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų finansuojamo projekto „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“ etapą. Rūpinomės ir tarėmės dėl mūsų Bibliotekos teritorijoje numatomo knygomato įrengimo ir pastatymo lokacijos vietos, nes knygomato pagalba vyks knygų kolekcijos judėjimas – knygų išdavimas, kurias užsisakys 5–8 klasių moksleiviai, dalyvaujantys skaitymo skatinimo žaidime. Todėl labai svarbu, kad parinkta lokacija būtų patogi tiek tikslinei auditorijai – moksleiviams, tiek Bibliotekai (reikės vykdyti knygų įdėjimą/išėmimą). Projekto vykdytojams siuntėme knygomato įrengimo planuojamos vietovės google map koordinatas – nuotraukas su pažymėta vietove. Lapkričio mėnesį skyriaus darbuotojai (edukatoriai) buvo kviečiami dalyvauti šio PAVB projekto pristatyme bei 5 edukacijų su metodika praktiniuose užsiėmimuose. Buvo pristatytos 5 virtualaus žaidimo „Draugoteka“ edukacijos, kur vienos edukacijos metu mokiniai (dalyviai) susipažins su vienu iš penkių (Saulė, Klaudija, Elisas, Jonas ir Luna) herojų bei jų gyvenimo istorijomis. Atlikdami kūrybines užduotis edukacijų dalyviai turės iš gautų herojaus savybių kurti pasakojimus, koliažus, dirbti komandomis.

Vasaros atostogų metu dalyvavome jau septintame skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“. Skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“ dalyvauti buvo kviečiami ir skaitytojai, turintys regos negalią, autizmo spektro sutrikimų, disleksiją ar panašių sunkumų, dėl kurių jie negali skaityti spausdinto teksto. Virtuali biblioteka ELVIS (elvislab.lt), kurioje saugoma daugiau nei 14 000 pavadinimų leidinių buvo skirta tiems, kas negali skaityti įprastai. „Įkvėpk knygų magijos!“, – ragina skaitymo akcija „Vasara su knyga 2022“. Šį projektą organizuoja Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio apskričių viešosios bibliotekos ir Lietuvos aklyjų biblioteka drauge su Lietuvos

savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, prie kurių šiemet prisijungė iniciatyvos ambasadorė Jurga Šeduikytė.

Biblioteka kartu su Kijevo leidykla Baltija-Druk <http://www.baltia.com.ua/> vykde tarptautinį projektą „Ukrainos Naujoji mokykla. Mokytojų pažangos skatinimas diegiant naujoviškas vaikų kompetencijų ugdymo patirtis“. Projekto tikslas – skatinti Ukrainos mokytojų ir bibliotekininkų pažangą, diegiant naujoviškas vaikų kompetencijų neformalaus švietimo patirtis, išmokyti Ukrainos regionų, įskaitant Donecko ir Lugansko sričių mokytojus ir bibliotekininkus kūrybingai ir iniciatyviai mokyti ir lavinti vaikų pilietiškumo, socialines ir kitas kompetencijas, naudojant netradicines erdves ir šiuolaikinius leidinius (knygas), tokiu būdu prisidėti prie Ukrainos Naujosios mokyklos kūrimo koncepcijos įgyvendinimo. Ukrainos mokytojai ir bibliotekininkai įgis naujų praktinių žinių, kurias galės panaudoti savo praktinėje profesinėje veikloje mokydami vaikus pilietiškumo ir kitų kompetencijų. Bibliotekininkės aktyviai prisidėjo vykdant šį projektą. Edukacinės programos „Krosnies pasakos“ užsiėmimas buvo filmuojamas ir vėliau demonstruojamas projekto mokymo seminaruose, kuriuose vyko diskusijos ir dalijimasis praktinėmis patirtimis su Ukrainos regionų mokytojais bei bibliotekininkais. Mums taip pat buvo naudinga ir įdomu sužinoti apie Ukrainos bibliotekų veiklą, darbą su vaikais ir paaugliais bei naudojamas naujas veiklos formas ir galimybes.

Graži partnerystė mūsų skyrių sieja su Ignalinos rajono viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriumi. Ignaliniečiams įgyvendinant projektą „Būkime pažįstami-2“, kuris yra dalinai finansuojamas iš LTKT Tolygios kultūrinės raidos Utenos regiono programos, tarp Anykščių, Utenos, Molėtų, Zarasų ir Ignalinos bibliotekų vyko bibliotekininkų, dirbančių su vaikais ir jų skaitytojų susitikimai. Projekto tikslas – apjungti ir įtraukti 7–12 metų Utenos regione nuolatos gyvenančius ir nuo karo Ukrainoje pabėgusius, prieglobstį regione radusius vaikus, o projekto veiklas nukreipti į tautinės savimonės ugdymą, pagarbos kultūrų įvairovei skatinimą, teigiamą tarpusavio ryšį, bendruomeniškumą, supažindinimą su istorija, tradicijomis, amatais, papročiais, kulinariniu paveldu. Projekto veiklos formuos teigiamą požiūrį į etninės kultūros vertybes, jų puoselėjimą, sklaidą ir populiarinimą. Etninės kultūros pažinimo priemonėmis skatinti Utenos regiono vaikų skaitymo įgūdžių ugdymą, didinti, turtinti skaitymo kultūrą, plėtoti bendradarbiavimą tarp regiono bibliotekų. Projekto vykdymo metu mūsų Bibliotekos skaitytojai turėjo galimybę susitikti su mažaisiais skaitytojais iš Ignalinos ir kartu leisti į nuotykių kupiną kelionę Anykščiuose. Drauge aplankė Arklio ir Siauruko muziejų, kartu žaidė senovinius žaidimus, pramogavo lauko žaidimų aikštelėje, glostė tikrą arklį, pamatė senovinius automobilius, motociklus, keliavo siaurojo geležinkelio riedmenimis. Daug įspūdžių mūsų skaitytojai patyrė viešėdami Ignalinos bibliotekoje. Kartu su Utenos, Molėtų, Zarasų, Visagino ir Ignalinos bibliotekų mažaisiais skaitytojais jėgas išbandė dalyvaudami „Etnožaidynėse“. Kartu žaidė senovinius stalo žaidimus, bandė ir aktyvius lietuvių liaudies žaidimus, pasivaržė Just Dance šokių konkurse, darėsi šuniukus iš balionų, žaidė

lauko žaidimus. Projekto veiklos jauniems skaitytojams padėjo ne tik susipažinti, bet ir skatino geriau pažinti senąsias tradicijas, įtraukė juos į etnines veiklas, leido pajusti, kad etninė kultūra gyvuoja šiandien, kad ji nėra tik muziejus.

Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius su džiaugsmu prisijungė ir prie kito Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vykdomo projekto „Pasakų terapija“ veiklą. Projektas skirtas aktualizuoti harmoningos ir pozityvios asmenybės kūrybiškumo ugdymą, saviraiškos galimybes, skaitymo skatinimą Ignalinos, Utenos, Anykščių, Molėtų, Zarasų rajonų 5–10 vaikams. Profesionalių aktorių sukurtas ir bibliotekose pristatytas edukacinių programų turinys praplėš projekto tikslinės grupės pasaulėžiūrą, skatins pozityvios, daugialypės ir harmoningos asmenybės vystymą, stiprins tarpinstitucinio bendradarbiavimo ryšius, regioninę partnerystę. Visą lapkričio mėnesį dalyvavome kolegų ignalinių iniciuotoje bičiuliskoje bibliotekų skaitymo skatinimo akcijoje „Aš turiu tave, tu turi mane“. Šio projekto metu bibliotekininkai turėjo galimybę dalyvauti lektorės Viktorijos Grigorjevės (psichologė, apmokymų, vebinaro autorė) nuotoliniame seminare-mokymuose „Pasakų terapija – prasmingas pasakų pasaulis“, kuriuose buvo pristatyti pasakų terapijos metodai vaikų kalbėjimo ir skaitymo skatinimo procese, suaugusiojo vaidmuo formuojant vaiko susidomėjimą knygų skaitymu, pasakų terapijos metodų pritaikymas bet kokiam literatūros žanrui (ne tik pasakoms), skatinant skaitymo kultūros populiarinimą.

Gražus ir partneriškas bendradarbiavimas su Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo skyriumi. Džiaugiamės kvietimu ir galimybe gegužės mėnesį dalyvauti skaitymo skatinimo programos projekto „Keliojanti skaityklėlė – V“ atidarymo šventėje, kur buvo pristatytos septynios stotelės ir jose vykiančios veiklos. Skaityklėlė keliavo po įdomias vietas, pristatė vaikų rašytojus. Džiugu, kad viena iš stotelių pasirinkta ir mūsų Biblioteka. Todėl, birželio mėnesio pabaigoje mažuosius anykštėnus ir visus kitus smalsius skaitytojus bei jų tėvelius kvietėme į lėlių teatro „ČIZ“ spektaklį – žaidimą „Kur aš jį mačiau?“, vykusį Bibliotekos lauko terasoje. Daug smagių teatro akimirkų, interaktyvų skaitymą bei kūrybines dirbtuvėles mažiesiems bibliotekos bičiuliams padovanojo Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo skyrius bei Rokiškio kultūros centro Priemiesčio padalinio Bajoruose lėlių teatras „ČIZ“.

Graži ir prasminga jaunųjų regiono bibliotekų bičiulių draugystė džiugina ir stiprina, praturtina ir suartina visus tuos, kurie myli knygas, mėgsta skaityti ir žino, kad biblioteka yra puiki laisvalaikio leidimo erdvė. Svarbu, kad vykdant projektus pavyko įtraukti nuo karo Ukrainoje pabėgusius, prieglobstį regione radusius vaikus, o projekto veiklas nukreipti į tautinės savimonės ugdymą, pagarbos kultūrų įvairovei skatinimą, teigiamą tarpusavio ryšį, bendruomeniškumą, supažindinimą su istorija, tradicijomis, amatais, papročiais, kulinariniu paveldu.

Dalyvavome Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos bei Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Spindulėlis“ vykdomų projektų veiklose.

➤ **Renginiai vaikams filialuose.**

Andrioniškio filiale vaikams organizuoti 9 renginiai. Didelio susidomėjimo sulaukė viktorinos Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, Knygnešio dienai paminėti; žaidimai – „L. ir S. Didžiulių lobis“, kurio metu mokiniai į pateiktus klausimus ieškojo atsakymų knygoje, taip ieškodami paslėpto loby sužinojo bibliotekos vardo kilmės istoriją. Vaikams patiko P. Šorio paroda „Žodynėlis“. Parodoje eksponuoti menininko kartu su dukrele Vakare sukurti darbai. Parodos atidarymo metu autorius pakvietė pažaisti muzikinius žaidimus su afrikietiškais būgneliais. Ažuožerių filiale aktyviai dirbama su vaikais: organizuotos įvairios tradicinių amatų dirbtuvės – juostų pynimas, žvakių liejimas, margučių marginimas ir kt. Ažuožerių biblioteka bendradarbiauja su Ažuožerių moterų klubu ir kartu vykdo projektą „Mes augame“. Vieną kartą per mėnesį programos dalyviams biblioteka daro kūrybinius užsiėmimus. Labiausia vaikams patinka maisto gaminimo edukacinės popietės. Budrių filiale vaikai įtraukiami į šventes kartu su kitomis amžiaus grupėmis. Išskirtiniai renginiai kurie sutraukia daugiausiai vaikų, tai „Dviratininkų gudruolių žygis“ ir „Žvėrelių Naujieji metai“. Per metus filiale organizuotos 5 vaikų piešinių parodos. Filiale aktyviai veikia jaunimo klubas „Atžalynas“. Kuria vaidinimus ir dalyvauja šventėse bei rengia skaitymo konkursus. Burbiškio filiale vaikams labiausiai įsiminė rudeniška paroda „Klevo rožės“. Mažieji skaitytojai patys paruošė šią parodą iš surinktų rudeninių lapų. Filiale vaikams organizuojamos popietės, teminės valandėlės, susitikimai, edukaciniai užsiėmimai, parodos. Vaikams labai patiko Užgavėnių, Joninių bei Žolinių šventės. Debeikių filiale organizuota įvairių edukacinių renginių: „Trispalvis laisvės paukštis“, „Augu su knyga – paslaptinga skrynia“, „Belaukiant Kalėdų“, „Kalėdiniai atvirukai“ ir kt. Edukacinės popietės iš ciklo „Knygelės laukia tavęs ieškok jos“ su priešmokyklinio ugdymo grupės vaikais vyko kiekvieną savaitę. Debeikių biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su Debeikių vaikų darželiu ir Debeikių pagrindine mokykla, kuri deja, nuo rugsėjo 1 d. tapo pradine. Džiugu, kad mokytojos su mokinukais ir darželio auklėtojos su mažaisiais skaitytojais, aktyviai lanko įvairias parodas ir renginius. Bibliotekoje išlieka populiarus internetas tarp vaikų. Elmininkų filiale vaikams organizuotos 7 parodos skirtos rašytojų jubiliejams bei teminės. Organizuotas renginys „Tarptautinė knygos diena ir akmenukų istorijos“, aptarta A. Jurašiaus knyga „Akmenukų pasakos“, vaikai sugalvoja savo akmenukui istoriją ir jį dekoravo. Velykų proga organizuotas edukacinis užsiėmimas, kurio metu dekoruoti moliniai kiaušiniai. Į svečius pakviesta Leliūnų filialo bibliotekininkė Birutė Ražanskienė pamokė knygų lankstymo meno. Kavarsko miesto biblioteka vykdė daug edukacinių veiklų, kuriose dalyvavo įvairaus amžiaus bibliotekos lankytojai. Vasarą dekoravo puodelius, kūrė piešinius iš augalinės kilmės medžiagų, gamino arbatą, arbatos gaminimo dirbtuvėse, lipdė natūralias bičių vaško žvakes. Prasidėjus žiemai gamino paukščiams maistą, o metus pabaigė su Kalėdinio

vainiko dirbtuvėmis. Dauguma renginių vaikams organizuojami bendradarbiaujant su Kavarsko mokykla. Dažnai mokytojos prašo papildyti pamokos turinį veikla bibliotekoje. 2022 m. vaikams buvo suorganizuoti 26 žodiniai renginiai. Kuniškių filiale organizuota jau tradicine tapusi edukacinė pamoka „Mano gražiausias margutis“. Etnografė Regina Stumbrienė moko vašku marginti kiaušinius, norinčių išmokyti šio kruopštaus, įdomaus ir tradicijomis bei tautiškumu spinduliuojančio meno susirenka pilna biblioteka. Šioje edukacijoje kiekvienas, net ir pats mažiausias nusimargina ne vieną margutį. Kurklių filiale jauniems skaitytojams vyko edukacinis užsiėmimas „Prakalbintas popierius“, K. Kasparavičiaus knygutės „Trys tinginiai“ pristatymas, viktorina „Saugaus interneto diena“, eilėraščių konkursas „Kovo 11-oji kiekvieno mūsų širdyje“ bei garsiniai skaitymai ikimokyklinukams, popietė „Riedėk, marguti, riedėk“ ir popietė „Mes bibliotekos ateitis“. Leliūnų filiale Nacionaliniai bibliotekų savaitėi vaikams surengta spaudinių paroda „Knygos jubilatės“ ir edukacinė popietė „Atgimusi knyga“. Jau kelinti metai biblioteka dalyvauja Šiaurės šalių bibliotekų savaitėje. Šios savaitės metu vyko skaitymo popietės, edukacijos, parodos. Vaikams parengtos spaudinių parodos „Vasaros atostogos su knyga“, „Mamulė MŪ kviečia skaityti“, vaikų piešinių parodos. Rubikių filiale vaikams parengtos spaudinių parodos „Kur gyvena Troliai Mumiai“, „Smagu skaityti vasara“, vaikų piešinių paroda „Vaikystės spalvos“. Vyko edukacinės-skaitymo popietės. Bibliotekoje stengiamasi suorganizuoti daugiau edukacinio, žaidimo pobūdžio renginių vaikams. Mačionių filialo mažiesiems lankytojams patinka pasakų sekimo popietės, spalvinimo valandėlės kartu su tėveliais, bibliotekininke. Raguvėlės biblioteką aplankė Troškūnų K. Inčiūros gimnazijos Raguvėlės skyriaus ikimokyklinės ugdymo grupės vaikai. Mažieji bibliotekos lankytojai susipažino su biblioteka, jiems skirtomis knygomis, bibliotekos taisyklėmis. Popietę bibliotekoje smagiai leido lankstydami iš popieriaus. Vyresniems vaikas bibliotekininkė surengė Vytauto Račicko kūrybos apžvalgą. Skiemonių filialo darbuotoja organizavo rašytojui V. Račickui, kuris minėjo 70-ąjį jubiliejų, bibliotekoje parodą „Įsipareigojęs rašyti tik vaikams“. Taip pat, parodas pasaulinei gyvūnų dienai „Mūsų mažieji draugai visada šalia“, rašytojai A. Lindgren „Žaismingų personažų kūrėja“ ir kt. Edukacinėje popietėje „Skirtukas – knygelės draugas“ su mažaisiais lankytojais gamino skirtukus. Vaikų gynimo dienai paminėti organizuota popietė, kurioje daugybė įvairių linksmų žaidimų, galvosūkių, mįslių minimas, piešimas ant asfalto. Patys mažiausi lankytojai, kurie ateina dar tik vedini tėvelių, taip pat turėjo ką veikti bibliotekoje – jiems organizuotos piešimo popietės. Staškūniškio filiale jauniems skaitytojams organizuotos popietės Knygnešio dienos, Tarptautinei vaikiškos knygos, Žemės dienos paminėti. Šerių filialo bibliotekininkė renginius organizuoja kartu su vietos bendruomene. Bibliotekos jauniems lankytojams organizavo stalo žaidimą-viktoriną „Mano kraštas“, Šv. Velykų proga – margučių ridenimo varžybas, Tarptautinei vaikų gynimo dienai paminėti piešimo konkursą, akciją gyvūnų gerovės metams paminėti ir kt. Svėdasų filialo bibliotekininkės pasikvietė iš Utenos „Kindermusik“ mokytoją, kuri kartą per savaitę mokė mažuosius muzikos.

Dalyvauta „Atverk duris vasarai“ veiklose su mišraus amžiaus vaikais, pavyko surengti tradicinį „Moliūgiadienį“, mažiesiems surengtos žvakių liejimo dirbtuvėlės. Vasarą įvyko įdomus susitikimas su senosios fotografijos atstovu, devintą dešimtį perkopusiu svėdasiškiu Vladu Žvirbliu. Svečias demonstravo vaikams fotoaparatus, rodė nuotraukas. Įvyko nepakartojama senosios ir jaunosios kartų jungtis. Svirnų filiale organizuotos mažųjų bibliotekos lankytojų piešinių parodos „Mano tėtis – mano herojus“ ir „Geriausias mano draugas“ (skirta gyvūnų gerovės metams) ir spaudinių parodos „Šalis kurioje gimiau“, „Knygelė prieš miegą“ (skirta Tarptautinei vaikiškos knygos dienai) ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitei skirta paroda „A. Lindgren pasaulis – 115“. Vyko skaitymo skatinimo popietės, dalyvavo akcijoje „Vasara su knyga“. Linksmi paminėjo Žolinę ir edukacinių dirbtuvių metu kūrė dekoracijas įvairioms metų šventėms, puošė Kalėdinę eglutę, ruošėsi pavasario šventei – Velykoms, gamino žibintus iš moliūgų. Nuo 2022-ųjų rugsėjo nebeatvėrė durų Traupio pagrindinė mokykla. Įstaiga uždaryta dėl mažėjančio mokinių skaičiaus ir naujų Švietimo ministerijos reformų. Tai didelė netektis ir Traupio bibliotekai, kuri įsikūrusi mokyklos patalpose, kur vaikai dalį laisvalaikio leisdavo bibliotekoje, buvo aktyvūs skaitytojai ir renginių dalyviai. Bibliotekoje didelis dėmesys skiriamas vaikų priartinimui prie knygos ir bibliotekos: vyksta knygų skaitymo konkursai, akcijos, knygų aptarimai, garsiniai skaitymai, teminės popietės ir kitos veiklos. Vaikai dalyvavo renginiuose, skirtuose Ievos Simonaitytės metams, Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei, Metų knygos rinkimuose, akcijoje „Lietuva skaito“. Parengtos literatūros parodos ir žodiniai renginiai, skirti rašytojų jubiliejams, žymioms datoms paminėti, gamtos, kalbos temomis, kraštotyros. Vaikams labai patiko Pasakų senelio viešnagė bibliotekoje. Prisiminti kas yra svarbu kiekvienam lietuviui ir kuo turėtume didžiuotis, Traupio biblioteka sukvietė mokyklos bendruomenę į viktoriną „Vardan tos Lietuvos“, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės dienai paminėti. Vaikai rinko Metų knygą, dalyvavo akcijoje „Lietuva skaito“, botanikos sode garsiai skaitydami V. Račicko kūrybą ir atlikdami kūrybines užduotas, susipažino su A. Lindgren kūryba popietėje „Vaikų širdžių karalienė – Astrida Lindgren“, parodai „Skaitau knygą ir piešiu“ teptuku kūrė mėgstamus knygų personažus, paminėjo B. Brazdžionio jubiliejų, garsiai skaitydami „Meškiuką Rudnosiuką“. Troškūnų miesto bibliotekos darbuotojos bendrauja ir bendradarbiauja su Troškūnų miesto vaikų darželiu, Troškūnų K. Inčiūros gimnazija. Mažiesiems vaikams organizavo Užgavėnių šventę. Kartu su Anykščių rajono Socialinių paslaugų centro socialinėmis darbuotojomis Troškūnų seniūnijoje pakvietė vaikus į akciją „Tik būdami kartu esame stiprūs“, organizavo edukaciją ir piešinių parodą „Meilę Lietuvai galima nupiešti“, piešimo pamokėlę „Tau, mano Mama“, edukacijas Tarptautinei pagyvenusių žmonių dienai „Šilumos ir dėmesio akimirka Troškūnų senjorams“ ir Kalėdoms „Kalėdų šiluma kitiems“. Viešintų filialo bibliotekininkė yra Viešintų bendruomenės ir mokyklos projektų partneris. Filiale veikia lėlių teatriukas „Viešintukas“, o pasiūtos lėlės naudojamos pailustruoti garsinius skaitymus.

4.8. Filialo Istorijų dvarelis veikla

2020 m. gegužės 29 d. duris atvėrė naujasis Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos filialas „Istorijų dvarelis“. Naujasis filialas pagal savo nuostatus neatlieka visų filialui būdingų funkcijų, todėl jis Viešajai bibliotekai priskirtas kaip paslaugų punktas. 2019 m. naujai rekonstruotą seniausią Anykščių miesto mūrinį pastatą Anykščių rajono savivaldybė perdavė Anykščių L. ir S. Didžiulių viešajai bibliotekai, kuris pritaikytas vaikų ir paauglių neformaliai ugdymui. Istorijų dvarelis, tai edukacinė erdvė, kurios pagrindinis akcentas – interaktyvi istorijos ir literatūros pažinimo ekspozicija, skirta aktyviam, įtraukiančiam, žaidybiniais elementais pagrįstam edukacijos procesui.

- Pagrindinės Istorijų dvarelis veiklos kryptys:
 - ✓ Vaikų, jaunimo ir šeimų poreikių bei lūkesčius atitinkančių patrauklių, interaktyvių edukacinių – pažintinių paslaugų užtikrinimas;
 - ✓ Kultūros, literatūros, istorijos raidą ir etninę kultūrą atspindinčių naujų edukacinių programų kūrimas, esamų pildymas;
 - ✓ Skaitymo skatinimo populiarinimas pasitelkiant tradicines ir netradicines darbo formas ir naujausias informacines technologijas;
 - ✓ Aktualių vaikams, jaunimui ir šeimoms kultūros ir švietimo renginių organizavimas;
 - ✓ Bendradarbiavimo ryšių su vietos, respublikos ir užsienio partneriais plėtojimas: bendrų projektų rengimas, pristatymų organizavimas, dalyvavimas vietos ir tarptautinėse savanoriškos veiklos programose;
 - ✓ Dvišalio ir daugiašalio kultūrinio bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas.

Istorijų dvarelis – edukacinė erdvė vaikams, šeimoms, bei kiekvienam besidominčiam literatūra, istorija, bei turiningu laisvalaikiu. Lankytojai čia veikia ne kaip pasyvūs klausytojai, o kaip aktyvūs dalyviai galintys liesti ir patirti visus eksponatus. Minimalistinė ekspozicijos estetika padeda subtiliai ir originaliai perteikti dvarelis istorijas, neužgožia restauruotų paveldo erdvių ir komunikuoja šiuolaikinį požiūrį į vaikystę – pasitikėjimą augančiu žmogumi, jo estetiniu skoniu. Interaktyvi ekspozicija padalinta į penkias temines erdves:

- Anykščių salėje unikalia infografikos siena pristatoma Anykščių istorija, vietinės legendos pateikiamos milžiniškoje atsegamoje knygoje, vaikų pramogai sukurtos „kaukės“ – istorinių galvos apdangalų iliustracijos ant organinio stiklo lakštų, garso kubuose kviečiama klausytis vietine tarpe pasakojamos dvarelis legendos.
- Dvarelis salė – istorinių nuotraukų ir šiuolaikinių interaktyvių objektų ekspozicija kviečianti susipažinti su dvarelis ir jame veikusių institucijų istorija. Magnetinės dėlionės siena skirta žaisti žmogaus dydžio „popierinėmis“ magnetinėmis lėlėmis – rengti jas istoriniais kostiumais.

- Rašytojų palėpė – unikali erdvė, kurioje žymiausi Anykščių krašto klasikai (A. Baranauskas, A. Vienuolis, J. Biliūnas ir kiti) pristatomi specialaus dizaino krėsmais, atskleidžiančiais buvusias kūrėjų profesijas. Sienų dekoras – rašytojų portretai, sukurti specialiai vaikų auditorijai – čia jie merkia akį, rodo liežuvį, šypsosi ir stebisi.
- Palėpėje esančioje „Šilelio erdvėje garsais ir kvapais atkurama „Anykščių šilelio“ atmosfera.
- Paslaptlingiausia – rūšio erdvė. Nusileidus mūro laiptais, žvelgiant pro skylutę sunkiose rūšio duryse galima išvysti „tikrą“ dvarelį šeimininkės vaiduoklį – audiovizualinę instaliaciją.
- **2022 m. organizuoti renginiai.**

2022 m. Istorijų dvarelyje ir jo organizuotose veiklose bei renginiuose fiziškai apsilankė 4 234 lankytojai. Iš jų 2 911 vaikai iki 14 metų. 2022 m. įvyko 32 renginiai, 1 paroda, 1 spektaklis, 1 festivalis su 40 profesionalių menininkų ir jų veiklomis. Įvyko 15 vaikų gimtadienių, 106 ekskursijos ir 35 edukacinės programos – visos vyko Istorijų dvarelyje, nuotoliniu 2022 m. nebuvo.

- Vasario–gegužės mėn. įvyko 7 gimtadieniai – šventinės edukacijos. Pagal dalyvių amžių ir poreikius buvo pritaikytos Istorijų dvarelį edukacinės programos – interaktyvi ekskursija „Anykščių istorijų lobynas“, „Pabėgimas iš Okuličiūtės rūšio“ ir nauja edukacija „Istorijų dvarelį žemėlapis“. Vaikų amžius buvo nuo 4 m. iki 12 m.
- Balandžio 19–24 d. vyko pavasario stovykla „Aš kūrėjas“. 4 d. mažieji kūrėjai aktyviai dalyvavo naujose kūrybiškose veiklose. Stovyklą pradėjome susipažinimu su Istorijų dvareliu ir paroda „Būtybių tyrinėtojos kabinetas“. Vėliau per įvairius žaidimus ir kūrybinius užsiėmimus kūrė istorijas. Savo istorijas liejo akvarele su menininke Živile Kairyte – Kudla Kudla. Aplankė keramikę Ramūnę Pranckevičiūtę, kuri supažindino stovyklautojus su molio kūryba. Kartu su menininke Rasa Strumiliene kūrė savo laimės dėžutes. Su gamtos mylėtoju ir mūsų žygio vedliu Rolandu Lančicku leidosi į 13 km žygį link Punktuko brolio. Paskutinę dieną mažieji kūrėjai stebėjo Lėlių teatro spektaklį ir patys aktyviai kūrė, vaidino.
- Gegužės 13 d. „Teatras P“ pristatė savo pirmąją poezijos vyksmą vaikams – „Vakaras V“! Aktoriai Balys Ivanauskas ir Artūras Dubaka, pasitelkdami lietuvių poetų ir rašytojų Sigitos Gedos, Mariaus Marcinkevičiaus, Daivos Čepauskaitės bei Vainiaus Bako poeziją, ją žaismingai verčia dainomis, praturtindami interaktyviais intarpais ir savo asmeninėmis istorijomis. „Teatro P“ misija – pateikti poeziją taip, kad net ir jos neskaitantys ją pamėgtų. Istorijų dvarelis nuo gegužės 31 d. iki rugpjūčio 23 d. mažuosius ir jų tėvelius kvietė į interaktyvią parodą „Būtybių tyrinėtojos kabinetas“. Emilijos – paslaptingos mokslininkės – tyrinėjimų erdvėje, Istorijų dvarelyje, buvo pristatomos devynios lietuvių mitinės būtybės ir vienas tariamai iš Islandijos parsivežtas radinys. Ekspozitai apie būtybes pasakoja netiesiogiai, tai – surinkti „įrodymai“, iki galo neatskleidžiantys, ar išties egzistuoja šios

būtybės, ar tik tikėjimas jomis. Garsinėje instaliacijoje lankytojai girdėjo visų šių eksponatų atsiradimo istorijas.

- Visiems gerai žinomas festivalis „Nuotykių tęsiasi“ šiemet pakeitė pavadinimą į „Vaikų knygų fiesta“ ir keliavo į patį miesto centrą, Vyskupo skverą. Kaip ir kiekvienais metais festivalyje sutikome geriausius vaikų knygų rašytojus bei iliustruotojus, kurie pristatė ne tik savo knygas, bet ir ves smagias kūrybines dirbtuves mažiesiems. Festivalis vyko birželio 11–12 d. 2022 m. festivalio tema – „Kelionės“. Ši tema pristatė idėją keliauti kitokiu būdu – kuriant ir pasakojant istorijas. Pasitelkdami amžių amžius menančią tradiciją, iki šiol aktyviai gyvuojančią užsienio šalyse, tačiau Lietuvoje jau pamirštą, pasakojimo meną (angl. Storytelling), istorijų pasakotojai, rašytojai, iliustruotojai, edukatoriai ir kiti menininkai pasakojo savo įsimintiniausias kelionių istorijas. Įtraukdami įvairias meno šakas atskleidė pasakojimo meno grožį, stiprinome jaunos asmenybės tapatumą, kūrybiškumą, vaizduotės laisvę bei jo teikiamą emocinę naudą. Prisijungti prie festivalio programos buvo kviečiami Lietuvos knygų autoriai, edukatoriai, menininkai, aktoriai, muzikantai, tęsiant tradiciją buvo pristatyti Molėtų, Anykščių, Panevėžio regionų viešųjų bibliotekų edukacinės veiklos, kurios kasmet sulaukia didelio dėmesio. Festivalio metu veikė 5 teminės erdvės:
- ✓ Pagrindinė scena – spektaklis „Muzikos kova. Rock vs Rock’n’Roll“, rež. Žilvinas Beniušis (visai šeimai). Tomas Dirgėla „Tiesiog siaubingas renginys“ ir jo siaubo knyga „Akių obuolių pyragas (visai šeimai). Rašytojos Ignės Zarambaitės dirbtuvės pagal knygą „Debesėlis“. Susitikimo metu knygos autorė papasakojo apie Aistį ir Debesėlį, taip pat apie ją lankiusį paukštį, kuris įkvėpė parašyti šią knygą (7–10 m. vaikams). Rašytoja Ignė Zarambaitė „Apie ką kalba knygos ir lėlės“. Susitikimo metu dalyviai susipažino su pasakomis „Skudurinukė“ ir „Stebuklingi senelio batai“, kūrė kartoninius ir tekstilinius veikėjus (visai šeimai). „Už devynių marių...“. Profesionali istorijų žodžiu pasakotoja bei pasakojimo meno (*storytelling*) mokytoja Milda Varnauskaitė. Pasirodymo metu išgirdo istorijų iš įvairiausių pasaulio kraštų, kurias Milda išgirdo gyvendama „už devynių marių“... Verkianti varlė, mandagus Žuvų karalius, drąsios mergaitės įkvėpė vaikus siekti savo svajonių (6–10 m. vaikams). Antrą dieną pagrindinėje scenoje vyko Vytauto V. Landsbergio pasirodymas. Naujų knygų „Begemoto godos“ ir „Rudnosiuko klišės“ pristatymas su padainavimais (visai šeimai). Rokiškio krašto muziejaus Lėlių teatro spektaklis „Vilkas, ožka ir ožiukai“. Meninė lėlių teatro programa, kurioje vaikai išklausė sekamą pasaką ir patys vaidino, kurdami vilko Pilko, ožkytės Cibos, ožiukų, Kalvio vaidmenis. Jiems talkino Vėjas, Lietus, mediniais muzikos instrumentais grojantys žiūrovai (visai šeimai).
- ✓ Literatūros dirbtuvėse – jose veiklos buvo skirtos vaikams nuo 5 iki 12 m. Rašytoja ir iliustruotoja Kotryna Zylė, geriausios 2021 Metų knygos jaunimui „Siela sumuštinis

dėžutėje“ autorė, kvietė į smagų ir truputį šiurpų protmūšį ir kūrybines dirbtuves (7–12 m. vaikams). Anykščių Jono Biliūno gimnazijos bibliotekininkė, Vaikų literatūros premijos laureatė Renata Miškinienė kartu su moksleivėmis „Iliustros“, „Istorijų nuotrupos“ kvietė į kūrybines knygos dirbtuves (visai šeimai). Iliustruotoja Lina Itagaki ir rašytojas Marius Marcinkevičius pristatė dvi savo naujas knygas „Betė ir skraidanti gimtadienio dovana“ ir „Superbobutės“. Po knygų pristatymo vyko kūrybinės dirbtuvės. Vaikai sužinojo, kaip paprastą senele paversti SUPER bobute, kūrė jai super aprangą ir net super automobilį (6–10 m. vaikams). Iliustruotoja Vaiva pakvietė į vaizdų kelionę: senovinės animacijos principu gamino trumpus filmukus. Kadras po kadro piešė iliustracijas, kurias vėliau galėjo peržiūrėti kaip judančią seką (5–12 m. vaikams). Iliustruotoja Rasa Jančiauskaitė „Formų platforma“. Dirbtuvių metu kurdami abstrakčias formas vaikai lavino vaizduotę ir atpalaidavo mąstymą (5–12 m. vaikams). Antrą dieną literatūros dirbtuvėse rašytojas Gintaras Kaltenis ir iliustruotoja Rita Anskaitienė. Nuotykių edukacija „Sek Lietuvos istorijos pėdsakais. Detektyvai Litas ir Centas imasi darbo“ (7–10 vaikams). „Voveriukų mokyklėlė“ – poetė Laima Petronienė. Dalyviai keliavo abėcėlės takais, kuriuose sutiko įvairius Lietuvoje gyvenančius gyvūnus ir augančius augalus (7–10 m. vaikams). Rašytojas Gintaras Kaltenis ir iliustruotoja Rita Anskaitienė. Knygos „Rainiuko Pikselio ir pradinuko Petriuko nuotykiai Londone“ pristatymas ir edukacija (7–10 m. vaikams).

- ✓ Bibliotekų erdvė – visą dieną (birželio 11 d.) šioje erdvėje buvo įsikūrusios ir edukacijas rengė trys viešosios bibliotekos. Tarp jų: 1) Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka surengė interaktyvią edukaciją M. K. Čiurlionis: „Reikia turėti šviesos su savimi“ bei užsiėmimus, skirtus vaikams nuo 4 iki 12 metų amžiaus. 2) Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka atvyko su Molinukės edukacija – viešnia vaikams sekė pasaką „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“. Jiems teko pabūti ir puriais debesėliais, ir moliniais paukšteliais, įveikti visas ilgų medinių kopėtelių pakopas. Vaikai ne tik klausėsi Molinukės sekamos pasakos, atliko įvairias užduotis, bet dar ir dovanėlių gavo (5–8 m. vaikams). 3) Anykščių L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka vaikus pasitiko su edukacija „Svečiuose pas Pukį Kutulį“ ir „Nešė velnias akmenį...“.
- ✓ Kūrybinių dirbtuvių erdvėje – čia viešėjo ir kūrybinius užsiėmimus vedė dailės terapeutė Monika Tekutienė – lino raižinio dirbtuvės (visai šeimai). Pasakų terapijos specialistė Irena Bulotienė dirbanti su Geštalo psichologijos metodais su vaikais sutrumpino kelią atrandant ir susipažįstant su mėgstamais ar visiškai naujais pasakų personažais (visai šeimai). Iliustruotoja Patricija Bliuj-Stodulska pristatė savo autorinę pasakos „Eglė Žalčių karalienė“ interpretaciją Kamishibai technikos būdu. Kartu su vaikais piešė povandeninį pasaulį, jo gyventojus (visai šeimai). Antrą dieną kūrybinėse dirbtuvėse dailininkė ir keramikė Ramunė

Pranckevičiūtė vedė „Molio miestas“ (visai šeimai). Edukatorė Laima Petronienė – „Pajausk eilėrašį“ (visai šeimai). Grimerė Renata Pigagaitė papuošė vaikų veidus įvairiais personažais. Festivalio uždarymas vyko Ančių slėnyje prie upės, kur „Lietuvos talentų“ dalyvis Burbulų dėdė pakvietė visus į magišką muilo burbulų šventę. Linksmoje eksperimentų laboratorijoje vaikai išmoko, kaip akimirksniu vandenį paversti sniegu ar ledu, susipažino su ledo triukais (visai šeimai).

- ✓ Knygų turgelio erdvė – visą dieną (birželio 11 d.) šurmuliavo knygų turgelis, kuriame vaikų ir paauglių literatūrą leidžiančios leidyklos „Misteris Pinkmanas“, „Raidynėlis“, „Foto Sąjūdis“, „Dominicus Lituanus“, „Muzikija“ ir „700 eilučių“ prekiaavo naujausiomis ir kiek senesnėmis knygomis bei kitais literatūriniais atributais.
- Liepos 18–22 d. vyko dienos vasaros stovykla „Mano vasaros istorijos 2022“. Stovyklos programa siekė skatinti vaikų vaizduotę ir kūrybiškumą, savo emocijų ir jausmų pažinimą bei fizinį aktyvumą. Stovyklos metu vaikai kūrė ir pasakojo istorijas; susipažino su įvairiomis meno formomis; žaidė gryname ore, ėjo į žygį su gamtininku Rolandu. Dalyvavo edukacijoje „Bitė ir aš“. Tai gamtos ir literatūros elementus derinanti pasakojimo edukacija. Panaudojant istorijų pasakojimo metodą supažindinome su bičių reikšme žmonijos išsaugojimui Žemėje, skatiname sąmoningumą ir kūrybiškumą. Istorijų kūrėjai piešė savo baimes ir svajones, reflektavo ir dalinosi su draugais. Kūrė portretus ir mokėsi atpažinti emocijas, įvardyti ir išreikšti. Kiekvienas stovyklos dalyvis sukūrė asmeninę ir gyvą savo istorijos knygą.
- Rugsėjo 24 d. Anykščiuose vyko tradicinė rudens šventė „Obuolinės“ ir Turizmo naktis. Šventės metu lankytojai turėjo galimybę aplankyti paslaptingąją Istorijų dvarelį nuo 16 val. iki 22 val. Sulaukėme 81 lankytojo.
- Rugsėjo ir gruodžio mėn. buvo suorganizuoti 8 gimtadieniai – 8 šventinės edukacijos. Pagal dalyvių amžių ir poreikius buvo pritaikytos Istorijų dvarelio edukacinės programos – interaktyvi ekskursija „Anykščių istorijų lobynas“, „Pabėgimas iš Okuličiūtės rūšio“ ir nauja edukacija „Istorijų dvarelis žemėlapis“.
- Gruodžio 3–31 d. Istorijų dvarelis gyveno Šv. Kalėdų laukimu ir parengė kalėdinę programą savo mažiesiems lankytojams. Šiais metais nebuvo jau tradicija tapusios Kalėdų rezidencijos. Tačiau parengėme gruodžio 13–16 d. kalėdines dirbtuves su kviestiniais edukatoriais ir 2 šventinės edukacinės programos – Šešėlių teatras ir Atviruko dirbtuvės šeimoms. Iš viso dirbtuvėse apsilankė daugiau nei 250 vaikų, kurie buvo iš mūsų miesto. Vaikai dalyvavo lėlių teatro kalėdinėje pasakoje, kalėdinio žaisliuko kūrybinėse dirbtuvėse ir kalėdinių sausainių dekoravimo dirbtuvėse – dekoravo ir ragavo meduolius. Tęsėme kalėdinio pašto tradiciją ir pradžiuginome 20 vaikų, kurie sulaukė asmeninio Kalėdų Senelio sveikinimo ir mažą dovanėlę. Kalėdiniu laikotarpiu bendradarbiavome ir A. Baranausko ir A. Vienuolio-

Žukausko memorialiniu muziejumi, kuris aktyviai prisideda prie paramos Ukrainai ir ukrainiečių bendruomenei Anykščiuose, ir kartu galėjome pradžiuginti ir pasveikinti mažuosius Ukrainos vaikus su Šv. Kalėdomis ir viltimi.

➤ **Edukacinės programos.**

2022 m. nebuvo sukurta naujų edukacinių programų. Tačiau viena edukacinė programa „Bitė ir aš“ buvo pristatyta 22-oje Vilniaus knygų mugėje.

- „Bitė ir aš“. Šia edukacine programa siekiama skatinti edukacijos dalyvių sąmoningumą, žadinti rūpestį gamta bei supažindinti su bičių nepakeičiama reikšme žmonijos Žemėje išsaugojimui. Edukacijos metu panaudojamas ne tik istorijų pasakojimo metodas, lavinamas ne tik mokinių kūrybiškumas, bet kartu supažindinama su bibliotekos literatūra susijusia su gamtos išsaugojimu. Įtraukiantis pasakojimas ir žaidimai žadins vaikų smalsumą ir žingeidumą. Dalyvaudami šiame užsiėmime vaikai sąmoningai perims žinias, skatinančias domėtis bioįvairovės reikšme gamtoje, suprasti jos svarbą. Bus ugdoma ekologinė savimonė. Edukacinė programa skirta priešmokyklinio, jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams. Edukacinis užsiėmimas įdomus bei naudingas tėvams, kurie skatina vaikų domėjimąsi ekologija, gamta.

2022 m. iš viso buvo prarastos 27 Istorijų dvarelis edukacijos ir 15 kalėdinių laikotarpiui skirtų edukacijų – Lėlių teatro kalėdinė pasaka, kalėdinio žaisliuko kūrybinės dirbtuvės, kalėdinių sausainių dekoravimo dirbtuvės ir atviruko dirbtuvės šeimoms. Iš viso 2022 m. Istorijų dvarelis edukacinėse programose apsilankė 564 vaikai.

➤ **Kultūros paso edukacijos:**

2022 m. tęsėme Kultūros paso patvirtintas 6 edukacines programas ir 5 nuotolines edukacines programas, kurios buvo parengtos atsižvelgiant ir remiantis įrengta interaktyvia ekspozicija esančia Istorijų dvarelyje.

2022 m. Kultūros paso paslauga pasinaudojo 7 grupės iš visos Lietuvos. Dalyvavo 5–8 klasių moksleiviai. Dauguma užsisakė edukacinę programą „Pažinkime Anykščių istorijos laiko juostą“.

- „Pažinkime Anykščių istorijos laiko juostą“. Edukacijos dėmesio centre – Anykščių salėje esanti istorinių faktų siena. Antroji edukacijos dalis – šeimos istorijos laiko juostos ir šeimos medžio sąvoka. Dalyviams pristatoma garsi Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių šeima, taip supažindinant su šeimos istorijos laiko juosta ir šeimos medžio sąvoka.
- „Legendų knyga“. Įdomiausios pasaulio knygos. Edukacijos dėmesio centre – didžioji Anykščių legendų knyga. Istorijų pasakotojas, naudodamas „storytelling“ metodus, pasakoja keletą Anykščių krašto legendų taip po truputį pereinama prie pasakojimo apie įvairias

- knygas – didžiausia, mažiausia, brangiausia, garsiausia ir t. t., remiantis svarbiausiomis su Anykščiais susijusiomis knygomis. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga.
- „Antspaudų istorija“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dėmesio centre – 1863 m. naudotas sukilėlių antspaudas. Supažindinama su antspaudų istorija, jo naudojimu. Pasakojimas apie antspaudų mokslą. Pasakojimo metu naudojama vizuali medžiaga (ilustracijos, skaidrės). Edukacijos pabaigoje vaikai gamina savo antspaudą.
 - „Anykščių šilelio gamtos paslaptys“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dėmesio centre – Anykščių šilelio erdvė. Dalyviai klausosi pasakojimo apie dabarties Anykščių šilo augaliją ir gyvūniją. Ieškome paralelių su poema „Anykščių šilelis“, klausomės gyvai įrašytų šilo garsų, klausome ištraukų iš poemos, uostydami, liesdami susipažįstame su vaistažolėmis augančiomis Anykščių šile.
 - „Rašytojų palėpė“ (galima ir nuotolinė edukacija). Edukacijos dalyviams pristatoma vaizdinė medžiaga apie Anykščių krašte gyvenusius ir kūrusius rašytojus pasakojant ne tik apie rašymo stiliistiką ir pristatant kūrinius, bet ir supažindinant su kiekvieno rašytojo mėgiamomis veiklomis ir užsiėmimais.
 - „Anykščių istorijų lobynas“. Tai orientacinis galvosūkių žaidimas. Interaktyviai įrengta Istorijų dvarelio ekspozicija supažindina bei skatina netikėtu kampu atrasti žinomus istorinius faktus, bei išryškinti mažiau žinomas detales: Anykščių salėje laukia miesto ir apylinkių istorijos. Nuo seniausių laikų iki šiandienos. Lankytojai išgirs vietinių žmonių šneką. Dvarelio salėje sužinos apie gyvenimą, virusį čia nuo pat XIX a. vidurio. Ar šis pastatas tikrai buvo pastatytas paslaptinajai dvarininkei Okuličiūtei? Ar gali būti, kad 1863 m. čia slapstėsi ir savo ginklus slėpė sukilėliai? Dvarelio rūsys – paslapčių ir šurpo vieta. Ją aplankyti kviečiami tik patys drąsiausi!
 - „Pasaulio knygų įdomybės“ – nuotolinės edukacijos programa. Vilniaus universiteto komunikacijos ir informacijos mokslų docentas Tomas Petreikis edukacijos dalyvius supažindins ne tik su knygų įdomybėmis, bet ir apžvelgs ženklų ir rašto atsiradimą, rašymo medžiagas, knygų įrišimą ir fabrikinę knygrišystę, papasakos apie spaudos išradimą. Edukacijos pabaigoje iliustruotoja Vilija Kvieskaitė dalyvius moko pasigaminti knygelę ir ją iliustruoti.
 - „Laiškų istorija“ – nuotolinės edukacijos programa. Dr. Mindaugas Nefas, Vilniaus šv. Kristoforo gimnazijos mokytojas, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos lektorius, papasakos apie pirmuosius laiškus, jų istoriją, pašto ženklų atsiradimą ir dar daugiau įdomybių apie rašytinį bendravimo būdą. Edukacijos pabaigoje iliustruotoja Vilija Kvieskaitė dalyvius supažindina su atvirukų gamyba naudojant „graffiti“ arba kitaip grattage technika.

V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

5.1. LIBIS PĮ diegimas

LIBIS PĮ programinė įranga Viešojoje bibliotekoje įdiegta nuo 2001 m. rugsėjo mėn. Įdiegus LIBIS programinę įrangą, Bibliotekos vartotojai naudoja Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB). 2017 m. Svėdasų filiale, 2018 m. Troškūnų miesto filiale ir 2019 m. Kavarsko miesto filiale įdiegta skaitytojų registravimo ir aptarnavimo posistemė. 2022 m. kituose filialuose posistemė neįdiegta. 2021 m. pradėtas LIBIS modernizavimas baigėsi liepos mėnesį, buvo perkelti esami ir atnaujinti bibliotekų veiklos procesai į debesų kompiuterijos pagrindu veikiančią IT infrastruktūrą. Bibliotekoje, dėl LIBIS modernizavimo darbų, atsirado daug nesklandumų tiek bibliotekininkams, tiek skaitytojams. Ilgą laiką skaitytojai buvo aptarnaujami fiksuojant dokumentų išdavimo faktą rankiniu būdu. Nebuvo galimybės išduoti skaitytojo pažymėjimų, redaguoti jų duomenų, pratęsti paskolintų leidinių grąžinimo terminų, atlikti knygų nurašymo darbų ir pan. 2022 m. LIBIS programinė įranga buvo nuolat tobulinama. Pastebėjome, jog šiame portale yra labai daug funkcionalumo, tačiau mažai praktiškumo.

2022 m. suinventorinta LIBIS programoje 3 980 fiz. vnt. dokumentų, tai yra 682 fiz. vnt. mažiau negu 2021 m. Inventorinami ir neterminuoti Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomi Anykščių rajono periodiniai leidiniai „Anykšta“ ir „Aukštaitiškas formatas“. Kiti periodiniai leidiniai neinventorinami, jie įtraukiami į Bibliotekos fondo bendrąją apskaitos knygą, metus saugomi, o po vienerių metų nurašomi.

2022 m. Viešosios bibliotekos skyriuose, kaimų bei miestų filialuose dokumentų rekatalogavimas nevyko, nes fondų rekatalogavimo procesas beveik baigtas. Rekataloguojamos tik pavienės knygos, kurias grąžina skaitytojai, tačiau tokių ataskaitiniais metais neatsirado. Atsiranda galimybė LIBIS programoje patikrinti fondo duomenis, nurašyti neaktualius, neturinčius paklausos ir susidėvėjusius dokumentus. Rekatalogavus fondą, bibliografiniai įrašai tampa matomi e. kataloge, todėl informacijos paiešką ir knygų užsakymus vartotojai gali atlikti savarankiškai, naudodamiesi elektroninių paslaugų portalu ibiblioteka.lt.

Nuo 2022 m. skaitytojai iš kitų Lietuvos viešųjų bibliotekų užsisakyti ir atsisiųsti reikiamą knygą galės nemokamai per Tarpbibliotekinį abonementą (TBA). Neradus reikiamo dokumento savoje bibliotekoje, skaitytojui tereikia kreiptis į bibliotekininką ir šis padės surasti norimą knygą, parsius ją iš bet kurios Lietuvos viešosios bibliotekos.

Nuo 2017 m. nebepildomas kortelinis katalogas filialų bibliotekoms, nes visuose filialuose įdiegta LIBIS programa ir galima naudotis elektroniniu katalogu. Naujoje LIBIS sistemoje yra vienas katalogas su bendrais įrašais. Todėl kiek parengta bibliografinių įrašų ir kiek buvo prisijungę prie LIBIS katalogo duomenų nėra ir nebus ateityje.

Į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB) eksportuoti parengti ir suredaguoti 832 bibliografiniai įrašai (BĮ): 751 BĮ iš rajono laikraščio „Anykšta“, 51 BĮ iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“, 30 BĮ iš serialinio leidinio „Svėdasų varpas“. Lyginant su 2022 m., parengta ir eksportuota 421 bibliografiniais įrašais mažiau. Taip atsitiko todėl, kad nuo 2022 m. stabdoma Anykščių krašto laikraštis „Šilelis“ leidyba. Laikraštis „Šilelis“ leistas daugiau nei 20 metų.

2022 m. pabaigoje Bibliotekos elektroniniame kataloge buvo 23 823 bibliografiniai įrašai (BĮ). Iš laikraščio „Anykšta“ – 14 361 BĮ, iš laikraščio „Šilelis“ – 8 293 BĮ, iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“ – 783 BĮ, iš leidinio „Svėdasų varpas“ – 240 BĮ, iš leidinio „Pasaulio anykštėnas“ – 113 BĮ ir 33 bibliografiniai įrašai yra iš žurnalo „Nykščiai“. (Šiuo metu leidinys „Pasaulio anykštėnas“, laikraštis „Šilelis“ ir žurnalas „Nykščiai“ nebeleidžiami, tačiau įrašai saugomi).

5.2. Informacinis fondas

Iš viso Bibliotekų fonde informacinės literatūros yra 10 125 fiz. vnt. Iš jų:

- VB – 5 918 fiz. vnt.

Vidutinis informacinio fondo dydis:

- Miesto filialuose – 166 fiz. vnt.
- Kaimo filialuose – 168 fiz. vnt.

5.3. Katalogų ir kartotekų būklė

Nuo 2017 m. filialuose nebepildomi abėcėliniai ir sisteminiai katalogai. Visuose filialuose pildomos kraštotyros kartotekos. Daugelyje filialų jos menkos. Per metus kraštotyros kartotekos pasipildė 353 kortelėmis, viena aprašo kortele mažiau.

Kraštotyros kartoteka nuo 2010 m. nebepildoma spausdintomis aprašų kortelėmis, nes visi aprašai talpinami į LIBIS katalogą – NDB (Nacionalinį duomenų banką). 2022 m. pabaigoje Kraštotyros kartotekoje buvo 70 429 bibliografiniai aprašai.

Kartoteka yra parankinė priemonė, atsakant į užklausas – neradus reikalingos informacijos Jungtiniame kataloge, Nacionaliniame bibliografijos duomenų banke, Bibliografinėje Lietuvos periodinės spaudos straipsnių bazėje (1992–2002) ar interneto svetainėse, darbuotojos, atsakydamos į vartotojų užklausas, naudojos Kraštotyros kartoteka. Kartoteka būna naudinga, kai darbuotojos ieško atsakymų į užklausas apie Anykščių krašto istoriją, lankytinas vietas, gamtos paminklus, praeityje gyvenusias asmenybes.

5.4. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Bibliotekos informacinės bazės kūrimas, vartotojų informacinių poreikių tenkinimas – vienas iš svarbesnių Bibliotekai keliamų uždavinių. Bibliografiniame darbe svarbiausia – sudaryti kokybiškas sąlygas informacinėms paslaugoms teikti, teikiant informaciją, panaudoti visus turimus informacijos šaltinius ir fondus, ugdyti vartotojų kompiuterinį raštingumą, skatinti vartotojus naudotis

bibliografiniais informaciniais leidiniais, katalogais, kartotekomis ir visomis kitomis pagalbinėmis priemonėmis, esančiomis dokumentuose. Teikiamų paslaugų kokybę ir aptarnavimo kultūrą vartotojai vertina pagal tai, ar jiems operatyviai buvo suteikta reikalinga informacija, ar laiku atsakyta į jų užklausas, ar surasti jų poreikius atitinkantys dokumentai. Galima teigti, kad Bibliotekos įvaizdis didžiaja dalimi priklauso nuo gerai organizuoto ir kokybiškai atlikto bibliografinio vartotojų aptarnavimo. Per pastaruosius metus gerėjo rajono bibliotekų galimybės plėtoti informacinę veiklą ir gerinti jos kokybę, ypač galimybė informacijos paieškai naudotis internetiniame tinkle esančiais informacijos ištekliais. Informacinių užklausų rajono bibliotekose lyginant su praėjusiais metais gauta 245 mažiau, elektroninėmis priemonėmis per 2022 m. gauta 757 užklausa, daugiau 146. Teminių užklausų buvo daugiausia, iš jų daugiausiai iš 6 ir 9 skyrių. Temų įvairovė: karas Ukrainoje, filosofijos mokslo kryptys, tarpusavio santykių psichologija, parapsichologija, Lietuvos katalikų bažnyčios, vaikų nugaros laikysena, medienos atliekų panaudojimas baldų gamyboje, ką reiškia būti lietuviu šiandien ir kt. Visada sulaukiama užklausų apie verslą, finansus, vadybos mokslą. Nemažai domėjosi pasaulio ir Lietuvos įžymybių biografijomis, maisto gaminimu, alyvuogių aliejumi, linų apdirbimu, žirgais, šunimis, buto remontu. Moksleiviai prašė informacijos vienokia ar kitokia tema, kuria rašo referatus ar rengia projektinius darbus. Dažniausiai pradinių klasių mokiniai ir jų tėveliai, artėjant valstybinių, kalendorinių švenčių minėjimui, pageidavo mįslių, eilėraščių apie Lietuvą, tėvynę, gimtinę, prezidentus, žiemą, Kalėdas ir kt. Neretai ieškojo populiarių vaikų rašytojų knygų. Šiais metais keletas skaitytojų pageidavo terapinių pasakų, žaidimų vaikams, scenarijų vaikų šventėms. Skaitytojai domėjosi sakmėmis, senosiomis lietuvių šventėmis, pasakėčiomis, patarlėmis, lietuvių liaudies pasakomis bei literatūra apie etnografinių švenčių papročius ir pan. Prašė medžiagos apie stalo žaidimus, mineralų savybes, saulės planetą, kosmosą, voveres, naminių gyvūnų: kačių, šunų priežiūrą ir jų veisles ir pan. Skaitytojai domėjosi literatūra apie naminius ir laukinius gyvūnus. Plačiai domėjosi apie Anykščių rajono istoriją, Anykščių krašto žydais, rajono parapijų metrikų knygomis, kulinariniu paveldu, partizanus, dvarus, lankytinas vietas, gamtos paminklus, Anykščių krašto tautosaką, žymius anykštėnus mokslininkus, rašytojus, menininkus. Atsakymams į temines užklausas atsakyti naudojamosi Nacionalinės bibliografijos duomenų bazė, EBSCO Publishing duomenų bazė, portalu epaveldas.lt, Lietuvos akademine elektronine biblioteka eLABa, ar kitomis duomenų bazėmis, bei paieškos sistemomis: www.google.lt, www.yahoo.com, www.on.lt, www.straipsniai.lt, www.ieskok.penki.lt, www.maps.lt, www.info.lt, www.search.lt, interneto enciklopedija <http://lt.wikipedia.org/wiki> bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žodynais bei žinynais.

➤ Licencijuotų duomenų bazių panauda.

Viso – 13 duomenų bazių.

INFOLEX praktika teisinė duomenų bazė. Atverta dokumentų – 5 163 (+1 231).

NAXOS muzikinė duomenų bazė – 116 (+102)

EBSCO Publishing – 8 duomenų bazės,

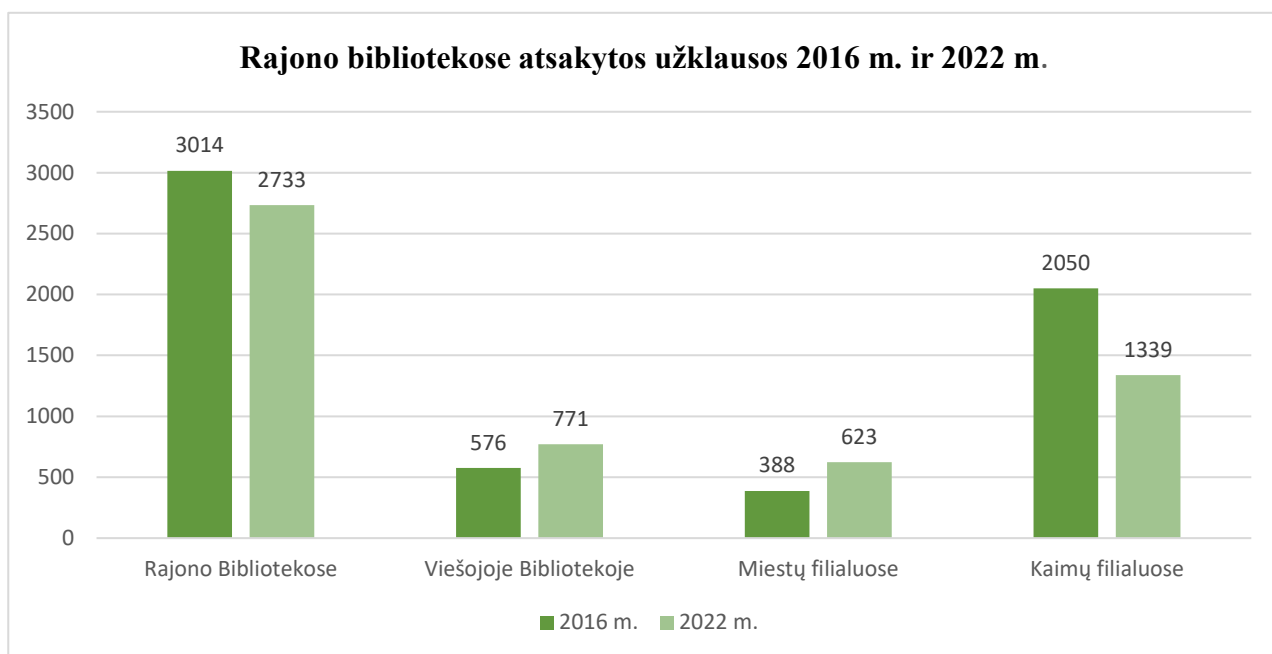
atsiųsta pilno teksto dokumentų – 49 (+14).

BNS – 2.

Delfi plus.

15 min MAX.

Bibliotekos	Atsakytos užklauskos					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	2 733	2 978	3 052	3 290	3 469	2 979
Viešojoje bibliotekoje	771	787	642	649	643	629
Miestų filialuose	623	811	848	584	591	469
Kaimų filialuose	1 339	1 380	1 562	2 057	2 235	1 881

5.5. Internetas

Bibliotekų skaičius, turinčių prieigą prie interneto – 24. Kompiuterizuotos visos rajono bibliotekos. Rajono bibliotekose vartotojams yra 99 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

- Interneto vartotojų – 5 827 (+1 442),
- Interneto seansų skaičius – 15 232 (+6 343),
- Virtualių apsilankymų – 78 999 (-58 411).

5.6. Kraštotyros veikla

2022 m. Bibliotekos Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus (toliau – Skyrius) plane numatytos kraštotyros veiklos įgyvendintos. Vyko asmeninių bibliotekų tyrinėjimai – atlikta apklausa, siekiant

išsiaiškinti, kokią seniausią ir rečiausią knygą anykštėnai saugo savo namuose. Apklausta buvo per 50 anykštėnų. Beveik 70% apklaustųjų savo namuose saugo senus leidinius ir sutiko pasidalinti informacija apie juos. Pasinaudojus apklausos rezultatais, 2023 m. planuojama surengti Bibliotekoje senųjų ir retų leidinių iš anykštėnų asmeninių bibliotekų, parodą. Apie apklausą ir jos rezultatus paskelbtas straipsnis spaudoje: <<https://nyksciai.lt/anykstenu-namuose-saugomi-unikalus-leidiniai-fotografijos-ir-akmeniniai-kirvukai>> Taip pat straipsnis patalpintas Anykščių rajono savivaldybės svetainėje: <https://www.anyksciai.lt/kultura/anykstenu-namuose-saugomi-unikalus-leidiniai-ir-ivairus-radiniai/8935>. Skleisdamos kraštotyros darbo gerą patirtį bei viešindamos informaciją apie tai, kas vyksta Viešojoje bibliotekoje bei Skyriuje, darbuotojos rašė straipsnius, kurie buvo paskelbti įvairiuose leidiniuose, skaitė pranešimus. Skyriaus darbuotojos Ligita Matulienė ir Audronė Berezauskienė toliau tęsė leidinio „Anykščių krašto tautodailininkai: Biobibliografinis žodynas“ rengimo darbus – ieškojo informacijos apie anykštėnus tautodailininkus, platinto apklausos anketas, atsakytų anketų duomenis tikslino, sistemino ir duomenis suvedė į rengiamą leidinį. Knyga jau parengta išleidimui, tačiau nesulaukė finansavimo. Didelio dėmesio sulaukia bibliotekininkės L. Matulienės parengtos virtualios parodos: <https://anyksciuvb.lt/virtualios-parodos/> Praėjusiais metais bibliotekininkė pakvietė virtualiai pasivaikščioti po Kalbų alėją, esančią prie Viešosios bibliotekos. Anykščių rajonas šalyje laikomas svarbiausia nacionalinės reikšmės turizmo vietoje. Pristatant virtualioje parodoje prie Viešosios bibliotekos įkurtą Kalbų alėją yra puikus būdas pritraukti turistus, o kartu ir lankytojus į Viešąją biblioteką.

<https://photos.google.com/share/AF1QipM5gEKrbkTbxzYriXMxxEjifPCeRy9Y8tdTTCjPIH6xfK KWy7zy2ls KDHBNJjgyg?key=ZVEtTF85YTRxV0FIIdDgyNHJvcklKR2RvWkNYUVdR>

Padaryti ir neplanuoti darbai – gavus finansinę paramą, išleista šviesaus atminimo literatės Janinos Cibienės 90-osioms gimimo metinėms paminėti skirta knyga – jos poezijos rinktinė „Jaunystės godos“ (2022 m.). Skyriaus darbuotojos atliko visus knygos leidybos darbus: iš rankraščių atspausdino 300 eilėraščių, pasikonsultavę su rašytojais Milda Telksnyte ir Vygandu Račkaičiu padarė jų atranką, redagavo, parengė literatės gyvenimo ir kūrybos apžvalgą, kuri spausdinta išleistos poezijos knygos pradžioje. knygos sutiktuvių renginiai, kuriuose dalyvavo knygos sudarytoja Birutė Venteraitienė, buvo organizuoti Ažuožerių ir Viešintų filialų bibliotekose.

Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus darbuotojos bendradarbiauja su Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriaus vadove dr. Inga Liepaite. Spalio 14 d. Vilniaus universiteto bibliotekoje vyko leidinio „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje“ pristatymo renginys, į kurį dr. I. Liepaitė pakvietė ir Anykščių bibliotekininkus. Renginio metu VU bibliotekos generalinė direktorė Irena Krivienė už nuoširdų bendradarbiavimą įgyvendinant projektą „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje“, Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešajai bibliotekai įteikė padėką ir padovanojo knygą „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje“

(2021). Biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, dalyvauja jos rengiamuose, konferencijose, projektuose, mokymuose. Skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė spalio 24–30 d. dalyvavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotame darbo stebėjimo vizite po Reikjaviko (Islandija) viešąsias bibliotekas. Vizitas organizuotas vykdant Erasmus+ programos akreditacijos projektą. Vizito tikslas buvo susipažinti su Islandijos bibliotekų sistema, bibliotekų paslaugomis, inovatyviomis veiklomis, įtraukiančiomis bendruomenes, taikant neformalaus ugdymo metodus ir skatinančiomis skaitymą, rankraščių saugojimą bei prieigos prie jų suteikimą vartotojams. Skyriaus vedėja, grįžusi iš Islandijos, parengė pranešimą ir pasidalino patirtimi, įgyta lankantis Reikjaviko (Islandija) miesto bibliotekos pagrindiniuose rūmuose (Grofin biblioteka), Reikjaviko miesto bibliotekos padaliniuose Ulfarsardalur bei Gerduberg bibliotekoje, Islandijos nacionalinėje ir universiteto bibliotekoje bei Árne Magnússon Islandijos studijų instituto bibliotekoje. Apie vizitą ir kvalifikacijos kėlimą Islandijoje A. Berezauskienė pasidalino informacija ir spaudoje:

<<http://nyksciai.lt/viesuju-biblioteku-atstovu-vizitas-reikjaviko-islandija-miesto-bibliotekose>>.

Lapkričio 24 d. anykštėnai dalyvavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos 100-mečio šventėje „Saugome praeitį, kuriame ateitį“. Šventės metu buvo organizuota XXII Tarptautinė mokslinė konferencija „Istorijos saugotojų istorija: Atminties institucijų istorijos tyrinėjimų retrospektyva, dabartis, ateities galimybės“. Apie šventę plačiau parašyta spaudoje:

< <https://anyksciuvb.lt/anykstenai-panevezio-bibliotekininku-jubilee-jineje-sventeje/> >.

2022 m. Bibliotekoje viešėjo žurnalistė iš Japonijos Hirano Kumiko. Lapkričio 20 d. Anykščiuose apsilankiusi kartu su Japonijos ambasados Lietuvoje asistente administraciniais reikalams vertėja Haruka Seto, žurnalistė Hirano Kumiko. Viešnia iš Japonijos Anykščiuose viešėjo jau antrą kartą. Hirano Kumiko domėjosi Lietuvos ir Japonijos ryšiais bei S. Kairio išleistomis knygomis apie Japoniją: „Japonija seniau ir dabar“ (1906 m.), „Kaip japonai gyvena dabar“ (1906 m.) ir „Japonų konstitucija“ (1906 m.). Paaiškėjo, kad iki S. Kairio apie Japoniją išsamiau niekas ir nerašė, todėl jis laikomas japonologijos pradininku Lietuvoje. Žurnalistė Hirano Kumiko išleido knygą apie S. Kairį japonų kalba, kuri lietuviškai vadinasi „Japonija ant kalvos“(2011 m.). Minėtą knygą prieš daugiau kaip dešimtmetį Anykščių viešoji biblioteka gavo dovanų iš autorės. Plačiau apie susitikimą: < <https://nyksciai.lt/anyksciuose-viesejo-zurnaliste-is-japonijos-hirano-kumiko> >.

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fondo formavimas. Skaitmeninimas.**

2022 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fonde buvo 8 699 fiz. vnt. (6 528 pav.).

- Grožinės literatūros – 3 736 fiz. vnt., 43 %,
- Šakinės literatūros – 4 963 fiz. vnt., 57 %.

Ataskaitiniais metais gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 5 fiz. vnt., dviejų pavadinimų. Iš jų: laikraščių 1 fiz. vnt. (metiniai komplektai), 1 pav. („Anykšta“), žurnalų 4 fiz. vnt., 1 pav. („Aukštaitiškas formatas“). Suma 98 Eur. Iš viso pagal apskaitą periodinių leidinių (žurnalų ir laikraščių) – 164 fiz. vnt. Dėl COVID-19 pandemijos pasekmių bei spartėjant skaitmenizavimui, nuo 2022 m. stabdoma laikraščio Anykščių kraštui „Šilelis“ leidyba. Laikraštis pradėtas leisti 2000 m. ir Anykščių krašto naujienas ir aktualijas skleidė 21 metus.

Dokumentų fondą pagal laikmenos rūšį sudaro: knygos 8 102 fiz. vnt.; garsiniai dokumentai 27 fiz. vnt.; vaizdiniai dokumentai 8 fiz. vnt.; regimieji dokumentai 72 fiz. vnt.; periodiniai leidiniai 164 fiz. vnt.; tęstiniai leidiniai 291 fiz. vnt.; natos 22 fiz. vnt.; kartografinių dokumentų 2 fiz. vnt.; kiti skaitmeniniai dokumentai fiz. laikmenose 8 fiz. vnt.; rankraščiai 3 fiz. vnt. 2022 m. naujai gauta ir sutvarkyta 240 fiz. vnt. 206 pav. dokumentų, iš kurių 208 fiz. vnt. dokumentai gauti kaip parama – dovanotos knygos anykštėnų autorių, bibliotekos svečių. Tame skaičiuje 133 fiz. vnt. Antano Tylos asmeninės bibliotekos knygos. Lyginant su 2021 m. knygų gauta 133 fiz. vnt. daugiau. Bendras fondo apyvartos rodiklis 0,1.

Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus knygų fondas kiekvienais metais pasipildo knygų autorių, kraštiečių dovanotomis knygomis su autografais. Nuskenuotus knygų autografus, dedikacijas galima rasti Bibliotekos elektroniniame kataloge. Suradę knygos įrašą, matome prisegtuko ženklą, kuris rodo, kad aprašas turi priedą – elektroninį dokumentą. Kraštotyros dokumentų fondą papildė kraštiečių autorių dovanotos knygos. Anykštėno fotomenininko, žurnalisto, kraštotyrininko Jono Junevičiaus nuotraukų albumą „Rubikių ežeras. Atspindžiai“ (2022) nupirko ir padovanojo anykštėnas menotyrininkas, fotografas Tomas Ivanauskas. Tai jau ne pirma tokia Tomo dovana Bibliotekos skaitytojams. A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus darbuotojas Raimondas Guobis padovanojo 2022 m. išleistą kraštotyrinio pobūdžio knygą „Žalioji: 1977-ųjų tvistas : Žaliosios aštuonmetės mokyklos istorija ir nepaprastieji 1977 metai...“. Dvi knygas padovanojo žurnalistas, literatas, poetas Linas Bitvinskas – knygą vaikams „Surišta pilis“ (2021). Tai eiliuotas pasakojimas, leisiantis nusikelti į Mindaugo Lietuvos laikus ir juodojo humoro prozos rinkinį „Tamsieji amžiai : antivakserio dienoraštis“ (2021). Ko gero, vienintelė tokio pobūdžio knyga Europoje, pasakojanti apie pandemiją per humorą, sarkazmą ir absurdą. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus knygų fondas pasipildė kraštietės Veros Vasiljevos dovanota poezijos knyga „Per žolę basomis“ (eilėraščiai lietuvių ir rusų kalbomis, 2019), Viešintų metraštininko, kraštotyrininko Tautvilio Užos knyga „Iš širdies – viešintiškiai“ II dalis (2021), rašytojo prozininko, poeto Vygando Račkaičio poezijos ir prozos knyga „Balti vilties šešėliai“ (2022), istoriko, pedagogo Gintaro Ražansko kraštotyros knyga „Mičionys“ (2022). Skaitytojus kviečiame susipažinti su mokslininko biologo, literato, gamtininko publicisto, gamtos fotografo Broniaus Šablevičiaus knyga „Lietuvos pievų, pelkių ir miškų orchidėjos. Matomos ir pasislėpusios, pažįstamos ir nematytos“

(2022). Tai 2-asis pataisytas ir papildytas knygos leidimas apie paslaptingas ir įdomias orchidėjas. Autorius orchidėjų paieškoms paskyrė apie trisdešimt metų, bet iki šiol negali liautis jomis žavėtis. Istorinių knygų mėgėjai skyriaus fonduose ras istoriko Tomo Baranausko naujausias knygas „Žiemgala kryžiaus karų laikotarpiu“ (istorijos apžvalga, išleista lietuvių, anglų ir latvių kalbomis) (2022), „Žiemgalos vyskupystės aktai. *Acta episcopatus Semigalliensis*. I dalis: Balduino aktai. *Pars I: Acta Balduini*“ (2022) (istorijos šaltinių rinkinio sudarytojas, vertėjas ir komentarų rengėjas).

Vadovaujantis Skaitmeninio kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015–2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. IV-15 ir bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioninio skaitmeninimo skyriaus darbuotojais ataskaitiniais metais buvo suskaitmenintas Anykščių krašto laikraštis „Kolektyvinis darbas“ (1964–1966 m.). Kultūros ministerijai buvo pateikta Kultūros paveldo skaitmeninimo stebėsenos statistikos ataskaita apie 2021 m. Bibliotekoje suskaitmenintus ir skaitmeninius kultūros paveldo išteklius. <http://statistika.lrkm.lt/skaitmeninimo-statistika/pradzia/15>

➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus asmeninės bibliotekos ir rankraščių fondas.**

Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugomos ir tyrinėjamos žymių anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos. Į Viešosios bibliotekos elektroninį katalogą yra įtraukta 15 asmeninių bibliotekų kolekcijų, kuriose sukaupta 4 651 fiz. vnt. knygų. Prof. A. Tylos asmeninės bibliotekos 684 fiz. vnt. knygų sutvarkyta ir įtraukta į elektroninį LIBIS katalogą. Pagal perdavimo aktą sąrašė knygų kartu su periodiniai leidiniai yra 4 652 fiz. vnt. Neįtrauktų į elektroninį katalogą knygų yra – 3 067 fiz. vnt. Plačiau: [Profesoriaus Antano Tylos asmeninės bibliotekos atodangos – NYKŠČIAI.LT \(nyksciai.lt\)](http://nyksciai.lt)

Bibliotekoje saugomi žymių Anykščių krašto žmonių rankraščiai yra Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus dokumentų fondo dalis. Skyriuje saugojami 36 rankraščių fondai: iš jų – sutvarkyta ir susisteminta yra 12 fondų, kuriuose yra 809 saugojimo vienetai. Rankraščių tvarkymas laikinai yra sustabdytas, nėra darbuotojo, kuris buvo atsakingas už rankraščių tvarkymą.

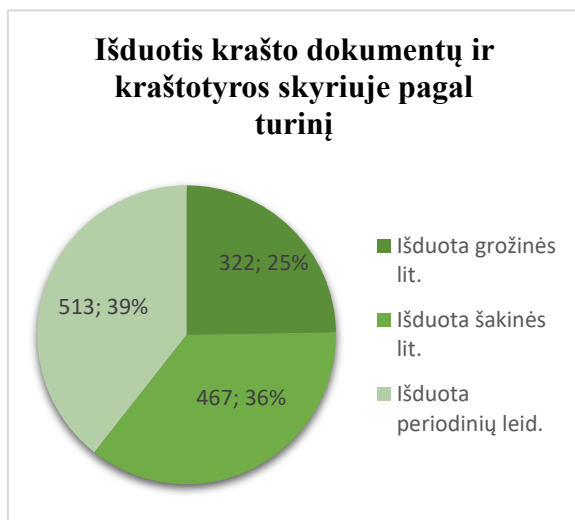
➤ **Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vartotojų aptarnavimas.**

2022 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje užregistruota 102 vartotojai, iš to skaičiaus naujai užregistruotų vartotojų – 19. Lyginant su praėjusiais metais 22 vartotojais daugiau. Plano įvykdymo procentas – 128 %.

Vartotojai pagal statusą: tarnautojai sudaro 55 %; namų šeimininkės, pensinio amžiaus žmonės, bedarbiai – 37 %; studentai ir vyresnių klasių moksleiviai – 3,5 %, darbininkai – 4,5 %. Rodiklių analizė atskleidžia, kad keletą pastarųjų metų šiek tiek daugiau negu pusė vartotojų sudaro tarnautojai, o pensinio amžiaus žmonių, namų šeimininkių bei bedarbių vartotojų skaičius yra apie 30 %.

2022 m. apsilankymų skaičius – 2 754, iš to skaičiaus renginių lankytojai – 1 580. Virtualių apsilankymų – 1 500. Vidutiniškai vienas vartotojas fiziškai apsilankė 27 kartus. Lyginant su praėjusiais metais 1 019 apsilankymų daugiau. Padaugėjo fizinių apsilankymų ir lankytojų renginiuose, nes baigėsi COVID-19 pandemija, dauguma lankytojų buvo pasiskiepiję nuo koronaviruso ir nebebijo eiti į Biblioteką. Pagal gautus rodiklius pavyko sugrįžti į priešpandeminį lygį. Skyriaus lankomumo planas įvykdytas 162 %.

Vartotojams išduota – 1 302 fiz. vnt., lyginant su 2021 m. išduotis padidėjo 162 fiz. vnt. Planas įvykdytas – 100 %. Lyginant su 2022 m., išduotis į namus padidėjo 142 fiz. vnt., išduotis vietoje padidėjo 20 fiz. vnt. Skaitomumo rodiklis – 13, lyginant su 2021 m. skaitomumas sumažėjo 1,2.

Vartotojai naudojosi gausiai sukaupta informacija apie Anykščių kraštą: knygomis, periodiniais leidiniais, kraštotyros darbais, rankraščiais, straipsnių kopijomis, sudėtomis į daugiau kaip šimtą teminių aplankų. Lankytojai domėjosi kraštotyros darbais bei saugomais anykštėnų diplomineis darbais ir disertacijomis, vartė senuosius leidinius, išleistus iki 1940 metų. 2022 m. kraštotyros darbų ir disertacijų buvo išduota 247 fiz. vnt.

Skaitomiausios buvo anykštėnų autorių: Rimanto Povilo Vanago, Tautvilio Užos, Broniaus Šablevičiaus, Jono Sriubo, Raimondo Guobio, Vygando Račkaičio, Mildos Telksnytės knygos. Išskirtinio susidomėjimo sulaukė kraštotyrininko R. Guobio kraštotyros monografija „Butėnai: gimtojo krašto istorija“, kraštotyrininkės Vandos Strolaitės-Zinienės kraštotyros studija „Strolių giminės knyga“, istorijos mokslų daktaro Norberto Černiausko dokumentinė knyga „Paskutinė Lietuvos vasara“. Skyriuje apsilankę vartotojai domėjosi R. P. Vanago romanu „Skiedrų ganytojas“, literatės Janinos Kavoliūnaitės-Cibienės poezijos knyga „Jaunystės godos“, Anykščių rajono mero, gamtininko Sigučio Obelevičiaus parengtu žinyne „Imunitetą stiprinantys augalai“, tritome rašytojo Juozo Baltušio knyga „Viejo dienoraščio“, istorine knyga „Valdovai Anykščiuose“.

Nuo Kazimiero Jogailaičio iki Zigmanto Vazos“, teiravosi knygos apie kanauninką Stanislovą Krumpliauską „Kunigas – žmogus“ bei kitų leidinių. Iš periodinių leidinių populiariausi: žurnalas „Aukštaitiškas formatas“, pasaulio anykštėnų bendrijos laikraštis „Pasaulio anykštėnas“ (nuo 2021 m. nebeleidžiamas), svėdasiškių draugijos „Alaušas“ laikraštis „Svėdasų varpas“, Anykščių krašto laikraščiai „Šilelis“ (nuo 2022 m. nebeleidžiamas) ir laikraštis Anykščių krašto visuomenei „Anykšta“.

2022 m. naudojantis įvairiais informacijos šaltiniais, atsakyta į 361 užklausą, tiek pat užklausų, kaip ir 2021 m. Planas įvykdytas 120,3 %. Į užklausas vartotojams buvo atsakoma žodžiu, telefonu bei elektroniniu paštu. Didesnė dalis užklausų atsakyta elektroniniu būdu – 259 užklaustos, į 102 – žodžiu ir telefonu.

- Faktografinių užklausų atsakyta – 54,
- Tikslinamųjų – 49,
- Adresinių – 47,
- Teminių – 211.

Teminių užklausų tematika įvairi. Daugiausia istorijos, geografijos – 52 (24,6 %), grožinės literatūros – 47 (22,3 %), Visuomenės mokslų – 21 (9,9 %). Darbuotojos, atsižvelgdamos į lankytojų poreikius, stengiasi susisteminti medžiagą ta tema, kuri yra labiausiai pageidaujama vartotojų. Straipsnių apie Anykščių kraštą kopijos dedamos į teminius aplankus, kuriuose kaupiama informacija iš respublikinės bei regioninės spaudos apie Anykščių rajono praeitį bei dabartį, gamtą, kultūros, istorijos, architektūros, dailės, archeologijos paminklus, Anykščių krašte turistų lankomas vietas, įvairias miesto bendroves, įmones, personalijas ir t. t. Teminiuose aplankuose sukaupta vertinga medžiaga pasitarnauja, ieškant įdomesnės informacijos ir pagelbėja atsakant į vartotojų užklausas.

2022 m. buvo vykdoma Viešojoje bibliotekoje gaunamos respublikinės spaudos (6 laikraščių ir 18 žurnalų) stebėseną. Savo turiniu ar autoryste su Anykščių kraštu susiję straipsniai buvo aprašomi ir pagal temas jų kopijos segamos į aplankus. Straipsnių sąrašai buvo skelbiami Viešosios bibliotekos interneto svetainėje, rubrikoje „Anykščių kraštas spaudoje“ <https://anyksciuvb.lt/anyksciu-krastas-spaudoje/>

Praėjusiais metais L. Matulienė parengė kraštotyros darbus: „Viešosios bibliotekos dešimtmetis 2012–2022 metai“, „Gamtos mokslininkas ir kraštotyrininkas Bronius Šablevičius“ bei „Antano Baranausko literatūrinės premijos laureatai“. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje saugoma 170 kraštotyros darbų. Kraštotyros darbų sąrašas paskelbtas Viešosios bibliotekos svetainėje: <http://www.anyksciuvb.lt/lt/krastotyra/krastotyra-ir-leidyba> rubrikoje „Nepublikuoti darbai“ ir Pasaulio anykštėnų bendrijos tinklapyje <http://www.anykstenai.lt/?pg=naujienos2&nj=1068> rubrikoje „Kraštotyros rinkiniai Anykščiuose“.

➤ **Ryšiai su kraštiečiais gyvenančiais užsienyje.**

2022 m. rugpjūčio 29 d. Bibliotekoje apsilankė garbingas svečias iš JAV – šviesaus atminimo profesoriaus Juozo Meškausko sūnus dr. Jonas Meškauskas (John Meskauskas). Išėivio sūnus po 1944 m. savo tėvelio gimtinėje apsilankė pirmą kartą. Profesoriaus J. Meškausko sūnus ne tik domėjosi, kaip saugoma jo tėvelio asmeninė biblioteka ir rankraščiai. Jam buvo svarbu, ar jo tėvelio namų bibliotekos knygomis domisi skaitytojai, kaip skleidžiama informacija apie tai. Dr. John Meskauskas viešnagės metu papasakojo apie savo studijas Iliojaus technologijos institute Čikagoje, veiklą gydytojų egzaminų valdyboje Filadelfijoje (*Philadelphia*), Pensilvanijos valstija, patirtis dirbant Vidaus medicinos valdybos Psichometrijos centro vicedirektoriumi. Mokslininkas tobulino egzaminų programas ir metodus, tyrė mąstymo ir mokymo psichologinius procesus, paskelbė nemažai straipsnių, skaitė paskaitas pedagogikos ir medicinos klausimais.

Savo socialinio tinko Facebook paskyroje dr. John Meskauskas pasidalino savo įspūdžiais ir nuotraukomis iš apsilankymo Bibliotekoje. Bendradarbiavimas tęsiasi elektroniniu paštu ir Facebook paskyroje žinutėmis.

➤ **Renginiai.**

2022 m. organizuota 15 renginių: 3 žodiniai ir 12 vaizdinių. Iš viso parodas aplankė ir renginiuose dalyvavo 1 580 lankytojų.

➤ **Vaizdiniai renginiai.**

- ✓ „Liudvika ir Stanislovas Didžiuliai – lietuviško žodžio skleidėjai“ (nuolat veikianti atnaujinta ekspozicija),
- ✓ „Lietuvos medicinos istorijos“ autoriaus asmeninė biblioteka (profesorius Juozo Meškausko biblioteka),
- ✓ „Neleiskime svečiuodamiesi čia laiko veltui...“ (kraštotyrininko Jono Sriubo 80-mečiui),
- ✓ Vasario 16-osios akto signataras Steponas Kairys ir Japonija,
- ✓ Įvairiaspalvis kraštotyrininko pasaulis (kraštotyrininko, muziejininko R. Guobio 60-mečiui),
- ✓ Biblioteka istorijos vingiuose (Anykščių viešosios bibliotekos 85-ečiui),
- ✓ Kovo 16-oji – Knygnešio diena,
- ✓ „Jautęs savyje kūrybos kibirkštėlę“ (rašytojo Antano Vienuolio 140-osioms gimimo metinėms),
- ✓ Tautodailininko Roberto Breskaus paroda „Medžio drožėjas, kurį veda humoras“,
- ✓ Profesoriaus Antano Tylos asmeninės bibliotekos atodangos,
- ✓ Danguolės Rimavičienės kalėdinių žaisliukų paroda „Kai atsibosta burbulai“,
- ✓ Paroda „Antano Baranausko literatūrinės premijos laureatai“.

2022 m. darbuotojos organizavo tris žodinius renginius, kuriuose dalyvavo 200 lankytojų.

➤ **Žodiniai renginiai.**

- ✓ Nacionalinei bibliotekų savaitei skirtas renginys organizuotas balandžio 30 d. Tai buvo kraštotyrininkų sambūrio „Draugaukime-bendraukime-bendradarbiaukime“ 10-mečio, kraštotyros veiklos 60-mečio ir Anykščių viešosios bibliotekos 85-mečio šventė;
- ✓ Rugsėjo 24 d. pristatyta Skyriaus darbuotojų išleista šviesaus atminimo literatės Janinos Cibienės poezijos rinktinė „Jaunystės godos“;
- ✓ Gruodžio 9 d. organizuotas renginys „Popietė su kalėdinių žaisliukų kūrėja Danguole Rimavičiene“.

Visi trys renginiai sulaukė didelio lankytojų dėmesio. Ypač gausiai anykštėnai susirinko į susitikimą su parodos „Kai nusibosta burbulai“ autore mokytoja D. Rimavičiene.

Tradiciniame sambūryje „Draugaukime-bendraukime-bendradarbiaukime“ dalyvavo per 70 dalyvių. Iš Vilniaus atvyko Lietuvos kraštotyros draugijos valdybos nariai: Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Turizmo ir etnokultūrinio ugdymo skyriaus metodininkas Arvydas Ščiukaitis ir tautinės kultūros tyrinėtojas, žurnalo „Būdas“ redaktorius Juozas Šorys, buvęs LR Valstybės saugumo departamento direktorius, atsargos pulkininkas Gediminas Grina, kraštiečiai mokslininkai dr. Audronė Galvonaitė, dr. Tomas Baranauskas, iš Ignalinos dr. Bronius Šablevičius ir, žurnalistė, kraštotyros knygų autorė Dalia Savickaitė, gausus būrys Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos narių, tarp jų ir Anykščių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius.

Draugijos valdybos pirmininkas Tautvydas Kontrimavičius įteikė padėkas Viešosios bibliotekos darbuotojams Violetai Matelienei ir Mindaugui Andziuliui, kurie nuolat talkina kraštotyrininkų sambūriuose. Bibliotekos direktorius Romas Kutka už draugystę ir bendradarbiavimą su Biblioteka, įteikė padėkas Vilniaus anykštėnų sambūrio pirmininkei, leidyklos ir spaustuvės „Petro ofsetas“ vadybininkei Reginai Smetonaitei, fotografui, kraštotyrininkui Tautviliui Užai, žurnalistams: Daliai Savickaitei, Linui Bitvinskui, Dalinai Rupinskienei, kraštotyrininkui, muziejininkui Raimondui Guobiui, kompiuterinių sistemų specialistui M. Andziuliui, Anykščių kultūros centro folklorinio ansamblio vadovei Reginai Stumburienei.

Sambūrio metu T. Kontrimavičius pristatė tautodailininko, medžio drožėjo, karikatūrų kūrėjo, kraštotyrininko Roberto Breskaus parodą „Medžio drožėjas, kurį veda humoras“, kurioje eksponuojamos 1989–1991 m. tautodailininko pieštos karikatūros bei medžio drožiniai, vaizduojantys bajorą Anykštį, Puntuką, Herką Mantą, karžygius, muzikantus bei kitus personažus.

Visi renginio dalyviai turėjo progos susipažinti su Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje veikiančiomis parodomis. Plačiau: < <https://nyksciai.lt/jubiliejinio-anykstenu-krastotyryninku-samburio-atgarsiai> >

Rugsėjo 24 d. bibliotekininkės anykštėnams pristatė naujausią Viešosios bibliotekos darbuotojų išleistą knygą literatės Janinos Kavoliūnaitės-Cibienės eilėraščių rinktinę „Jaunystės

godos“ (2022 m.). Dar būdama gyva, J. Cibienė savo ranka rašytus eilėraščius sąsiuviniuose iš gyvenimo tremtyje perdavė kraštotyrininkėms su viltimi, kad kada nors jie bus išspausdinti. Literatės bičiuliui Feliksui Markevičiui nutarus finansuoti knygos išleidimą, Skyriaus darbuotojų rūpesčiu, poezijos knyga, kurioje didžioji dalis paskelbtų eilėraščių iki tol dar niekur nepublikuoti, 2022 m. vasarą buvo išleisti eilėraščių rinktinėje „Jaunystės godos“. Knyga, skirta literatės J. Cibienės 90-osioms gimimo metinėms paminėti. Knygos pristatymo metu mintimis apie J. Cibienę bei jos kūrybą dalinosi rašytoja, žurnalistė Milda Telksnytė. Savo prisiminimais apie eilėraščių autorę dalinosi literatė Eugenija Pilinkienė, pedagogė, literatė Genovaitė Ražanienė. Įspūdžiais apie tai, kaip J. Cibienės poezijos knyga „Jaunystės godos“ buvo leidžiama, pasidalino leidyklos „Petro ofsetas“ vadybininkė, Vilniaus anykštėnų sambūrio pirmininkė Regina Smetonaitė. Plačiau: <https://nyksciai.lt/janina-cibiene-sugrizta-eilerasciu-posmais>

Gruodžio 9 d. Bibliotekos salėje vyko susitikimas su kalėdinių žaisliukų kūrėja, parodos „Kai atsibosta burbulai“ autore, mokytoja D. Rimavičienė. Į parodos pristatymą susirinko gausus būrys jos kūrybos gerbėjų. Pirmieji Danguolės kūrybiniai darbai buvo nesudėtingi, vėliau pedagogė ėmė gaminti žaisliukus, reikalaujančius ypatingos kantrybės ir išradingumo. Kūrėja pasakojo savo tinklapį pavadinusi „Cemci Lemci“, nes šis posakis nuo vaikystės jai asocijuojasi su kažkas išskirtiniu, prabangiu, kitokiu ir nepaprastu. „Informacinės technologijos yra mano varomoji jėga. Daug mokausi iš „YouTube“. Vienos pamokos, kurias peržiūriu internete, yra mokamos, kitos – ne. Turiu mokytoją, kuri gyvena Ukrainoje. Bet man iki jos meistriškumo lygio toli, kaip iki Mėnulio“, – apie kūrybinį procesą ir siekį tobulėti kalbėjo pedagogė. Parodos autorę D. Rimavičienę sveikino ir kūrybinės sėkmės linkėjo Trečiojo amžiaus universiteto vadovė V. Antanavičienė, buvusi vadovė TAU įkūrėja Nijolė Radušienė ir kitos kolegės. Plačiau: <https://www.anyksta.lt/kalediniu-zaisliuku-ideju-mokytoja-iesko-paveiksluose/> Žaisliukų kūrėjos darbai susidomėjo ir žiniasklaida. Skyriuje vyko parodos ir jos autorės D. Rimavičienės filmavimas. Laida buvo transliuojama gruodžio 25 d. per TV3 televizijos žinių laidą. Apie D. Rimavičienės žaisliukus žiūrėti: [2022 12 25 TV3 žinių siužetas - YouTube](#)

➤ **Kraštotyros veikla filialuose.**

2022 m. Andrioniškio filiale bendradarbiaujant su mūsų krašto rašytoju Antanu Drilinga gausinta rašytojo nuolatinė ekspozicija. Palaikomi kultūriniai ryšiai su Andrioniškio krašte įsikūrusiais žymiais smuikininkais – Martynu Švėgžda von Bekkeriu, Barbora Domarkaite, kurie prisidėjo prie Andrioniškio bibliotekos renginių. Surengtas susitikimas su kraštiete muziejininke Jūrate Pačinskiene, kuri papasakojo apie kraštotyros rinkimą, genealoginio medžio sudarymus. Sulaukta Andrioniškio gyventojų iniciatyvų – kraštietė Tamara Paliulionienė pristatė savo dėdės dramaturgo, vertėjo Juozo Paškevičiaus kūrybinį palikimą, surengta paroda „Andrioniškis senose fotografijose“. Bibliotekoje kartu su mokiniais žiūrėtas dokumentinis filmas „Mūsų miesteliai.

Andrioniškis“, organizuotas pažintinis žaidimas „L. ir S. Didžiulių lobis“ ir kt. Bibliotekoje pagerbtas šviesaus atminimo buvusio Andrioniškio bibliotekos bibliotekininko Antano Žviko atminimas. Renginio metu skambėjo A. Žviko eilės, prisiminimai. Dalyvavo kapela „Pelyša“, „Elmės“ ansamblis, smuiku griežė vaizdo skambučiu prisijungęs Martynas Švėgžda von Bekkeris, tuo metu buvęs Vokietijoje, Hamburge. Ažuožerių filialo bibliotekininkė prisidėjo organizuojant bendruomenių sambūrį „Visi savi“, kuris skirtas rašytojo A. Žukausko-Vienuočio 140-osioms metinėms. Filiale buvo surengta fotografijų paroda. Renginio akimirkas nufilmavo ir 2 filmukus sukūrė Ažuožerių filialo bibliotekininkė. I dalis: <https://youtu.be/sTBZz7b5BzE>. II dalis: <https://youtu.be/FrbDMemayQI>. Ažuožerių filiale buvo pristatyta ažuožerietės, tremtinės, literatės Janinos Kavoliūnaitės-Cibienės knyga „Jaunystės godos“ (2022 m.). Renginį vedė bei J. Cibienės (1932–2003) gyvenimo ir kūrybos kelią apžvelgė Viešosios bibliotekos Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus bibliotekininkė Birutė Venteraitienė. Budrių filiale pradėjo veiklą kraštotyros draugija „Pienė“. Ją sudaro 12 narių. Kraštotyrininkai per metus aprašė 32 išnykusias aplinkinių kaimų sodybas. Buvo nupieštas nuo 1940 m. išnykusių sodybų paveikslas-žemėlapis, kuris eksponuojamas bendruomenės patalpose. Debeikių filialo Facebook paskyroje buvo viešinamos kraštiečio, fotografo, tautodailininko Broniaus Tvarkūno archyvinės nuotraukos albumuose „Broniaus Tvarkūno – kūrybos ir laisvalaikio akimirkos“, „Debeikių bibliotekos įvairios veiklos“. Bibliotekininkė Ingrida Markuns džiaugiasi, kad bibliotekos Facebook paskyra yra peržiūrima ir populiari. Filiale esantis albumas „Laikas gyvena nuotraukose“ 2022 m. buvo papildytas 32 naujomis nuotraukomis, kurias fotografuoja ir dovanoja filialui B. Tvarkūnas. Tautodailininkas medžio drožėjas, kraštotyrininkas, fotografas, tremtinys Bronius Tvarkūnas Debeikių bibliotekai padovanojo šeimos relikviją – skrynią, kuriai daugiau kaip 100 metų, kurią paveldėjo iš tėčio Karolio Tvarkūno. Bronius padovanojo tris parengtus Meldučių, Kalvelių ir Čekonių kaimų metraščius, kurie gausiai iliustruoti fotografijomis. Elmininkų filiale vykdomos kraštotyros veiklos kryptis – N. Elmininkų ir aplinkinių kaimų gyvenimo ir veiklos fiksavimas, medžiagos apie žymiuosius anykštėnus kaupimas ir esamos atnaujinimas. Elmininkų filialo bibliotekininkė Diana Šermukšnienė yra literatų klubo „Marčiupys“ pirmininko pavaduotoja ir aktyvi narė. Bibliotekininkė organizavo jau tradiciniais tapusius naktinius poezijos skaitymus „Kas švyti vasario nakties danguje?“ ir renginį skirtą poezijos dienai bei kolegai A. Žvikui atminti. Kavarsko filiale organizuota jaunos kavarskietės Faustos Bagočiūnaitės paroda „Jaunas pasaulis“. Paroda buvo skirta Lietuvos jaunimo metams paminėti. Sekanti paroda buvo organizuota kavarskietės rašytojos, dailininkės Janinos Aleknavičienės, tapybos darbų. Kavarsko miesto biblioteka kvietė pažinti Kavarską ir kitas rajono seniūnijas aplankant Jono Lukšės Anykščių krašto istorijos ir kultūros paveldo vertybių parodą. Su Kavarsko bei Anykščių krašto apylinkėmis bibliotekos lankytojus pažindino ir Alberto Kuliešiaus tapybos darbų paroda „Šventosios takais“. Kuniškių filiale eksponuota mūsų kraštiečio architekto Vidmanto Kavaliausko

tapybos darbų paroda. Organizuota muzikinė popietė pagal Žilvino Prano Smalskaus eiles. Eiles skaitė Antano Baranausko mokyklos mokytojos, dainavo ir grojo Vl. Baranauskas, režisierė A. Simanonienė. Leliūnų ir Rubikių filialuose surengtos dvi parodos: kraštotyrininko, muziejininko Raimondo Guobio fotografijų paroda ir medikės, kultūros organizatorės, visuomenininkės, filantropės, literatės, leidėjos Aldonos Dudonytės-Širvinskienės keramikos darbų paroda. Kartu su Leliūnų kultūros skyriumi organizuotas renginys „Žolinės Leliūnuose“. Renginio metu buvo pristatyta nauja kraštotyrininko, istorijos mokytojo, kraštiečio Gintaro Ražansko knyga „Mičionys“. Mačionių filialo bibliotekininkė parengė dvi kraštotyros tema parodas, o filiale ir toliau buvo kaupiama medžiaga apie krašto žmones, įvykius. Bibliotekininkė prisidėjo prie renginio „Metų ratas 2022“ organizavimo, kuriame pristatyti išnykę kaimai. Raguvėlės bibliotekininkė tęsė kraštotyros darbus apie krašties Jolantos Karaliūnienės kūrybą ir Vilmos Vilkienės tapybos darbus. Skiemonių filiale stengiamasi, kad būtų pastebėti krašto amatininkai ir laisvalaikio kuriantys kraštiečiai, rengiamos jų parodos. Bibliotekoje parengta fotografijų paroda „Skiemonys laiko tėkmėje“, Ritos Ažubalienės kūrybos darbų paroda „Kerinčios karoliukų mozaikos“. Surdegio filiale organizuotas renginys su kraštiečiu poetu Povilu Lapeikiu, poetas pristatė savo naujus eilėraščius. Paruoštos parodos kraštiečiui profesoriui Osvaldui Janoniui atminti ir iš bibliotekos archyvų „Surdegis senose fotografijose“. Svėdasų bibliotekoje kaupiama Onos Pajedaitės asmeninė biblioteka – 1 231 fiz. dok. Pusė O. Pajedaitės asmeninės bibliotekos knygos jau įtraukta į katalogus ir knygos išduodamos skaitytojams. Kiekvienais metais prie kraštotyros sklaidos ir organizuojamų renginių bibliotekoje prisideda svėdasiškis Raimondas Guobis, kuris šiemet padovanojo: vieną parodą apie esamus ir nykstančius apylinkės senolius-medžius, savo jubiliejinį renginį, taip pat konferenciją, skirtą partizanų dienoraščiams. Jo konsultuojamos, bibliotekininkės atrinko ir surengė „Svėdasiškiai senose fotografijose“ parodą. Bibliotekoje surengta „Radviliada“, kurios dalimi buvo eksponuotos knygos apie Radvilas, XVI a. Radvilų dvaro koklius bei rodytas Arūno Matelio filmas apie šią didikų giminę, palikusia pėdsakus ir šiose apylinkėse. Šerių filiale daug dėmesio skiriama kraštotyrai: organizuotos parodos ir renginiai, viktorinos. Svirnų II filiale organizuota popietė „Mūsų kaimo istorijos takais“, skirta skaitymo skatinimui ir savo krašto tyrinėjimui. Jos metu skaityta kaimo istorija ir Onos Zinaidos Jackūnienės parašyta knyga „Paršelynė“, kurioje pasakojama Paršelių giminės istorija, minimas Svirnų II kaimas, kuriame ir stovėjo Paršelių dvaras. Traupio filiale sistemingai plėtojama kraštotyrinė veikla: rengiami susitikimai su žymiais kraštiečiais, pristatomos jų knygos, eksponuojamos jų darbų parodos, kaupiama istorinė krašto medžiaga, skaitmeninamos istorinės nuotraukos iš gyventojų fotoalbumų. Papildyti kraštotyros darbai „Menu savo mokyklą“, „Traupiečiai: maži ir dideli“, „Traupis spaudoje“ ir kiti. Suskaitmenintos 25 istorinės nuotraukos iš gyventojų fotoalbumų. Parengtos septynios kraštotyros parodos. Traupio bibliotekos Facebook puslapyje įkelta visa eilė straipsnių kraštotyros tema. Rubrikoje „Menu savo mokyklą“ publikuoti buvusių Traupio

mokyklos mokinių ir mokytojų prisiminimai, rubrikoje „Kaimų istorijos“ aprašyta Klaibūnų, Laukagalių, Vičiūnų, Surdaugių ir kitų kaimų istorijos su fotonuotraukomis, paskelbta 47 straipsniai kraštotyros tema. Parengti virtualūs fotografijų albumai: „Tulpių šokis Traupio botanikos sode“, „Kur išteka Nevėžis“. Bibliotekoje eksponuota kraštiečio Jono Lukšės informacinių plakatų paroda „Anykščių krašto istorijos ir kultūros paveldo vertybės“ – informaciniai dailininko J. Lukšės ranka apipavidalinti plakatai, skirti Anykščiams, Kavarskui, Svėdasams, Traupiui, Troškūnams, Viešintoms, Raguvėlės dvarui ir kitoms Anykščių krašto vietovėms. Kraštiečių šventės Traupyje metu biblioteka parengė Gyčio Augulio fotografijų ant drobės parodą „Kur išteka Nevėžis: pavasarį, vasarą, rudenį, žiemą“. Bibliotekos komanda nupynė floristinį kilimą „Išminties gijos“. Lankytojų susidomėjimo sulaukė traupiečio Arturo Širmenio žvakidžių iš medžio paroda. Joje buvo eksponuojama dešimt įvairių formų, dydžių, spalvų medinių žvakidžių. Taip pat visus sužavėjo Jolantos Paškevičienės fotografijų paroda „Parugėm gelsvom basa vasara prabėgs“. Biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su kraštiečiu muziejininku, numizmatu Vincu Ruzu, kuris sudarinėja traupiečių Aukštuolių genealogiją, suteikdama trūkstamą informaciją, pasidalindama istorinėmis fotografijomis. Vincas Ruzas dovanuoja bibliotekai išleistą Traupio šeimų genealogiją: Aukštuoliai, Vėbros, Patupiai. Biblioteka palaiko ryšį su žymiais kraštiečiais B. Silevičiene, G. Stankevičiumi, V. Daniu, T. Kontrimavičiumi, J. Lukše, G. Kadžyte. Nuo 2017 m. rašoma Traupio kronika ([gimė, mirė, įvyko... ir t.t.](#)). Šią idėją pasiūlė prof. Osvaldas Janonis bibliotekininkų pasitarimo metu. Suskaitmenintos 25 istorinės fotonuotraukos iš gyventojų asmeninių albumų. Troškūnų miesto bibliotekos pagrindinės kraštotyros veiklos kryptys: kraštotyros fondo kaupimas, kraštotyros medžiagos rinkimas ir kaupimas, kraštotyros darbų parengimas ir papildymas, kraštotyrinės medžiagos viešinimas ir kraštotyros kartotekos pildymas. 2022 m. papildyti kraštotyros darbai: „Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir vienuolyno istorija“, „Troškūnų seniūnijos kaimai ir žmonės“, „Troškūnai. Istorija. Dabartis. Žmonės“. Paruoštas kraštotyros darbas „Siekiu žmonėms parodyti kitokį pasaulį“ apie režisierę, renginių organizatorę troškūnietę Jolantą Pupkienę. Šiais metais buvo organizuotos šešios parodos mūsų kraštiečiams, kurie glaudžiai susieti su mūsų kraštu, jubiliejams paminėti. Prisidėta prie Anykščių kultūros centro Troškūnų skyriaus organizuoto renginio „Švęskime Laisvę!“. Renginiai, skirti Kovo 11-ajai paminėti ir R. Guobio knygos „Anykščių krašto šauliai“ pristatymas. Didelis dėmesys buvo skirtas darbui virtualioje aplinkoje. Paruošta virtuali viktorina „Ką žinote apie Troškūnus?“, nuotraukų albumai „Vašuokėnų dvaras ir Maironis“, „Žvakių liepsnelių mirgėjimas jungia praeitį, dabartį ir ateitį“ (Vėlinės, senosios Troškūnų žydų kapinės). Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė buvo paminėta virtualiai. Facebook grupėje „Troškūnų miesto biblioteka“ paruoštas virtualus vaizdinis renginys „Troškūnų biblioteka ir bibliotekininkai. 1941–2022“. Pavarčius bibliotekoje saugomus bibliotekinės veiklos dokumentus, nuotraukas galima pamatyti, kaip biblioteka keitėsi. Bibliotekininkės padėjo Vašuokėnuose organizuoti poezijos skaitymus, skirtus

Maironio 160-osioms gimimo metinėms. Viešintų filiale kraštotyros veikla aktyvi: pildomas nauja medžiaga aplankas apie Viešintų kraštą ir kraštiečius: A. Bekenį, T. Užą, P. Petronį, A. Klimašauską, K. J. Malinauską. Pildomi aplankai „Viešintos spaudoje“, „Viešintų filialas rajoninėje spaudoje“, „Viešintiškių sportiniai pasiekimai“. Fotografuojami renginiai ir nuotraukomis papildomi aplankai. Pildoma kraštotyrinė kartoteka. Pristatyta J. Cibienės knyga „Jaunystės godos“ ir surengta viešintiškės moksleivės Dominykos Owczarzak tapybos darbų paroda.

VI. PERSONALAS

6.1. Personalo išsilavinimas

Viešojoje bibliotekoje ir filialuose 2022 m. pabaigai yra 51,75 etatai, dirbo 51 darbuotojas.

- Profesionalūs bibliotekininkai – 44,
- Kvalifikuoti specialistai – 3,
- Techniniai darbuotojai – 4.

Dirbantys ne visą darbo laiką:

- Viešojoje bibliotekoje 1,
- Kaimų filialuose 9,
- Miestų filialuose 2.

6.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

2022 m. Bibliotekos darbuotojai kėlė kvalifikaciją dalyvaudami kursuose, mokymuose, seminaruose bei mokslinėse konferencijose.

- Profesionalių bibliotekininkų kėlusią kvalifikaciją skaičius – 42. Iš jų:
- ✓ Viešosios bibliotekos bibliotekininkų – 20,
- ✓ Miestų filialų – 4,
- ✓ Kaimų filialų – 18.

42 profesionalūs bibliotekininkai 162 kartus dalyvavo 63 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 1 557 val. Vienas bibliotekininkas kvalifikaciją kėlė vidutiniškai 4 kartus ir vidutiniškai 37 valandas per metus. Mokymo trukmė valandomis per metus pailgėjo beveik 4 kartus, todėl, kad turėjome keletą ilgalaikių mokymų. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos ir Lietuvos įsisąmoninimu grįstos psichologijos asociacijos mokymai „Dėmesingu įsisąmoninimu grįstas streso valdymas“ truko 70 val. Juos sudarė 28 val. teorijos ir 42 val. savarankiško darbo. Šiuose mokymuose dalyvavo 13 darbuotojų. Tie patys darbuotojai dalyvavo ir kituose Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos ir Mo muziejaus „Vizualinio mąstymo strategijos“ mokymuose, kurie vyko rugsėjo-spalio mėnesiais, 5 sesijos po 3 val., viso 15 val. Viena bibliotekininkė dalyvavo Šiaulių savivaldybės švietimo centro 40 val. trukmės kursuose „Vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymas įgyvendinant neformaliojo švietimo veiklas“. Vyko „Anglų šnekamosios kalbos užsiėmimai bibliotekų specialistams“ 20 val., juose dalyvavo 1 darbuotojas.

2 darbuotojai kvalifikaciją kėlė 2-uose tarptautiniuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose pagal Erasmus+ programos projektą 2021-1-LT01-KA121-ADU-000006456. Išduotas Europass Mobility kvalifikacijos kėlimo dokumentas, kuriame aprašyti įgūdžiai bei patirtis, kurią Viešosios bibliotekos atstovė įgijo vizito po Islandijos viešąsias bibliotekas metu ir darbo stebėsenos vizitas Švedijos Šelefteo viešojoje bibliotekoje (32 val.).

Net 21 mokymus organizavo Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Tematika mokymų įvairi: neformalus ugdymas, biblioterapijos metodai, darbas su programa „Inkscape“, pažintis su elektronine knyga, kultūros paveldo tema 4 mokymai, pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas, skaitymo skatinimas, paslaugų gerinimas socialinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms, darbas su duomenų bazėmis, knygų konservavimo galimybės bibliotekoje ir kt. Įdomūs 4 val. mokymai „Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis“, kuriuose dalyvavo 7 bibliotekininkės. 10 darbuotojų dalyvavo 4 val. mokymuose „Garsinių skaitymų „Prisiminimų beieškant“ senyvo amžiaus ir demensija sergantiems organizavimas“. 1 darbuotojas dalyvavo organizuotoje XXII Tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Istorijos saugotojų istorija: Atminties institucijų istorijos tyrinėjimų retrospektyva, dabartis, ateities galimybės“ (6 val.).

Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos organizuojamuose nuotoliniuose kelių dienų mokymuose, skirtuose vaikų literatūros skyriaus darbuotojams „Pasakų terapija – prasmingas pasakų pasaulis“, pagal projektą „Pasakų terapija“ dalyvavo 3 bibliotekininkės.

5 mokymus organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, temomis: analizika, įrašų kūrimas, bibliografų pasitarimą, apie prenumeruojamų duomenų bazes, paieškas duomenų bazėse ir kt.

2021 m. modernizavus LIBIS sistemą 2022 m. sistema buvo nuolat tobulinama ir mokymai LIBIS tema buvo labai svarbūs ir reikalingi, juos organizavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka bei Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Pasikeitus LIBIS, reikėjo iš naujo susipažinti ir išmokyti pritaikyti, dirbti naujoje sistemoje. Mokymai buvo organizuoti temomis: skaitytojų aptarnavimo procesai, vartotojų registracija, paslaugų užsakymas ir vykdymas, serialinių dokumentų gavimas ir tvarkymas, komplektavimo klausimų aptarimas, koduotų duomenų teikimas, UDK indeksų naudojimas, naujai sukurtų paslaugų administravimas ir kt. Tokiuose mokymuose dalyvavo informacijos išteklių formavimo darbuotojai, ir tie, kurie atsakingi už vartotojų aptarnavimą. Bibliotekos LIBIS administratorė dalyvavo 15 mokymuose, kuriuose buvo supažindinama su modernizuotos LIBIS programinės įrangos funkcijomis ir mokoma jas panaudoti Administravimo, Komplektavimo, Skaitytojų aptarnavimo posistemėse.

Organizuoti mokymai apie prenumeruojamų duomenų bazių panaudos statistiką bei tarpbibliotekinį abonementą (TBA): „TBA paslaugų teikimo pristatymas ir aptarimas“ (5 val.). Visada daug dalyvių pritraukia mokymai skirti darbui su socialiai jautria visuomenės dalimi – neįgaliaisiais, žmonėmis, turinčiais tiek fizinių, tiek psichologinių problemų. Tokių mokymų turėjome 4, kuriuose dalyvavo 15 bibliotekininkių. 2 darbuotojai dalyvavo 4-uose viešųjų pirkimų virtualiuose mokymuose, kuriuos organizavo Viešųjų pirkimų tarnyba. 7 bibliotekininkės išklaušė PPK1 pilietinio pasipriešinimo kursus ir gavo pilietinių pasipriešinimo kursų baigimo liudijimus.

3 kvalifikuoti Bibliotekos specialistai 22 kartus dalyvavo 16 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 195 val.

➤ **Dalykiniai darbuotojų pasitarimai ir seminarai.**

Metų eigoje organizuoti 4 filialų darbuotojų pasitarimai. Pasitarimus organizavo Informacijos išteklių formavimo skyriaus bibliotekininkė Skaivė Meškauskienė. Galime pasidžiaugti, kad po keleto metų pertraukos vėl susitikome Bibliotekos salėje ir galėjome gyvai pabendrauti. Dalykiniuose pasitarimuose aptartos bibliotekų veiklos aktualijos (skaitytojų aptarnavimas, fondų komplektavimas, nurašymas, naujų technologijų panaudojimas, renginių organizavimo ypatumai, pagrindinių rodiklių analizė, kaip mokytis savarankiškai, pristatyti nauji darbuotojai ir kt.), darbuotojos dalinosi žiniomis, įgytomis seminaruose, kursuose, mokymuose. Pasitarimų metu skaityti pranešimai bei pasidalinta gerąja darbo patirtimi iš vizitų po užsienio bibliotekas.

Pranešimai:

- „Asmeninių bibliotekų tyrinėjimo svarba kraštotyros veikloje“ – pranešėja Krašto dokumentų ir Kraštotyros skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė,
- „Rajono bibliotekų 2021 m. veiklos ataskaitos apžvalga“ – Informacijos išteklių formavimo skyriaus bibliotekininkė Skaivė Meškauskienė,
- „Bibliotekininkų žygis“ – Traupio filialo bibliotekininkė Ramunė Musteikienė,
- „Vizitas Švedijos Šelefteo viešojoje bibliotekoje“ – Skaitytojų aptarnavimo ir bibliografijos skyriaus vedėja Vita Budavičienė,
- „Būkime saugūs internete“ – Informacijos išteklių formavimo skyriaus bibliotekininkė Skaivė Meškauskienė,
- „Kraštotyra ir jos plėtra bei naujų technologijų svarba kraštotyros veikloje“. Dalinosi įspūdžiais bei patirtimi po kvalifikacijos kėlimo užsienyje – vizito po Islandijos viešąsias bibliotekas – pranešėja Krašto dokumentų ir Kraštotyros skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė. Pranešimas paskelbtas ir virtualioje erdvėje – elektroninėje Lietuvos krašto enciklopedijoje:

http://www.grazitumano.lt/wiki/index.php/Kra%C5%A1totyra_ir_jos_pl%C4%97tra_bei_nauj%C5%B3_tehnologij%C5%B3_svarba_kra%C5%A1totyros_veikloje

6.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

Vienam bibliotekininkui rajone tenka:

Bibliotekos	Vartotojų					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	143	146	162	178	182	183
Viešojoje bibliotekoje	104	114	132	148	141	150
Miestų filialuose	150	183	193	204	242	262
Kaimų filialuose	182	168	183	200	208	197

Bibliotekos	Lankytojų					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	2 478	2 221	2 583	3 464	3 415	3 210
Viešojoje bibliotekoje	2 033	1 751	1 988	2 856	2 540	2 411
Miestų filialuose	2 408	2 636	3 310	3 893	4 094	4 563
Kaimų filialuose	2 965	2 551	2 967	3 911	4 087	3 617

Bibliotekos	Išduotų dokumentų					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Rajono bibliotekose	3 760	3 602	4 114	5 280	5 425	5 323
Viešojoje bibliotekoje	2 532	2 107	3 024	4 181	3 941	4 233
Miestų filialuose	3 891	4 627	4 409	5 518	5 978	6 280
Kaimų filialuose	5 019	4 706	5 002	6 185	6 673	6 025

VII. MATERIALINĖ BAZĖ

7.1. Patalpų būklė

Nuo 2013 m. jaukiomis, erdviomis, moderniomis Viešosios bibliotekos patalpomis džiaugiasi bibliotekos lankytojai ir darbuotojai.

Geros, renovuotos Andrioniškio, Viešintų, Kavarsko, Skiemonių, Kurklių II, Svėdasų, Debeikių, Budrių, Staškūniškio filialų patalpos. Reikalingas kosmetinis remontas Šerių, Rubikių, Mačionių, Svirnų filialuose.

Bendras rajono bibliotekų patalpų plotas – 3 789 m² iš jų naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 3 183 m².

- Viešosios bibliotekos patalpų plotas – 1 852 m², iš jų naudingas – 1 575 m²,
- Miestų filialų – 301 m². iš jų naudingas – 229 m²,
- Kaimų filialų – 1 636 m². iš jų naudingas – 1 379 m².

Viso fondo lentynų metrų rajono bibliotekose – 4 369, atviro fondo – 4 369.

8 filialų patalpos apšildomos centriniu šildymo būdu, 13 filialų yra krosninis šildymas ir 3 filialų patalpos šildomos elektra.

7.2. Techninis aprūpinimas

Visos bibliotekos aprūpintos kompiuterine technika. Iš viso yra 149 kompiuterizuotos darbo vietos: 99 vartotojams ir 50 darbuotojams. Visose bibliotekose yra kopijavimo aparatai, tai įgalina teikti vis populiariausnėmis tampančias kopijavimo ir skenavimo paslaugas. Viešoji biblioteka turi įsigijusi dokumentų įrišimo ir laminavimo aparatus, multimediją, įgarsinimo aparatūrą, apšvietimo prožektorius ir kitą techniką.

2020 m. atnaujinti VIPT taškai Viešojoje bibliotekoje. Gauti 8 kompiuteriai Vartotojų aptarnavimo ir informacijos skyriuje ir 5 – Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje, iš kurių 1 kompiuteris su programavimo įranga, skirtas Robotikos užsiėmimams. Šį paketą sudaro šiuolaikiniai įrenginiai: robotikos konstruktorius, programuojamų mikrokontrolerių ir mikrokompiuterio rinkinys, edukacinis programuojamas dronas. 2020 m. 13 filialų atnaujinti VIPT taškai ir gauti multifunkciniai spausdintuvai, projektoriai maršrutizatoriai. 2021 m. pabaigti atnaujinti visi VIPT taškai filialuose. VIPT kompiuterių ir interneto infrastruktūra atnaujinta dalyvaujant Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“.

VIII. FINANSAVIMAS

2022 m. iš biudžeto (steigėjo, valstybės lėšos) gauta 801 200 Eur lėšų, steigėjo lėšos dokumentams įsigyti – 0 Eur, periodikos prenumeratai – 14 999 Eur. Už mokamas paslaugas gauta –

12 487 Eur. Iš fizinių ir juridinių asmenų gauta 3 800 Eur parama. Iš programų ir projektų gauta 8 000 Eur lėšų.

Išlaidos:

- Darbo užmokesčiui – 709 960 Eur,
- Dokumentams įsigyti – 43 039 Eur, (iš jų knygoms – 28 040, periodikos prenumeratai – 14 999 Eur),
- Automatizacijai, kompiuteriniai įrangai ir jos palaikymui – 700 Eur,
- Kitos išlaidos – 98 434 Eur.

IŠVADOS

- **Pasiekimai**
- ✓ 2022 m. pasižymėjo kaip modernizuotos LIBIS sistemos tobulinimo ir įsisavinimo metai: vyko daug konsultacijų ir mokymų.
- ✓ Bibliotekos filialo Istorijų dvarelis sėkmingai įvykdė projektą „Vaikų ir jaunimo literatūros festivalis Vaikų knygų fiesta“.
- ✓ Suradus finansinį rėmėją, išleista šviesaus atminimo literatės Janinos Cibienės 90-osioms gimimo metinėms paminėti skirta knyga „Jaunystės godos“.
- ✓ Aktyvus dalyvavimas akcijose „Knygų startas“, „Vasara su knyga“, „Tėčiai skaito vaikams“, „Atverk vasarai duris“, „Metų knygos rinkimai“, „Knygų Kalėdos“ ir kitose.
- ✓ Atlikta apklausa (per 50 respondentų) ir išsiaiškinta, kokias retas ir senas knygas savo namuose saugo anykštėnai. Minėtų knygų paroda bus eksponuojama 2023 m.
- ✓ Bibliotekos Vaikų literatūros ir edukacijos skyrius jau penktus metus iš eilės įvertintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės Jurgitos Šiugždinienės padėka už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“.
- ✓ Džiaugiamės Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Bibliotekos komandai skirtomis padėkomis už prisidėjimą prie Panevėžio regione įgyvendinamų projektų.
- ✓ Parengta animacinė programa „Nuotykiuk su Kliuve ir Mauze!“ domėjosi skaitytojų šeimos, suinteresuotos įmonės ir organizacijos.
- ✓ Sėkmingas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Viešoji biblioteka ir kaimų filialai glaudžiai bendradarbiavo su mokyklomis, seniūnijomis, kaimo bendruomenėmis, Kultūros centro filialais, nevyriausybinėmis organizacijomis, rajono ir šalies menininkais, literatais, kitomis viešosiomis bibliotekomis bei įvairiomis kultūros paveldą saugančiomis institucijomis.
- ✓ 2022 m., lyginant su 2021 m., paramos gavome daugiau. Parama sudaro 33,3 % visų gautų dokumentų.
- ✓ Bibliotekos fondai pasipildė 76 fiz. vnt. knygų ukrainiečių kalba.

- ✓ Plečiasi paslaugos vartotojams, siekiama jų kokybė. Atsakytų užklausų – 2 733, planas įvykdytas 114 proc.
- ✓ Stiprybė – darbuotojų kompetencija ir profesionalumas. 42 profesionalūs bibliotekininkai 162 kartus dalyvavo 63 kvalifikacijos kėlimo renginiuose, viso 1 557 val. Vienas bibliotekininkas kvalifikaciją kėlė vidutiniškai 4 kartus ir vidutiniškai 37 valandas per metus.
- ✓ Vykdyta 16 edukacinių programų: Vaikų literatūros ir edukacijos skyriuje – 5, filiale Istorijų dvarelis – 11, iš jų 5 nuotolinės.
- ✓ Anykštėnai ir miesto svečiai kviečiami pasivaikščioti unikalia Lietuvoje *Kalbų alėja*. Ji pradėta kurti Vyskupo skvere 2013 m. Bibliotekos iniciatyva. Šalia Bibliotekos bei poeto ir vyskupo Antano Baranausko paminklo esančios alėjos grindinio plytelėse įrašyti pasisveikinimai „Laba diena“ įvairiomis užsienio kalbomis. Atidengta 14 akmeninių plytelių skirtų įvairioms šalims (Lietuvai, Prancūzijai, Gruzijai, Norvegijai, Čekijai, Moldovai, Baltarusijai, Estijai, Latvijai, Japonijai, Izraeliui, Ukrainai ir Kroatijai ir Ispanijos Karalystei). Paskutinė plytelė atidengta 2022 m. kovo 28 d. ir skirta Ispanų kalbai.
- ✓ Visos bibliotekos aprūpintos kompiuteriais su interneto prieiga (149 kompiuterizuotos darbo vietos, vartotojams – 99), turima kita technika.
- Žmogiškieji ištekliai: profesionalūs, aktyvūs ir kvalifikuoti, darbo patirtį turintys darbuotojai, aukštąjį išsilavinimą turi 48 proc. profesionalių bibliotekininkų, 52 proc. – aukštesnįjį.
- **Problemos**
- ✓ Biblioteka stengėsi įgyvendinti planuotus uždavinius, tačiau sumažėjo vartotojų ir gyventojų sutelkimas.
- ✓ Liepos mėnesį dalis patalpų buvo neatlygintinai išnuomos Anykščių jaunimo klubui. Ten buvęs Informacijos išteklių formavimo skyrius perkeltas į Vaikų literatūros ir edukacijos skyriaus patalpas. Sumažėjo abiejų skyrių erdvės ir pablogėjo darbo sąlygos ne tik darbuotojams bet ir skaitytojams.
- ✓ Nepakankamas lėšų skyrimas dokumentams (knygoms ir periodikai) įsigyti neleidžia operatyviai atnaujinti Bibliotekos fondų ir patenkinti skaitytojų poreikių.
- ✓ Galimybė papildyti Bibliotekos fondus naujomis knygomis dar sumažėjo, nes Anykščių rajono savivaldybė neskyrė lėšų knygų įsigijimui.
- ✓ Dėl LIBIS modernizavimo darbų ir kitų techninių nesklandumų, su nepatogumais susidūrė ir skaitytojai ir bibliotekininkai.
- ✓ Viešojoje bibliotekoje nebuvo laimėtas nė vienas projektas.
- ✓ Nuo 2020 m. panaikintas etatas darbuotojo (metodininkas, Metodikos skyrius), kuris atsakingas už metodinę veiklą Bibliotekoje. Metodinė veikla beveik nevykdoma.

- ✓ Nepakankamai viešinamos kultūrinės veiklos, nes Bibliotekoje nėra sukurtos bendros kultūrinės veiklos viešinimo strategijos.
- ✓ Nepakankama vidinė Bibliotekos komunikacija ir fragmentuota informacija.
- ✓ Trūksta žmogiškųjų išteklių.
- ✓ Darbas ne pilną darbo dieną Bibliotekoje (12 darbuotojų dirba ne pilną darbo dieną).
- ✓ Aktuali išlieka vartotojų skolininkų problema.

Bibliotekos 2022 metų tekstinė veiklos ataskaita parengta vadovaujantis skyrių ir filialų veiklos ataskaitomis.

Parengė:

Skaivė Meškauskienė